Kaikk
opis
h n

Kuusi työläisopiskelijoille pidettyä luentoa, joissa selkeään ja kansanomaiseen tapaan selvitellään niitä valtiota, demokratiaa ja diktatuuria sekä erikoisesti neuvostodemokratiaa koskevia kysymyksiä, jotka nykyisin ovat suurimman mielenkiinnon ja väittelyjen kohteena.

T. LEHÉN:

Kansa ja valtio

● **”Ture Lehén on jälleen kirjoittanut selkeän ja hyvän kirjan ja antanut verrattoman näytteen tavasta, jolla marxilainen teoria valaisee ja ohjaa jokapäiväistä käytäntöä.”** (Jarno Pennanen Työkansan Sanomissa.)

Sama arvostelija nimittää tekijää ”puhdasverisen hämäläishuumorin edustajaksi”.

● **”Tuoreesta todellisuudesta otetuin arkisin esimerkein Lehén näyttää kädestä pitäen, mitä mikin teoria oikeastaan merkitsee.”** (Maist. Osmo Helin SNS-lehdessä.)

Kokoomuslainen Aamulehtikin on antanut omalla tavallaan tunnustuksensa Lehénin uudelle teokselle kieltäytyessään julkaisemasta siitä maksullista ilmoitusta.

136 siv. Hinta sid. 430:—.

KANSANKULTTUURI OY

HELSINKI - SIMONKATU 8

Hinta 60:—. Helsinki 1953, Kustannusosakeyhtiö Yhteistyön Kirjapaino

Kaikkien maiden proletaarit, yhtykää!

Kommunisti

POLIITTIS-TEOREETTINEN AIKAKAUSLEHTI

Kesä-heinäkuu **6-7** **1953**

JULKAISIJA: SUOMEN KOMMUNISTINEN PUOLUE

MARXIN JUHLAVUONNA

marxilaista kirjallisuutta

Karl Marx: Pääoman II osa	1.120:—
Marx-Engels: Kommunistinen manifesti	53:—
Marx-Engels: Ammattiyhdistysliikkeestä	250:—
Engels: Sosialismin kehitys utopiasta tieteeksi	103:—
„ : Perheen, yksityisomaisuuden ja valtion alkuperä	115:—
Lenin: Marx ja marxilaisuus	24:—
„ : Valitut teokset I osa	400:—
„ : Valitut teokset II osa	400:—
„ : Penikkatauti	74:—
„ : Kaksi taktiikkaa	35:—
„ : Mitä on tehtävä	71:—
Stalin: Teokset I—XII	á 150:—
„ : Leninismin perusteista	48:—
„ : Dialektisesta ja historiallisesta materialismista	24:—
Neuvostoliiton kommunistisen puolueen historia	143:—
Kuusinen: Kansainvälisiä kysymyksiä	580:—

KANSANKULTTUURI Oy

Helsinki, Simonkatu 8

Kommunisti

9. VUOSIKERTA · 1953

KESÄ-HEINÄKUU N:o 6-7

POLIITTIS-TEOREETTINEN AIKAKAUSLEHTI

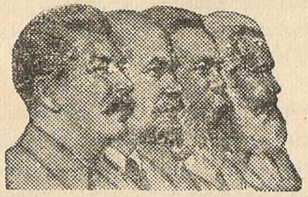

MARXILAISUUS —

teoria, josta tuli suuri aineellinen voima

EDISTYKSELLINEN IHMISKUNTA vietti 5. 5. työväenluokan suuren johtajan ja opettajan, tieteellisen sosialismin perustajan Karl Marxin syntymän 135-vuotispäivää. Jo eräässä varhaisimpiin kuuluvassa kirjoituksessaan Marx lausui, että aatteista tulee aineellinen voima silloin, kun ne valtaavat joukot. Tämän lausunnon todistaa täysin oikeaksi se valtava, järjestävä, liikkeellepaneva ja uudistava osuus, joka marxismin kuolemattomalla opilla on nykyisessä maailmassa, ihmiskunnan suurten nerojen V. I. Leninin ja J. V. Stalinin nykyajan olosuhteita vastaavin uusin johtopäätöksin kaikin puolin edelleen kehittämänä, muokkaamana ja rikastuttamana.

KAIKKIVOITTAVA OPPI. ”Marxin oppi on kaikkivoittava, koska se on oikea”, Lenin kirjoitti v. 1913, jolloin Marxin kuolemasta oli kulunut 30 vuotta. Ne neljä vuosikymmentä, jotka sen jälkeen ovat

kuluneet, ovat vahvistaneet tätä päätelmää joka suhteessa. Näille neljälle vuosikymmenelle ovat olleet tunnusmerkillisiä sen jalon asian suuret, maailmanhistorialliset voitot, jolle Marx omisti koko elämänsä.

Yhdessä ystävänsä ja taistelutoverinsa Engelsin kanssa Marx muutti sosialismin utopiasta tieteeksi. Marxilaisuuden perustajat selvittivät ensimmäisinä sen, että sosialismi ei ole mikään maailmalle vieraiden haaveilijoiden unelma, vaan kapitalistisen yhteiskunnan kehityksen välttämätön tulos. Käyttäen kriitillisesti hyväkseen kaiken parhaan, mitä edistyksellinen inhimillinen ajattelu oli luonut ennen heitä, Marx ja Engels panivat toimeen perinpohjaisen vallankumouksellisen mullistuksen kaikilla tieteen aloilla. He aseistivat nykyaikaisen yhteiskunnan sen edistyksellisimmän luokan selväpiirteisellä ja ehyellä maailmankatsomuksella, joka antaa sille, työväenluokalle, määrätietoisuutta, suuntautumiskykyä ja voitonvarmuutta. Tämä maailmankatsomus on dialektinen materialismi. Tämä nimi sillä on sen vuoksi, kuten J. V. Stalin toteaa, että sen suhtautuminen luonnonilmiöihin, sen luonnonilmiöiden tutkimusmetodi, näiden ilmiöiden tietoamismetodi on dialektinen, ja sen luonnonilmiöiden tulkinta, sen käsitys luonnonilmiöistä, sen teoria, on materialistinen. "Marxin filosofia", V. I. Lenin opettaa, "on täydellistä filosofista materialismia, joka on antanut ihmiskunnalle — mutta erityisesti työväenluokalle — mahtavan tietoamisvälineen".

YHTEISKUNNAN KEHITYKSEN PERUSTA. Samalla kun Marx ulotti filosofisen materialismin yhteiskuntaelämän tietoamisen alalle, hän asetti sen sekasorron ja mielivallan tilalle, joka ennen häntä oli vallinnut historiaa ja politiikkaa koskevissa katsomuksissa, hämmästyttävän täydellisen ja yksityiskohtaisen tieteellisen teorian, joka selittää yhteiskunnallisen kehityksen objektiiviset lait aukottomasti. Aikaisemmin oli etsitty kaikkien historiallisten muutosten perustaa viime kädessä ihmisten muuttuvista aatteista. Marx osoitti ensimmäisenä, että ihmisyhteiskunnan kehityksen perustana ovat sen aineelliset elämänehdot, ettei ihmisten tajunta määrää heidän olemistaan, vaan päinvastoin heidän yhteiskunnallinen olemisensa määrää heidän tajuntansa. Yhteiskuntaelämän eri aloista Marx valitsi taloudellisen alan, kaikista yhteiskunnallisista suhteista hän valitsi tuotantosuhteet perustavaa laatua oleviksi, alkuperäisiksi, kaikkia muita määrääviksi suhteiksi.

Kuten Marx opetti, astuvat ihmiset yhteiskunnan olemassaololle välttämättömien aineellisten tavaroiden tuotannossa välttämättömiin, heidän tahdostaan riippumattomiin suhteisiin, tuotantosuhteisiin, joiden luonteen määrää vallitseva aineellisten tuotantovoimien kehitysaste, ts. ihmisyhteiskunnan luonnosta saavuttaman vallan aste. Lenin

osoitti, että vain johtamalla yhteiskunnalliset suhteet tuotantosuhteista ja nämä taas tuotantovoimien kulloisestakin tilasta on mahdollista soveltaa näihin suhteisiin toistuvuuden yleistieteellistä arvosteluperustetta ja yleistäen yhdistää eri maissa vallitsevat suhteet yhtenäiseksi yhteiskuntamuodostuksen peruskäsitykseksi. Se loi perustan, jonka pohjalla voidaan kuvata yhteiskunnallis-taloudellisten muodostusten kehitys luonnonhistoriallisena prosessina, jonka ansiosta yhteiskunnan tutkimus sai luotettavan tieteellisen perustan.

"Marxilaisuus",V. I. Lenin kirjoitti, "osoitti tien yhteiskunnallis-taloudellisten muodostusten synty-, kehitys- ja rappeutumisprosessin kaikkikäsittävään, kaikinpuoliseen tutkimukseen, samalla kun se tutki kaikkien vastakkaisten pyrkimysten kokonaisuutta, johti tämän eri yhteiskuntaluokkien tarkasti määriteltävistä elin- ja tuotantosuhteista, hylkäsi satunnaisuuden ja mielivallan "vallitsevien" eri aatteiden valinnassa sekä selittämisessä ja osoitti poikkeuksetta kaikkien aatteiden ja kaikkien eri pyrkimysten juurien olevan kulloisessakin aineellisten tuotantovoimien tilassa."

TIETEELLINEN HISTORIANTUTKIMUS. Siten Marx osoitti, että tieteellisesti on historiaa tutkittava yhtenäisenä, koko valtavassa monimutkaisuudessaan ja ristiriitaisuudessaan lainmukaisena prosessina, jossa luokkataisteluteoria on se lanka, jota noudattaen yhteiskuntaelämän näennäisessä labyrintissa on havaittavissa lainmukaisuutta. Eräänä kaikkein tärkeimpänä tunnusmerkkinä, joka erottaa marxilaisuuden kaikista muista sosialistisista teorioista, Lenin piti sitä, että siinä yhdistyy ihmeteltävällä tavalla "ehdoton tieteellinen tarkkuus eriteltäessä objektiivista asiantilaa ja objektiivista kehityskulkua sekä vallankumouksellisen tarmon, vallankumouksellisen luomisvoiman, joukkojen ja luonnollisesti myös niiden yksityisten henkilöiden, ryhmien, järjestöjen ja puolueiden, jotka pystyvät havaitsemaan eri luokkien väliset suhteet, vallankumouksellisen aloitekyvyn merkityksen mitä ratkaisevin tunnustaminen."

Marxilaisuus merkitsee sitä, että torjutaan ratkaisevasti ja paljastetaan säälimättä toisaalta kaikkinainen seikkailupolitiikka, jota synnyttää yhteiskunnallisen kehityksen objektiivisten lakien kieltäminen, huomiotta jättäminen ja ymmärtämättömyys, toisaalta kaikenlainen passiivisuus ja fatalismi, joka johtuu objektiivisten taloudellisten lakien tuntemiseen ja hallitsemiseen nojaavan, ihmisen tietoisen teon valtavan osuuden kieltämisestä, huomiotta jättämisestä ja ymmärtämättömyydestä. Marxilaisuus on ensimmäisenä osoittanut, että yhteiskunta ei kehity ihmisen mielivallan, vaan määrättyjen objektiivisten lakien mukaisesti, jolloin tietämättömyys näistä laeista tai niiden unohtaminen kostautuu ankarasti. Mutta tämä ei suinkaan mer-

kitse sitä, että ihminen ei voisi tehdä mitään muuta kuin jättäytyä yhteiskunnan taloudellisten kehityslakien orjuuteen. Päinvastoin, marxilaisuus opettaa, kuten J. V. Stalin nerokkaassa teoksessaan "Sosialismin taloudellisia ongelmia Neuvostoliitossa" osoittaa, että "ihmiset voivat saada selville lakeja, tiedostaa niitä, päästä hallitsemaan niitä, oppia soveltamaan niitä täydellä asiantuntemuksella, käyttämään niitä yhteiskunnan hyväksi ja sillä tavoin taltuttamaan ne, pääsemään niiden herraksi."

PERUSTANA ON TALOUSJÄRJESTELMÄ. Marx piti yhteiskunnan talousjärjestelmää pohjana, perustana, jolle poliittinen ja ideologinen päällysrakenne kohoaa, ja otti tehtäväkseen ennen kaikkea tutkia tätä talousjärjestelmää. Erityistä huomiota Marx omisti kapitalistisen yhteiskunnan kehityslakien selvittämiselle.

"Marx", J. V. Stalin opettaa, "eritteli kapitalismia saadakseen selville työväenluokan riiston lähteen, lisäarvon, ja antaakseen tuotantovälineitä vailla olevalle työväenluokalle henkisen aseen kapitalismin kukistamiseksi."

Luomalla oppinsa lisäarvosta Marx paljasti kapitalistisen riiston salaisuuden. Tämän havainnon ansiosta kapitalistinen yhteiskunta paljastui, Engelsin erään lausuman mukaan, suurisuuntaiseksi laitokseksi, jossa vähäinen ja yhä pienenevä vähemmistö harjoittaa kansan suunnattoman enemmistön riistoa.

KAPITALISMIN TUHO ON VÄISTÄMÄTÖN. Tutkittuaan syvällisesti ja monipuolisesti kapitalistisen yhteiskunnan kehityslakeja Marx todisti, että nämä lait syöksevät kapitalismin väistämättömään tuhoon. Marx ei ole vain perustellut tieteellisesti kapitalismin kuolemantuomiota, vaan myös osoittanut työväenluokan olevan voiman, jonka historiallinen tehtävä on kapitalismin kukistaminen ja uuden, korkeamman, sosialistisen yhteiskunnan luominen.

Marxilaisuuden perustajat ovat osoittaneet, että työväenluokka voi täyttää historiallisen tehtävänsä kapitalismin haudankaivajana ja sosialismin luojana vain proletaarisen vallankumouksen tietä, joka kukistaa porvariston vallan ja perustaa proletariaatin diktatuurin. Proletaarinen vallankumous eroaa perusteellisesti kaikista aikaisemmista vallankumouksista. Kun aikaisemmat vallankumoukset hävittivät yhden riistomuodon korvatakseen sen toisella, raivaa proletariaatin vallankumous kaiken ihmisen harjoittaman toisen ihmisen riiston juurineen pois. Näin proletariaatin luokkaedut sulautuvat yhteiskunnan valtavan enemmistön etuihin. Voidakseen menestyksellisesti käydä taistelua porvariston voittamiseksi ja sosialismin rakentamiseksi proletariaatti tarvitsi oman puolueensa, jolle Marx ja Engels antoivat kommunistisen puolueen nimen.

MARXILAISUUS ON INHIMILLISEN AJATTELUN SUURENMOISIN SAAVUTUS. Se opettaa, että maailmaa ei ole vain tunnettava, vaan myös muutettava. "Marx oli ennen kaikkea vallankumouksellinen", Engels sanoi suuren ystävänsä haudan ääressä. "Taistelu oli hänen oikea olomuotonsa. Ja hän taisteli niin intohimoisesti, sitkeästi ja menestyksellisesti kuin vain harvat."

Marx oli maailmanhistoriassa työväenluokan ensimmäisen kommunistisen puolueen "Kommunistien liiton" johtaja vuoden 1848 vallankumouksen aikana. Hän oli v. 1864 muodostetun "Kansainvälisen työväenliiton", ts. I Internationaalin organisoija, sydän ja sielu. Kansainvälisen yleisneuvoston ensimmäisessä, Ranskan-Saksan sotaa käsittelevässä julkilausumassa vuodelta 1870 hän kirjoitti profeetalliset sanat: "Vanhan yhteiskunnan, sen taloudellisen kurjuuden ja poliittisen järjettömyyden vastakohtana syntyy uusi yhteiskunta, jonka kansainvälinen periaate on rauha, koska jokaisen kansan keskuudessa vallitsee sama periaate — työ!"

Marxilaisuus on työväenluokan elinetujen tieteellinen ilmaus. Juuri sen tähden kaikki yritykset marxilaisuuden "hävittämiseksi" ovat epäonnistuneet ja epäonnistuvat surkeasti. Monet ovat ryhtyneet tähän häpeälliseen uhkayritykseen. Heitä ovat olleet Pariisin kommuunin pyövelit, "rautakansleri" Bismarck ja tsaarin santarmit, porvarilliset professorit ja revisionistiset petturit, Hitler ja Mussolini. He näkivät turhan vaivan! Marxilaisuus on yhtä vähän "tuhottavissa" kuin työväenluokka, sillä yhteiskuntaa ei voi ajatella ilman työtätekeviä joukkoja, jotka luovat kaikki elämän arvot.

Nerokkaan ystävänsä jälkeen kaksitoista vuotta eläneen Engelsin kuoltua olivat ihmiskunnan suurimmat nerot V. I. Lenin ja J. V. Stalin Marxin työn jatkajia. He puolustivat Marxin ja Engelsin oppia kaikkia vihollisia vastaan, pitivät luovan marxilaisuuden lipun korkealla ja veivät sen kauas eteenpäin. Leninin ja Stalinin teokset rikastuttivat valtavasti marxilaista tiedettä, ne yhdistivät yleistäen yli viisikymmentä vuotta kestäneen historiallisen kehityksen suunnattoman kokemusmäärän, työväenluokan taistelukokemukset, taistelun, jonka tämän vaiheen aikana kruunasivat suurenmoiset, maailmanhistorialliset voitot.

STALIN AUKOI UUSIA URIA IHMISKUNNAN HISTORIASSA. Marxin syntymän 135-vuotispäivä osui samanaikaisesti neuvostokan-

san ja koko edistyksellisen ihmiskunnan sanomattoman raskaan menetyksen, J. V. Stalinin poismenon kanssa. J. V. Stalinin nimi, miehen, joka uhrasi koko valoisan elämänsä taistelulle, kansan luovan vapaan ja onnellisen elämän puolesta maan päällä, on neuvostoihmisille ja koko maailman laajoille työtätekeville joukoille äärettömän kallis. Tämä nimi mainitaan oikeutetusti ihmiskunnan historian suurimpien nimien, Marxin, Engelsin ja Leninin nimien rinnalla. Yhdessä Leninin kanssa Stalin ei ainoastaan kehittänyt edelleen Marxin ja Engelsin oppia, vaan myös aukoi uusia uria ihmiskunnan historiassa. Ne unohtumattomat päivät, jolloin neuvostokansa ja koko edistyksellinen ihmiskunta syvän surun vallassa saattoi J. V. Stalinia viimeiselle matkalle, osoittivat koko maailmalle, että satojen miljoonien ihmisten sydämissä kaikissa maissa tulee ikuisesti elämään mitä syvin kiitollisuus Stalinia kohtaan sekä järkähtämätön valmius taistella voittoisaan loppuun saakka sen oikean asian puolesta, jolle hän täydellisesti omisti neronsa koko voiman.

Marxia ei enää ollut, kun tapahtui siirtyminen kapitalismin esimonopolisesta asteesta monopolistiseen kapitalismiin, imperialismiin. Teoksissaan Lenin ja Stalin suorittivat tyhjentävän marxilaisen erittelyn imperialismista, joka on kapitalismin korkein ja viimeinen aste, proletariaatin sosialistisen vallankumouksen aatto. Leninismi on imperialismin ja proletaarisen vallankumouksen aikakauden marxilaisuutta. Leniniläis-stalinilainen teoria imperialismista tuli perustaksi uudelle, täydelliselle teorialle sosialistisesta vallankumouksesta, teorialle, josta tuli toimintaohje Venäjän työväenluokalle ja sen kommunistiselle puolueelle lokakuussa 1917.

LENIN JA STALIN SUORITTIVAT MARXILAISUUDEN TOTEUTTAMISEN. Lenin ja Stalin olivat korkeinta luokkaa olevia johtajia. Yhdistämällä sopusointuisesti teorian ja käytännön he eivät ainoastaan kehittäneet marxilaisuutta edelleen, vaan myös suorittivat sen toteuttamisen. He takoivat kommunistisesta puolueesta mahtavan voiman taisteluun työtätekevien vapauttamiseksi riistosta ja johtivat Venäjän kansan joukot voittoon Lokakuun suuressa sosialistisessa vallankumouksessa, joka merkitsi perusteellista käännettä koko ihmiskunnan historiassa, käännettä vanhasta, kapitalistisesta uuteen, sosialistiseen yhteiskuntajärjestelmään. Proletaarisen vallankumouksen voitto ja proletariaatin diktatuurin perustaminen maapallon kuudennekselle muodostivat mitä suurimman voiton Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin kaikkivoittavalle opille. Marxin ja Engelsin luomalle perustalle Lenin ja Stalin rakensivat yksityiskohtaisen ja täydellisen opin sosialistisesta valtiosta, opin kommunistisesta

puolueesta neuvostoyhteiskunnan johtavana ja suunnanantavana voimana.

Jatkaessaan Leninin työtä ja kehittäessään jatkuvasti marxismin-leninismin oppia J. V. Stalin on johtanut neuvostokansan sosialismin maailmanhistorialliseen riemuvoittoon. Sosialismin toteuttaminen Neuvostoliitossa merkitsi uuden yhteiskuntajärjestelmän luomista, järjestelmän, joka on vapaa ihmisen harjoittamasta toisen ihmisen riistosta eikä tunne kapitalismin virheitä ja puutteita. Sosialismi on lopettanut satoja vuosia vanhan kansallisuusvihan. J. V. Stalin, kansallisuuskysymyksen suurin teoreetikko johti monikansaisen neuvostovaltion, tämän yhtenäisen, veljellisen kansainperheen luomista, jonka yksimielisyys on kestänyt kaikki koettelemukset.

NEUVOSTOLIITON ESIMERKKI MAAILMAN SORRETTUJEN INNOITTAJANA. Sosialismin maailmanhistoriallinen voitto Neuvostoliitossa antoi uutta rohkeutta kapitalististen maiden työväenluokalle, elähdytti miljoonia työtätekeviä uskomaan omiin voimiinsa, oikean asiansa voittoon, innoitti satoja miljoonia imperialismin sortamien ja orjuuttamien siirtomaiden ja epäitsenäisten maiden ihmisiä taistelemaan vapautensa puolesta. Kehittäessään edelleen Leninin teoriaa sosialistisesta vallankumouksesta J. V. Stalin laati opin sosialismin rakentamisesta yhdessä maassa kaikin puolin valmiiksi ja avasi neuvostokansalle kommunismin rakentamisen innoittavat näköalat.

Erottamattomasti liittyvät Stalinin nimeen marxismin-leninismin viime vuosikymmenellä saavuttamat uudet, huomattavat voitot. Suuren sotapäällikön Stalinin johdolla neuvostokansa ja sen armeija saavuttivat Hitler-Saksasta ja sen liittolaisista historiallisen voiton, joka muutti perinpohjin koko kansainvälisen tilanteen. Usean keski- ja kaakkois-Euroopan maan luopuminen kapitalistisesta järjestelmästä sekä suuren Kiinan kansan voitto ulkomaisen imperialismin ja kotimaisen feodaalitaantumuksen voimista ovat suurisuuntaisia historiallisia tapahtumia, jotka saattavat koko maailman näkyviin marxismin-leninismin opin voiman ja elinkelpoisuuden.

Yhtenäisen ja mahtavan, 800 miljoonaa ihmistä eli kolmasosan maapallon väestöä käsittävän sosialistisen leirin muodostuminen todistaa vakuuttavimmin, että marxismi-leninismi on kaikkivoittava voima, ainoa tieteellinen teoria, joka tunkeutuu yhteiskuntaelämän ilmiöiden ytimeen ja paljastaa sen järkähtämättömät lait, teoria, joka aseistaa nykyaikaisen yhteiskunnan edistykselliset voimat tarkoilla tiedoilla niistä keinoista ja menettelytavoista, joita käyttämällä saavutetaan voitto aikansa eläneistä voimista, mitkä yrittävät kääntää historian pyörää taaksepäin.

MARXILAISUUDEN OLEMUS. Marxilaisuus on J. V. Stalinin klassillisen määritelmän mukaan "tiede luonnon ja yhteiskunnan kehityslaeista, tiede sorrettujen ja riistettyjen joukkojen vallankumouksesta, tiede sosialismin voitosta kaikissa maissa, tiede kommunistisen yhteiskunnan rakentamisesta". Tämän tieteen suurin edustaja oli Stalin. Hän on antanut edistykselliselle ihmiskunnalle suunnattoman voimakkaan henkisen aseen, aseen, joka on välttämätön, jotta voidaan ymmärtää nykyinen tilanne oikein ja taistella menestyksellisesti niitä yhteiskunnallisia voimia vastaan, joiden herruus merkitsee orjuutta, riistoa ja hävityssotia.

J. V. Stalinin neroutta on edistyksellisen ihmiskunnan kiittäminen suurenmoisista havainnoista, jotka ovat rikastuttaneet marxilaisuutta ja tehneet siitä luotettavan kompassin, joka osoittaa tarkasti tien demokratian, rauhan ja sosialismin leirin uusiin voittoihin sen taistellessa imperialistisen taantumuksen voimia ja sotaa vastaan. J. V. Stalinin uudet teokset, jotka rikastuttavat marxismin-leninismin oppia uusin havainnoin ja päätelmin, ovat todellinen marxismin-leninismin aarreaitta. Näissä teoksissa marxilainen teoria, joka ei ole mikään dogmi, kuollut opinkappale, vaan toimintaohje, liittyy erottamattomasti nykyisen vaiheen perustavaa laatua oleviin käytännöllisiin tehtäviin. Neuvostoihmiset, samoin kuin miljoonat edistykselliset ihmiset kaikissa maissa saavat näistä teoksista vastauksen kaikkiin heitä koskeviin kysymyksiin.

SOSIALISMI YLIVOIMAINEN KAPITALISMIN RINNALLA. J. V. Stalinin nerokas teos "Sosialismin taloudellisia ongelmia Neuvostoliitossa" merkitsee uutta, entistäkin korkeampaa astetta marxilaisuuden teorian yli sata vuotta jatkuneessa kehityksessä. Siinä suoritetaan monipuolinen marxilainen erittely nykyisen vaiheen perustavinta laatua olevista ja ratkaisevimmista kysymyksistä. Tämä teos sisältää ennen kaikkea mitä syvällisimpiin tieteellisiin tutkimustuloksiin perustuvan esityksen sosialistisesta tuotantotavasta, joka Neuvostoliitossa on päässyt voitolle, tieteellisen erittelyn sosialismille ominaisista objektiivisista taloudellisista laeista ja toteamuksia tärkeimmistä edellytyksistä valmisteltaessa siirtymistä kommunismiin. Ottamalla huomioon ja perustelemalla toisaalta sosialismin taloudellisen peruslain ja toisaalta nykyaikaisen kapitalismin taloudellisen peruslain on J. V. Stalin osoittanut marxilais-leniniläisen tieteen loistavassa valossa sosialismin ylivoimaisuuden kapitalismin rinnalla. Erittely nykyaikaisen kapitalismin sovittamattomista ristiriidoista tekee ymmärrettäväksi sen koko kehityskulun.

Perustanaan historiallisen kehityksen suunnattoman kokemusmäärän yhdistäminen on J. V. Stalinin teos "Sosialismin taloudellisia ongelmia Neuvostoliitossa" valaissut neuvostokansalle loistavalla tavalla tien kommunistisen yhteiskunnan menestykselliseen rakentamiseen. Samalla tämä teos osoittaa niille kansoille, jotka jo ovat karistaneet yltään imperialismin ikeen, tien sosialismin rakentamiseen, niille kansoille taas, jotka käyvät taistelua vapautensa puolesta, tien voittoon.

MARXISMI ON KESTÄNYT HISTORIALLISEN KOKEENSA. Marxismin-leninismin kuolematon oppi on läpäissyt suurimman historiallisen kokeensa. Maailmassa ei ole sellaista voimaa, joka voisi estää marxismin-leninismin aatteiden etenemisen, sellaista voimaa ei voi olla olemassa. Marxin, Engelsin ja Leninin asian suuri jatkaja, toveri Stalin on neronsa koko voimalla osoittanut maailman kansoille tien kohti valoisaa tulevaisuutta. Kansat nimittävät Stalinia oikeutetusti maailmanrauhan lipunkantajaksi, sillä hän opettaa, kuinka sodan voimia ylivoimaisemmat rauhan voimat on yhdistettävä, hän opettaa näkemään ja paljastamaan rauhan vihollisten, ihmiskunnan vihollisten vehkeilyt. Samoin kuin Lenin on Stalin osoittanut, että erilaisen taloudellisen ja yhteiskunnallisen järjestelmän omaavien maiden pitkäaikainen, rauhallinen rinnakkaineläminen on mahdollista. Stalin on osoittanut, että rauha voidaan säilyttää ja lujittaa, jos kansat ottavat rauhan säilyttämisen omiin käsiinsä ja puolustavat sitä loppuun saakka.

Stalinin työ elää kommunistisen puolueen ja neuvostohallituksen ympärille liittyneen neuvostokansan tarmossa ja päättäväisyydessä. Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin lippu on varmoissa käsissä. Leninin ja Stalinin luoma ja kasvattama Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue kärjessään taistelun karaisemat ja kokeneet johtajat, suuren Stalinin taistelutoverit johtaa neuvostokansaa määrätietoisesti eteenpäin. J. V. Stalinin pyhä testamentti on neuvostokansan johtotähtenä sen marssiessa voitokkaana kohti kommunismia, se on koko maailman edistyksellisen ihmiskunnan johtotähtenä sen taistellessa rauhan, demokratian ja sosialismin puolesta.

(Novoje Vremja.)

Kuvia Karl Marxin elämästä

Puolueemme ideologia on marxilais-leniniläinen ideologia, sanotaan SKP:n säännöissä. Lehtemme tehtävänä on ollut ja on tuon marxilais-leniniläisen ideologian — Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin oppien tunnetuksi tekeminen ja päivän taistelukysymysten valaiseminen heidän oppiensa pohjalta. Marxin merkkipäivän johdosta — hänen kuolemastaan tuli maaliskuun 14 p:nä 70 vuotta ja syntymästään toukokuun 5 p:nä 135 vuotta — olemme julkaisseet hänen elämäänsä ja työtään koskevia kirjoituksia. Kolmessa viime numerossa oli Leninin erinomainen kirjoitus "Marx ja marxilaisuus", johon sisältyy Marxin elämäkerta ja hänen työnsä erittelyä.

Karl Marx oli ihmisenäkin suuri. Hänen olemuksensa on yhtä opettava ja innoittava kuin hänen oppinsakin. Seuraavassa aikalaisten muistelmista ja Marxin ja Engelsin kirjeenvaihdosta poimittuja katkelmia, jotka luonnehtivat sosialismin suurta esitaistelijaa työnsä ääressä, nuorten opettajana ja kasvattajana sekä perhepiirissä.

MITEN MARX TYÖSKENTELI

Marxin työhuone (Lontoossa) oli ensimmäisessä kerroksessa, ja ikkuna, jonka kautta huone sai runsasta valoa, oli puistoon päin. Molemmin puolin tulisijaa, ikkunaa vastapäätä oli kirjoja täynnä olevia kirjahyllyjä sanomalehti- ja käsikirjoituspinkoilla kattoon saakka kuormitettuina. Tulisijaa vastapäätä ikkunan toisella puolella kaksi pöytää täynnä papereita, kirjoja ja sanomalehtiä. Keskellä huonetta, valoisimmassa paikassa oli pieni ja hyvin yksinkertainen työpöytä (kolmen jalan pituinen, kahden levyinen) sekä puinen nojatuoli. Nojatuolin ja kirjahyllyn välissä, ikkunaa vastapäätä oli nahkasohva, jolle Marx silloin tällöin laskeutui lepäämään. Tulisijan päällä oli vielä kirjoja, niiden välissä sikaareja, tulitikkuja, tupakkalaatikoita, kirjepainimia, valokuvia hänen tyttäristään, vaimostaan, Wilhelm Wolffista, Friedrich Engelsistä. Marx poltti paljon tupakkaa. "Pääoma" ei tule tuottamaan minulle edes sen vertaa rahaa kuin ne sikaarit ovat tulleet maksamaan, joita olen polttanut sitä kirjoittaessani, hän sanoi minulle. Mutta vielä enemmän hän haaskasi tulitikkuja: hän unohti niin usein piippunsa ja sikaarinsa, että sytyttäessään niitä yhä uudelleen hän uskomattoman nopeasti tyhjensi tulitikkulaatikot.

Marx ei antanut muiden panna kirjojaan ja papereitaan järjestykseen, tai oikeastaan epäjärjestykseen. Epäjärjestys oli kuitenkin vain näennäistä: kaikki oli todellakin oikealla paikallaan. Hän löysi

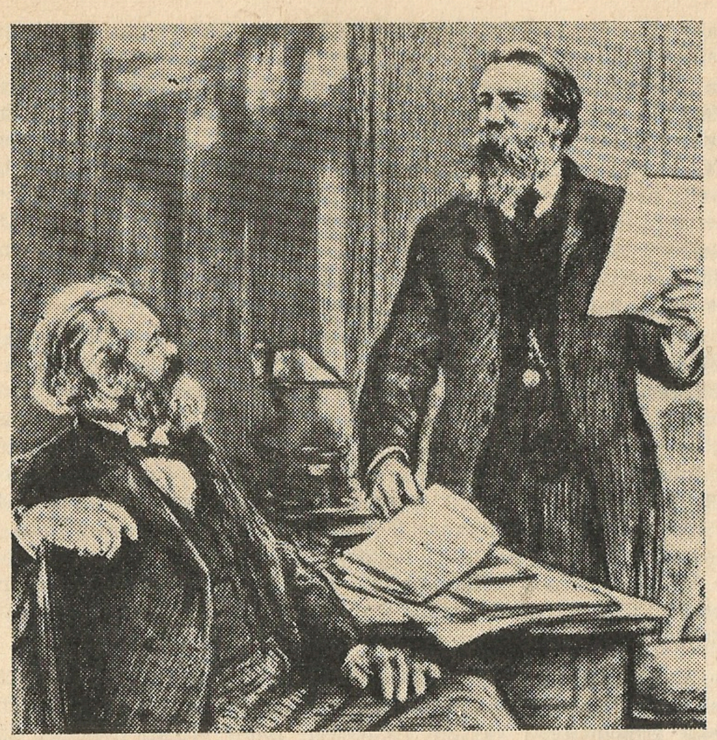

Karl Marx ja Friedrich Engels työnsä ääressä. Stalin-palkinnon saaneen neuvostoliittolaisen taiteilijan N. N. Shukovin piirros.

aina etsimättä tarvitsemansa kirjan tai paperin. Keskustelun aikanakin hän usein keskeytti puheensa näyttääkseen kirjasta jonkin juuri käyttämänsä sitaatin tai numeron. Hän ja hänen työhuoneensa olivat yhtä, kirjat ja paperit tottelivat häntä ikäänkuin ne olisivat olleet hänen omia jäseniään.

Marxin kirjastossa oli yli tuhat kirjaa, jotka hän oli huolellisesti koonnut pitkän tutkijatyönsä aikana, mutta ne eivät kuitenkaan hänelle riittäneet. Vuosikausia hän senvuoksi oli ahkera vieras British Museumissa, jonka kirjastoa hän piti hyvin arvokkaana. Marxin vastustajienkin on ollut pakko tunnustaa hänen laajat ja syvät tietonsa, ei ainoastaan hänen omalla alallaan, taloustieteessä vaan myöskin historiassa, filosofiassa ja yleisessä kirjallisuudessa.

Vaikka hän menikin aina vuoteeseen hyvin myöhään, hän oli aamuisin jo kahdeksan ja yhdeksän välillä jalkeilla, nautti mustan

kahvinsa, luki sanomalehtensä ja meni työhuoneeseensa, missä työskenteli kahteen tai kolmeen saakka yöllä. Hän keskeytti työn vain nauttiakseen ateriansa ja tehdäkseen iltaisin kävelyretken Hampstead Heathiin, jos sää oli suotuisa. Päivällä hän nukkui tunnin tai pari leposohvallaan. Nuoruudessaan hän työskenteli joskus yöt läpeensä. Työstä oli tullut hänen intohimonsa: se vangitsi hänet niin, että hän usein unohti ruoka-aikansakin. Häntä oli usein kutsuttava moneen kertaan, ennenkuin hän tuli alas ruokasaliin, ja tuskin hän oli saanut niellyksi viimeisen suupalan, kun hän jo taas nousi työhuoneeseensa. Hän söi hyvin vähän ja kärsi ruokahalun puutteesta, jota hän yritti parantaa nauttimalla vahvasti suolattuja ruokia.

Hänen täytyi olla ruumiinrakenteeltaan voimakas voidakseen kestää tätä epätavallista elintapaa ja uuvuttavaa henkistä työtä. Hän oli todellakin hyvin vankkarakenteinen, kooltaan yli keskimitan, leveät hartiat, rinta hyvin kehittynyt, jäsenet sopusuhtaiset, vaikka ruumis olikin jalkoihin verrattuna hiukan liian pitkä, kuten usein juutalaisella rodulla. Jos hän nuoruudessaan olisi harjoittanut voimistelua, hänestä olisi tullut erittäin voimakas. Ainoa ruumiinliikunta, mitä hän säännöllisesti harjoitti, oli kävely. Hän saattoi kävellä tuntikausia tai nousta ylämäkeä jutellen ja tupakoiden tuntematta vähääkään väsymystä. Voin sanoa, että hän teki työtä kävellen huoneessaan, hän istuutui vain lyhyiksi hetkiksi kirjoittaakseen muistiin sen, minkä oli kävellessään ajatellut valmiiksi.

Marxin aivot oli aseistettu uskomattomalla määrällä historiallisia ja luonnontieteellisiä tosiasioita sekä filosofisia teorioita, ja hän osasi erinomaisesti käyttää hyväkseen näitä pitkän henkisen työn aikana koottuja tietoja ja huomioita. Häneltä saattoi koska hyvänsä kysyä mitä asiaa tahansa ajatuksen valtamerellä. "Pääoma" on todellakin meille todistuksena hämmästyttävän voimakkaasta ja erinomaisen tietorikkaasta hengestä, mutta minulle, samoin kuin kaikille niille, jotka ovat tunteneet Marxin läheisesti, ei "Pääoma" eikä mikään muukaan hänen teoksistaan osoita hänen neroutensa ja tietojensa syvyyttä. Hän oli paljon teostensa yläpuolella.

Marx teki aina työnsä äärimmäisen tunnollisesti. Hän ei koskaan esittänyt tosiasioita tai numeroita, joita hän ei olisi voinut vahvistaa parhaimpiin auktoriteetteihin nojautuen. Hän ei tyytynyt välikäsien kautta saatuihin tietoihin, vaan etsi ne aina itse lähteistä, niin vaivalloista kuin se olikin. Toisarvoisen seikan takia hän saattoi kiiruhtaa British Museumiin varmistautuakseen asiasta kyseessä olevan kirjan mukaan. Hänen arvostelijansa eivät ole koskaan voineet syyttää häntä pienimmästäkään epätarkkuudesta tai osoittaa, että hän todistuksissaan olisi nojautunut seikkoihin, jotka eivät kestäisi vakavaa tarkistusta. *(Paul Lafargue)*.

MITEN "PÄÄOMA" KIRJOITETTIIN

Seuraavassa välähdyksiä "Pääoman" syntyhistoriasta Marxin ja Engelsin kirjeenvaihdon valossa. Ensimmäinen kirje, jonka voidaan olettaa tarkoittavan "Pääomaa", on tammikuun 20 p:ltä 1845. Engels kirjoitti silloin Marxille:

> "Tarvitsemme nyt ennen kaikkea pari suurempaa teosta... Koeta saada valmiiksi kansantaloudellinen kirjasi, vaikka siihen jäisikin moni kohta omasta mielestäsi epätyydyttäväksi, se on samantekevää: mielet ovat jo kypsät meidän takoa rautaa, koska se on lämmin... Nyt on jo korkea aika, senvuoksi laita se valmiiksi ennen huhtikuuta, tee niinkuin minä, aseta itsellesi määräaika, johon mennessä tahdot sen varmasti saada valmiiksi, ja pidä huoli, että se pian painetaan... Mutta se on saatava pian julkisuuteen."

Teos ei kuitenkaan valmistunut "ennen huhtikuuta". Sen ensimmäisten lukujen valmistumiseen kului vielä 14 vuotta.

2. 4. 1858 Marx kirjoitti Engelsille, millaiseksi hän on suunnitellut talousopillisen teoksensa:

> "Koko sopan pitäisi jakautua kuuteen kirjaan: 1. Pääomasta. 2. Maaomaisuus. 3. Palkkatyö. 4. Valtio. 5. Kansainvälinen kauppa. 6. Maailmanmarkkinat."

Sitten seuraa tarkempaa erittelyä pääomaa koskevan kirjan sisältöön nähden, varsinkin yksityiskohtaisesti sen alkuosasta, arvon ja rahan käsitteistä (joiden selvittämiseen Marx sitten rajoittuikin ensimmäiseksi julkaisemassaan "Taloustieteen arvostelussa"). "Pääomakäsitteestä", Marx sanoo kirjeensä lopussa, "minun täytyy eniten kuulla sinun mieltäsi. Mutta tänään en voi enempää kirjoittaa. Sappipahuksen takia on vaikea saada kynää liikkumaan, ja päätä huimaa, kun se on paperiin päin painuneena."

Sairaus yltyi niin pahaksi, että Marxin oli joksikin aikaa keskeytettävä kaikki työnsä. Kesällä hän saattoi jälleen jatkaa tieteellistä työtään, mutta puute kävi hänen perheessään epätoivoiseksi. Joulukuussa Marx ilmoittaa teoksensa olevan valmistumassa ja vaimonsa kirjoittavan käsikirjoitusta puhtaaksi. Mutta kotona on lohduttomampaa kuin koskaan.

> "Kun vaimoni ei voi valmistaa lapsille mitään joululahjaa ja hän sensijaan on kaikilta tahoilta velkojain laskujen hätyyt-

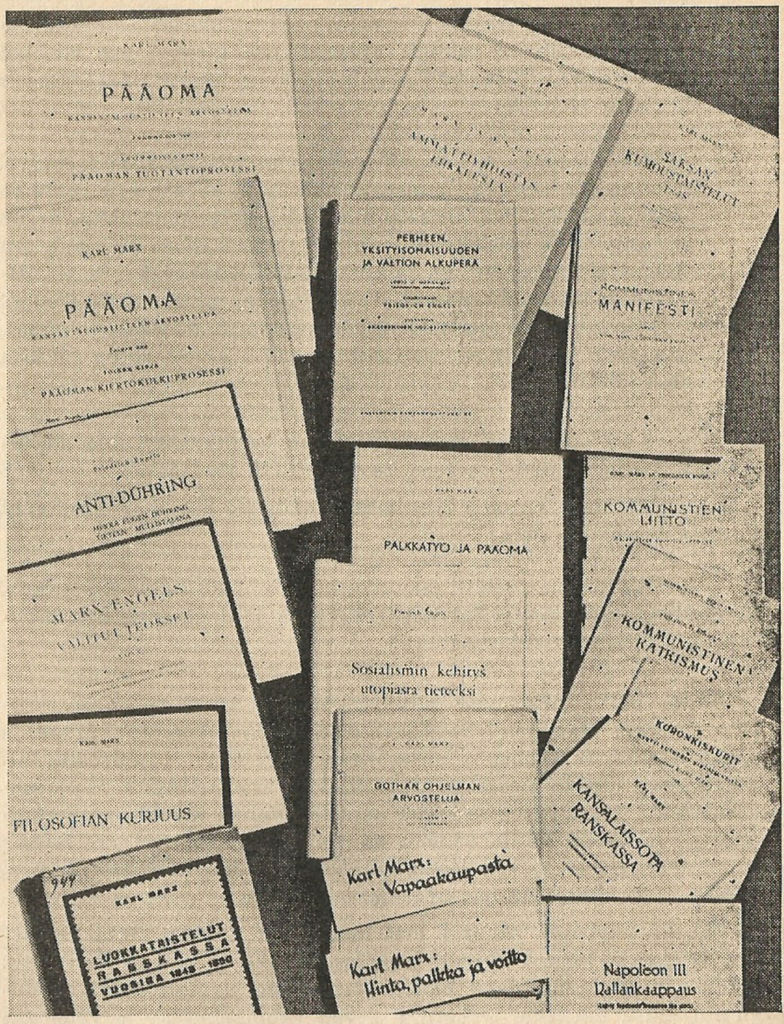

Karl Marxin ja Friedrich Engelsin teoksia suomenkielellä julkaistuina.

tämä, sen ohella kirjoittaa käsikirjoitusta ja välillä saa juosta kaupungilla panttilainastoissa, on tunnelma tavattoman synkkä."

Vihdoin 21. 1. 1859 Marx kirjoittaa:

"Hyvä Engels

Se onneton käsikirjoitus ("Taloustieteen arvostelu") on valmis, mutta en voi sitä lähettää matkaan, kun ei ole penniäkään posti- ja vakuutusmaksuksi. Täytyy lähettää vakuutettuna, kun minulla ei ole siitä yhtään jäljennöstä. Minun on senvuoksi pyydettävä sinua lähettämään minulle maanantaiksi vähän rahaa. Jos voit lähettää 2 puntaa, olisi se sangen tervetullut, koska olen lykännyt maanantaihin muutamia pikkueläjäin saatavia, joita ei enää mitenkään voi jättää maksamatta. Käsität, ettei minusta ole mieluista käydä nyt jälleen sinun kimppuusi, kun juuri olet saanut tai pian saat maksaa vekselin Freiligrathille. Mutta rautainen pakko. Ensi viikolla aion katsoa — kun pidän kahdeksan päivää lomaa, ennenkuin jatkan käsikirjoitusta — onnistuiko minun tehdä jokin rahankaappaus. En usko, että näin suuressa rahanpuutteessa on milloinkaan kirjoitettu 'rahasta'. Useimmat tämän aiheen tutkijat ovat siitä kirjoittaessaan olleet sulassa sovussa ja rauhassa tutkimuksensa esineen kanssa.

Jos kirjaa onnistaa Berliinissä, on mahdollista, että pääsen irti tästä liejusta. Jo olisi korkea aikakin.

Sinun K. M."

Sairauksien ja monien leipätöiden johdosta "Pääoman" valmistuminen edistyi vielä "Taloustieteen arvostelunkin" tultua pois tieltä hyvin hitaasti. V. 1867 ensimmäinen osa oli painokunnossa. Marx lähtee itse viemään käsikirjoitusta kustantajalle Hampuriin. Marx kirjoittaa matkan varrella Engelsille:

"Ilman sinua en olisi koskaan voinut saada teosta valmiiksi." "Tunnollani on aina raskaana kuin vuori tietoisuus siitä, että sinä olet pääasiassa minun tähteni kauppatoimessa kuluttanut mainiota voimaasi."

Pitkin kesää, sitä mukaa kuin teoksen korjauslukuarkkeja joutuu painosta, Marx lähettää valmiita arkkeja Engelsille, joka esittää kirjeissään arvostelunsa. Elokuun 14 päivänä Marxin kirje alkaa näin murheellisella ilmoituksella:

"Kuten mukana seuraavasta paperista näet, uhkaa minua ulosotto, ellen ensi perjantaina maksa veroja (määrältään 11

puntaa 9 penceä). Sitäpaitsi minun on tämän viikon lopulla maksettava panttilainaston korkoja 1 punta 9 shillinkiä, tai muuten tavarat lankeavat myytäväksi. Ilmoitan sinulle kaikesta tästä roskasta vasta nyt, koska ensin tein yrityksiä — valitettavasti turhia — saadakseni Lontoossa hankituksi rahaa."

Kaksi päivää myöhemmin Marx kirjoittaa:

"Klo 2 yöllä, elok. 16 p:nä 1867.

Kallis Fred!

Sain juuri korjausluvun lopetetuksi kirjan viimeisestä (49:nnestä) arkista. Liite — Arvomuoto — pientä kirjasinlajia, käsittää 1 1/4 arkkia.

Esipuheen lähetin samoin eilen korjattuna takaisin. Siis tämä nidos on valmis. Vain sinua saan kiittää siitä, että tämä on ollut mahdollista! Ilman sinun uhrautumistasi minun vuokseni en mitenkään olisi voinut tehdä sitä tavattoman suurta työmäärää, joka on tarvittu teoksen kolmea nidosta varten. Syleilen sinua kiitollisin mielin!

Mukana seuraa kaksi puhdasta vedosarkkia.

Olen saanut ne 15 puntaa ja kiitän suuresti.

Tervehdin sinua, rakas, kallis ystäväni!

Sinun K. Marx."

— — —

Marx teki työtä sellaisella sitkeydellä, että se usein ihmetytti minua. Ja silloinkaan, kun hän oli aivan nääntymäisillään, silloinkaan hän ei hellittänyt.

Jos ihmisen arvo lasketaan hänen suorittamansa työn mukaan — kuten esineiden arvo niihin sisältyvän työn mukaan — niin on jo tästäkin näkökulmasta katsottuna Marxin arvo niin korkea, että vain harvat hengen jättiläisistä voidaan asettaa hänen rinnalleen.

Ja mitä porvarillinen yhteiskunta on maksanut tästä tavattomasta työmäärästä?

"Pääoman" luomiseksi hän teki työtä neljäkymmentä vuotta — ja millä tavalla hän sitä teki! Kuten vain Marx saattoi tehdä työtä. Enkä liioittele sanoessani: huonoimmin palkattu päiväpalkkalainen Saksassa on saanut 40 vuodessa enemmän palkkaa kuin Marx "kirjoituspalkkioita" toisesta tämän vuosisadan suurimmasta tieteellisestä luomuksesta. Toisena sellaisena ovat Darwinin teokset.

"Tieteellä" ei ole markkina-arvoa. Ja voidaanko porvarilliselta yhteiskunnalta vaatiakaan, että se maksaisi oman kuolemantuomionsa laatimisesta säädyllisen hinnan? *(Wilhelm Liebknecht.)*

MARX OPETTAJANA JA KASVATTAJANA

"Mohr" (Marx), joka oli meitä 5—6 vuotta vanhempi ja tunsi kypsyneen miehuutensa koko etevämmyyden meihin "nuorukaisiin" verraten, otti jokaisessa tilaisuudessa käsiteltäväksi meidän mielipiteemme, erikoisesti minun. Ja hänen tavaton lukeneisuutensa ja erinomainen muistinsa saattoivat monen meistä noloon asemaan. Miten hän

Karl Marx keskustelussa työläisten kanssa. (N. N. Shukovin piirros.)

iloitsikaan joka kerta, kun oli houkutellut jonkun "ylioppilaspahasen" liukkaalle jäälle ja osoittanut hänessä — in corpore vili — yliopistojemme ja akateemisen sivistyksemme koko viheliäisyyden.

Mutta hän kasvatti myöskin suunnitelmallisesti. Voin kahdessa mielessä, ahtaammassa ja laajemmassa sanoa hänestä: hän oli opettajani. Häntä täytyi seurata kaikille aloille. En puhu poliittisesta taloustieteestä, paavin palatsissa ei puhuta paavista. Kommunistisessa yhdistyksessä pidetyistä poliittisen taloustieteen esitelmistä puhun myöhemmin. Marx tunsi mainiosti vanhat samoinkuin uudet kielet. Minä olin kielitieteilijä, ja hän oli iloinen kuin lapsi löytäessään Aristoteleelta tai Aiskhylokselta jonkin vaikean kohdan, jota en heti voinut selvittää. Kuinka hän minua haukkuikaan eräänä päivänä sentähden, että en lainkaan osannut — espanjaa. Heti paikalla hän otti kirjakasasta Don Quijoten ja antoi minulle oppitunnin.

— — —

Vuosina 1850—51 Marx piti luentosarjan poliittisesta taloustieteestä. Hän ryhtyi siihen sangen vastenmielisesti. Pidettyään ensin eräässä pienessä ystäväpiirissä pari yksityisluentoa hän lopulta taipui esiintymään suuremman kuulijakunnan edessä. Näissä luennoissa, jotka olivat kaikille niille, joilla oli onni niitä kuunnella, todellinen nautinto, Marx kehitti jo pääpiirteissään täydellisesti järjestelmänsä sellaisena kuin se "Pääomassa" on esitetty. Kommunistisen yhdistyksen eli "Työväen kommunistisen sivistysyhdistyksen" täpötäydessä salissa, joka vielä niihin aikoihin sijaitsi Great Windmill Streetillä — samassa salissa, jossa Kommunistinen Manifesti oli hyväksytty kaksi ja puoli vuotta aikaisemmin — tuli ilmi Marxin suuri taito puhua kansanomaisesti. Kukaan ei vihannut enemmän tieteen vulgärisoimista s.o. vääristämistä, mataloittamista, kuohimista kuin Marx, mutta kukaan ei pystynyt niin selvästi kuin hän ilmaisemaan ajatuksiaan. Kielen selvyys on selvän ajatuksen hedelmä, selvä ajatus edellyttää välttämättömästi selvän muodon.

Marxin opetus oli järjestelmällistä. Hän esitti väittämän — mahdollisimman lyhyesti ja valaisi sitä sitten laajemmin pyrkien samalla hyvin huolellisesti välttämään kaikkia sellaisia sanontatapoja, joita työläiset eivät käsittäneet. Sitten hän kehoitti kuulijoita esittämään hänelle kysymyksiä. Ellei kysymyksiä tehty, hän alkoi kysellä, ja hän teki sen sellaisella pedagogisella taidolla, ettei ainoakaan aukkopaikka tai väärinkäsitys jäänyt häneltä huomaamatta.

— — —

Hän vaati paljon. Kun hän huomasi aukon toisen tietovarastossa, hän vaati ankarasti, että se oli täytettävä antaen sitä varten tarpeelliset neuvot. Kun hänen kanssaan oli kahdenkesken, joutui sään-

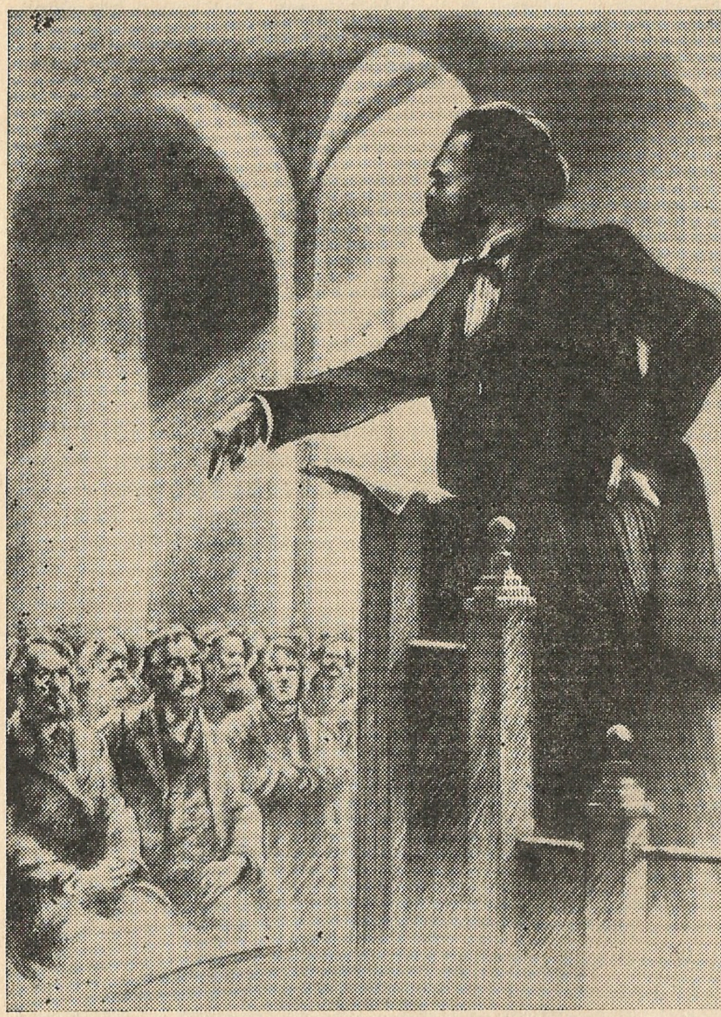

Karl Marx puhujalavalla. (N. N. Shukovin piirros.)

nöllisesti tutkittavaksi. Eivätkä nämä tutkinnot olleet leikintekoa. Marxia ei voinut puijata. Ja jos hän huomasi, että kaikki hänen vaivannäkönsä oli tuloksetonta, ystävyys oli myös lopussa. Meille oli kunnia olla hänen oppilainaan. En tavannut häntä kertaakaan oppimatta häneltä aina jotain.

— — —

Hän vihasi suosiota, mutta suosiontavoittelua kohtaan hän tunsi suorastaan pyhää vihaa. Kaunopuhujat olivat hänelle kauhistus, ja voi sitä poloista, joka yritti selviytyä fraaseilla. Silloin hän oli armoton. "Fraasimestari" oli hänen sanomanaan ankarin moitesana — ja kenet hän kerran oli "fraasimestariksi" leimannut, hänen kanssaan hänen välinsä olivat iäksi poikki. On ajateltava johdonmukaisesti ja lausuttava ajatuksensa selvästi julki — sitä hän teroitti meille "nuorille" joka tilaisuudessa ja hän pakoitti meidät opiskelemaan.

Noihin aikoihin oli juuri valmistunut British Museumin upea lukusali ehtymättömine kirja-aarteineen. Siellä Marx vietti päiväkausia, ja sinne hän ajoi meidätkin. Opiskelkaa! Opiskelkaa! Se oli kategorinen imperatiivi, jonka hän usein lausui meille ääneen, mutta se sisältyi jo hänen itsensä antamaan esimerkkiin, vieläpä tuon alati väsymättä työskentelevän hengenjättiläisen pelkkään silmäykseenkin.

— — —

Marx oli ankara opettaja. Hän ei ainoastaan pakottanut opiskelemaan, hän otti myös selvän siitä, opittiinko...

Hänellä oli harvinainen ominaisuus olla ankara olematta silti vastenmielinen.

Ja Marxilla oli vielä eräs erinomainen opettajanominaisuus: hän pakotti meidät itsearvosteluun eikä sietänyt itsetyytyväisyyttä jo saavutetun takia. Idyllistä mietiskelyä hän ruoski ankarasti ivansa raipalla. *(Wilhelm Liebknecht).*

MARXIN PERHE

Oppiakseen tuntemaan ja rakastamaan tiedemiehen kuoren alla sykkivää sydäntä täytyi nähdä Marx kirjojensa ja vihkojensa sulkemisen jälkeen perheensä ja sunnuntai-iltoina ystäviensä piirissä. Tällaisina hetkinä hän osoitti olevansa mitä miellyttävin seuraihminen, iloinen ja humoristinen, valmis nauramaan sydämensä pohjasta. Hänen tuuheitten kulmakarvojen varjostamat mustat silmänsä loistivat iloa ja pilkallista ironiaa, kun hän kuuli hyvän kaskun tai sattuvan vastauksen.

Marx oli hyvä, hellä ja lempeä isä. "Lasten on kasvatettava vanhempiaan", hänellä oli tapana sanoa. Hän ei koskaan antanut tyttäriensä, jotka rakastivat häntä rajattomasti, tuntea hiventäkään isänvaltaa. Hän ei milloinkaan käskenyt heitä, vaan pyysi heiltä palveluksena sitä, mitä hän heiltä halusi, tai sai heidät vakuuttavalla puheella jättämään tekemättä sen, mitä hän ei halunnut heidän tekevän. Mutta harvoin on ketään isää toteltu kuten häntä. Hänen tyttärensä pitivät häntä ystävänään ja suhtautuivat häneen kuin toveriinsa. He eivät kutsuneet häntä "isäksi" vaan "Mohriksi" (mauriksi). Lisänimen hän oli saanut ruskean ihonsa ja pikimustan partansa ja hiustensa vuoksi.

Kauniilla ilmalla koko perhe lähti pitkälle kävelyretkelle maaseudulle. Välillä pysähdyttiin johonkin oluttupaan juomaan inkivääriolutta ja syömään leipää ja juustoa. Kun hänen tyttärensä olivat vielä pieniä, hän lyhensi heidän matkaansa kertomalla loputtomia keijukaissatuja, joita hän aina keksi kävellessään ja joiden juonta hän monimutkaistutti ja teki jännittäväksi matkan pituuden mukaan, niin että pienokaiset häntä kuunnellessaan unohtivat väsymyksensä.

Koko Marxin elämän ajan hänen vaimonsa oli hänelle elämäntoveri sanan todellisessa merkityksessä. He olivat tutustuneet toisiinsa jo lapsina ja kasvaneet yhdessä. Marx oli vain 17-vuotias kihlautuessaan hänen kanssaan. Nuoret odottivat 9 vuotta ennenkuin menivät naimisiin vuonna 1843. Kellään ihmisellä ei tasa-arvon tunne ollut suurempi kuin rouva Marxilla, vaikka hän olikin syntynyt ja kasvanut saksalaisessa aristokraattiperheessä. Kotiinsa ja pöytäänsä hän vastaanotti työpukuisia työläisiä samalla kohteliaisuudella ja hyväntahtoisuudella kuin he olisivat olleet syntyperäisiä prinssejä. Hyvin monet työläiset kaikista maista ovat nauttineet hänen rakastettavaa vieraanvaraisuuttaan... Hänellä oli iloinen ja säteilevä mielenlaatu. Kirjeet, jotka hän kirjoitti ystävilleen ja jotka lähtivät hänen kynästään vaivattomasti ja kevyesti, ovat todellisia pieniä mestariteoksia ja todistavat elävästä ja originellista hengestä.

Kolme Marxien lapsista oli varhaisella iällä kuollut sillä puutteen kaudella, joka perheen oli käytävä lävitse paettuaan v. 1848 vallankumouksen jälkeen Lontooseen. Tyttärien lisäksi perheessä oli vielä eräs tärkeä jäsen: neiti Helene Demuth. Hän seurasi rouva Marxia ja tämän miestä kaikilla heidän matkoillaan halki Euroopan ja heidän karkoituksilleenkin. Hän oli käytännöllinen talousihminen, joka kykeni suoriutumaan vaikeimmistakin tilanteista. Hänen järjestelykykynsä, säästäväisyytensä ja neuvokkuutensa ansiosta Marxin perhe ei koskaan joutunut olemaan vailla välttämättömimpiä tarvikkeita. Rouva Marx piti Heleneä läheisenä ystävättärenään ja Marx tunsi häntä kohtaan erikoista ystävyyttä.

Myös Engels kuului perheeseen. Marxin tyttäret nimittivät häntä

toiseksi isäkseen, hän oli Marxin "alter ego" (toinen minä). Nuoruudestaan saakka he kehittyivät yhdessä, elivät rinnakkain mitä läheisimmässä ajatusten ja tunteiden sopusoinnussa, osallistuivat samaan vallankumoukselliseen agitaatioon. He olisivat todennäköisesti toimineet yhdessä koko elämänsä ajan, elleivät tapahtumat olisi pakottaneet heitä elämään melkein kaksikymmentä vuotta erillään toisistaan. Vuoden 1848 vallankumouksen tappion jälkeen Engelsin oli palattava Manchesteriin, kun taas Marxin oli pakko jäädä Lontooseen. He jatkoivat kuitenkin yhteistä henkistä elämäänsä vaihtamalla melkein joka päivä kirjeellisesti mielipiteitä poliittisista ja tieteellisistä päiväntapahtumista sekä teoksistaan. Heti kun Engelsillä oli tilaisuus vapautua työstään hän kiirehti Lontoossa olevaan kotiinsa, joka oli vain kymmenen minuutin matkan päässä hänen kalliista Marxistaan. Vuodesta 1870 Marxin kuolemaan saakka ei kulunut päivääkään, etteivät molemmat miehet olisi nähneet toisiaan, milloin toisen, milloin toisen luona.

Marx oli ylpeä Engelsistä. Mielihyvin hän luetteli minulle ystävänsä kaikki moraaliset ja henkiset avut. Hän matkusti kanssani vartavasten Manchesteriin näyttääkseen minulle ystävänsä. Hän ihaili tämän tieteen tuntemuksen harvinaista monipuolisuutta ja oli alituisesti huolissaan, ettei tälle vain tapahtuisi mitään onnettomuutta. "Vapisen aina pelosta", hän sanoi minulle, "että hänelle sattuu jokin onnettomuus noilla metsästysretkillä, joihin hän ottaa osaa niin innokkaasti ratsastaen täyttä laukkaa läpi peltojen ja yli esteiden."

Marx oli yhtä hyvä ystävä kuin puoliso ja isä, mutta hänen vaimonsa, tyttärensä, Helene ja Engels olivat ihmisiä, jotka ansaitsivat sellaisen miehen rakkauden. *(Paul L a f a r g u e).*

— — —

Marx oli mitä laajasydämisin ja oikeamielisin ihminen, kun oli kysymyksessä arvon antaminen toisten ansioille. Hän oli liian suuri ollakseen kateellinen, mustasukkainen tai turhamainen. Mutta väärää suuruutta, tekaistua mainetta, josta henkii vain kykenemättömyys ja alhaisuus, hän vihasi kuolettavasti — kuten kaikkea väärää ja väärennettyä.

Marx oli tuntemieni suurten, pienten ja keskinkertaisten ihmisten joukossa niitä harvoja, jotka eivät olleet turhamaisia. Hän oli liian suuri ja voimakas ollakseen turhamainen — ja myös liian ylpeä. Hän ei mahtaillut koskaan, hän oli aina oma itsensä. Hän oli avoin kuin lapsi, kykenemätön teeskentelemään. *(Wilhelm L i e b k n e c h t).*

A N T T I   H Y V Ö N E N :

Luentoja Suomen työväenliikkeen historiasta

III luento

SUOMEN TYÖVÄENLIIKE VALLANKUMOUKSELLISEN NOUSUN VUOSINA 1904—1906

1. Suomen äänioikeusolot ja säätylaitoksen paikkaussuunnitelmat. Tsaristiset sortotoimenpiteet. Sosialidemokraattisen puolueen ylimääräinen edustajakokous Helsingissä — suhtautuminen säätyvaltiopäivien vaaliin. Äänioikeustaistelun myrskyisä nousu. Säätyjen häpeäpäivä.

Säätylaitoksen kriisi. Kapitalismin esiinmurtautuminen saattoi maassamme voimassaolleen säätyjärjestelmän sovittamattomaan ristiriitaan syntyneiden yhteiskunnallisten luokkasuhteiden kanssa. Säätyvaltiopäivät edustivat vain pientä murto-osaa maan väestöstä. Niinpä v. 1890 säädyissä edustettuina oleviin yhteiskunnallisiin kerroksiin kuului vain kolmas osa koko väestöstä. Säädyt muodostuivat aatelistosta, johon kuului 0,12 prosenttia, pappissäädystä, johon kuului 0,26 prosenttia, porvarisäädystä, johon kuului 3,11 prosenttia, ja talonpoikaissäädystä, johon kuului 26,15 prosenttia maan väestöstä.

Aatelissäätyä ei lainkaan valittu valtiopäiville, vaan sukujen päämiehet olivat ilman muuta säätynsä edustajia. Pappissäädyssä olivat arkkipiispa ja piispa itseoikeutettuja valtiopäivämiehiä.

Äänioikeus oli kaikissa säädyissä vain miehillä. Pappissäädyn vaalissa äänesti kukin säätyyn kuuluva yhdellä äänellä. Porvarissäädyssä kunkin valitsijan äänimäärä riippui kunnallisverotuksessa taksotettujen veroäyrien lukumäärästä. Talonpoikaissäädyssä äänimäärä riippui maaomaisuuden manttaaliluvusta, ja vaalit olivat välilliset, ne toimitettiin erityisten valitsijamiesten välityksellä tuomiokunnittain. Porvaris- ja pappissäädyt valitsivat edustajansa välittömästi.

Kapitalismin kasvun yhteydessä syntynyt suomalaiskansallinen liike, joka perustui suomalaisen porvariston nousuun, kohotti esiin kysymyksen vaaliuudistuksesta porvaris- ja talonpoikaissäädyissä. Ruotsalainen yläluokka vastusti porvarissäädynkin äänioikeussäädösten uudistamista, koska rajoitettu ja erilainen ääniasteikko antoi sille mahdollisuuden turvata enemmistön porvarissäädyssä itselleen. Suomalaiskansallisen liikkeen vaatimus äänioikeusuudistuksesta ei ulottunut porvaris- ja talonpoikaissäätyjä pitemmälle. Nouseva työväenliike sensijaan porvariston vaikutuspiiristä itsenäistyessään asettui selvästi vaatimaan täydellistä äänioikeusolojen uudistamista, kuten aikaisemmin on jo esitetty.

Forssan äänioikeusjulistuksen pohjalla maassa alkoi kehittyä voimakas liike äänioikeusuudistuksen puolesta. Työväenliikkeen toimesta eri puolilla maata järjestettiin joukkokokouksia ja mielenosoituksia. Forssan äänioikeus-

julistus, jota oli levitetty noin 100.000 kappaletta kansan keskuuteen, sai kaikkialla työläisten ja muiden oikeudettomain kannatuksen. Mutta porvarillisissa piireissä se herätti närkästystä ja pelkoa. Se leimattiin yllytykseksi laillista hallitusvaltaa vastaan, ja eräillä paikkakunnilla viranomaiset yrittivät estää sen levittämistä.

Säätylaitoksen paikkaussuunnitelmat. Rauhoittaakseen työväestön keskuudessa kasvavaa tyytymättömyyttä äänioikeusoloissa vallitsevien epäkohtien johdosta laati senaatti, jossa noina valtiollisen taantumuksen vuosina olivat vallassa suomettarelaiset, esityksen vuosien 1904—1905 valtiopäiville eräiden säätylaitoksen pahimpien epäkohtien poistamiseksi. Siinä esitettiin ääniasteikon poistamista ja äänioikeuden laajentamista porvaris- ja talonpoikaissäädyissä. Äänioikeus olisi kuitenkin edelleen riippuvainen määrätynlaisesta verotettavasta tulosta ja naiset olisivat yhä jääneet sitä vaille. Säätyjärjestelmä itse olisi vielä voimassa, mikä todellisuudessa olikin esityksen tarkoitus.

Aatelisto kokonaisuudessaan jarrutti uudistusesityksen käsittelyä, ja porvarissäätykin kieltäytyi käsittelemästä sitä loppuun perustellen kantaansa sillä, että maassa ei laittomien olojen takia ollut mahdollisuutta rauhalliseen lainsäädäntätyöhön. Tämä perustuslaillisten kanta merkitsi näissä oloissa tosiasiassa äänioikeuskysymyksen edelleen kehittämisen ehkäisemistä.

Työväenliike ja aktivistit. Helmikuun 7. päivänä 1904 puhjennut Japanin ja Venäjän välinen sota vahvisti vallankumouksellista kuohuntaa Venäjällä ja sitoi jonkin verran tsarismin käsiä Suomessa. Suomen työväenliikkeen aktivisoituminen tapahtui äänioikeustaistelun merkeissä. Pieni ja vähämerkityksellinen porvarillisen aktivistipuolueen ryhmä ryhtyi sodan kestäessä valtiollisiin juonitteluihin Japanin hallituksen kanssa laskelmoiden edistävänsä Suomen asiaa auttamalla Venäjän vihollisia. Osa tästä ryhmästä otti tehtäväkseen kenraalikuvernööri Bobrikoffin tieltä raivaamisen. Teon suoritti kuitenkin senaatin virkamies Eugen Schauman omasta aloitteestaan kesäkuun 16 päivänä 1904.

Muutamat aktiiviset työväenjärjestöjen jäsenet osallistuivat aktivistien japanilaisten avulla hankkimien aseiden kuljetukseen (tietämättä, mistä aseet olivat lähtöisin). Kansainvälisen työväenliikkeen periaatteiden mukaisesti työväenliikkeessä ei yleensä hyväksytty yksityistä terroria työväen taistelukeinona, vaikka Schaumanin tekoa pidettiinkin oikeudenmukaisena. Sortovallan yksityisen edustajan tieltä raivaamisella ei työväenliikkeen katsantokannan mukaan voitu hävittää itse vallitsevaa sortojärjestelmää, sillä yhden tapetun sortajan tilalle nostetaan aina uusia. Terroriteot saattavat tuottaa jopa suoranaista vahinkoakin kansan asialle. Tämä käsitettiin Suomen työväenliikkeen piirissä erinomaisesti jo silloin. Esimerkkinä mainittakoon Matti Paasivuoren antama arvio Bobrikoffin murhasta. Kirjassaan "Ammattiyhdistysliike" Paasivuori lausuu: "— — — on selvää, ettei yhden valtiollisen toimihenkilön murha yksinään suuria muutoksia aikaan saa. Jos taantumukselliset ainekset tuntevat olevansa kyllin voimakkaat, niin tällaiset tapahtumat voivat kuristusta lisätäkin. Mutta Venäjällä valtiollinen tilanne oli Japanin sodan ja sisäisen vapausliikkeen vaikutuksesta kehittynyt siihen asteeseen, ettei Suomessa valtiollista sortoa sillä kertaa käynyt lisääminen."

Salaliittopuuhailut olivat omiaan viemään huomion pääasiasta, poliittisen joukkoliikkeen järjestämisestä yksilöiden askarteluun suljetuissa ryhmissä, joilla ei ollut mahdollisuuksia vaikuttaa työväenliikkeen tarkoitusperien hyväksi. Suomen työväenliike saattoi turvata taistelussaan kansanvallan puolesta ja tsarismin sortoa vastaan ainoastaan Venäjän työväenliikkeeseen, joka v. 1903 Leninin johdolla järjestäytyi vallankumoukselliseksi puolueeksi. Venäjän vallankumouksellinen liike ja tämän yhteydessä kehittyvä talonpoikien taistelu tsarismin tukipylväitä, tilanherroja vastaan voimistui venäläis-japanilaisen sodan aikana nopeasti ja aikaansai tsarismin otteen väliaikaisen höltymisen Suomessa. Vain tästä syystä Bobrikoffin murhaaminen saattoi jäädä pahempia seurauksia vaille.

Bobrikoffin seuraajaksi nimitettiin venäläinen ruhtinas Ivan Obolenski Suomen kenraalikuvernööriksi. Hän oli aikaisemmin tullut tunnetuksi siitä, että hän Hersonin ja Harkovin läänien kuvernöörinä oli verisesti tukahduttanut talonpoikien ja työläisten joukkoliikkeet. Tsarismin aseman heikkeneminen sekä vallankumouksellisen paineen lisääntyminen esti Obolenskia käyttämästä Suomessa totuttuja menetelmiään. Hänen oli peräydyttäväkin Bobrikoffin harjoittamasta työväen järjestövapauden rajoittamisesta. Tätä Venäjän vallankumouksellisen liikkeen voiman kasvusta johtunutta tilanteen helpottumista Suomen työväenliike käytti hyväkseen äänioikeustaistelun kehittämisessä sekä muunkin toiminnan järjestämisessä.

Työväenliike ja säätyvaltiopäivävaalit 1904. Vuoden 1904 syksyllä oli määrä suorittaa valtiopäivämiesvaalit. Koska työväestön tiedossa oli, että senaatin valmistama esitys maan valtiopäiväolojen uudistamiseksi piti tulla esille seuraavilla valtiopäivillä, esitettiin eräillä paikkakunnilla vaatimus, että olisi kutsuttava koolle ylimääräinen puoluekokous päättämään yhtenäisestä menettelytavasta edessä olevissa vaaleissa. Työväenliikkeessä oli jo aikaisemmin tehty päätöksiä siitä, miten piti suhtautua yhteistoimintaan porvarillisten puolueiden kanssa. Viipurissa pidetyssä puoluekokouksessa oli päätetty, että yhteistoimintaan voitiin ryhtyä vain siinä tapauksessa, että se voitiin tehdä puolueen ohjelman pohjalla. Oli kuitenkin epäselvyyttä siitä , pitikö osallistua ja millä perusteilla säätyeduskunnan vaaleihin.

Puoluekokouksen koollekutsumista vaati erityisesti Helsingin työväestö. Edvard Valpas korosti Työmies-lehdessä puoluekokouksen koollekutsumisen välttämättömyyttä. Tamperelaiset ja turkulaiset johtavat puoluetoverit sensijaan vastustivat tätä ajatusta. Puoluehallinnossa syntyi sitten päätös ylimääräisen puoluekokouksen pitämisestä, kun osa tamperelaisia puoluehallinnon jäseniä ei ollut saapunut hallinnon kokoukseen.

Kokouksen työjärjestykseen jouduttiin paitsi suhdetta valtiopäivävaaleihin sijoittamaan toinenkin riidanalainen kysymys. Tämä koski tamperelaisten toverien menettelyä kenraalikuvernööri Obolenskin vierailessa Tampereella. He olivat Yrjö Mäkelinin johdolla käyneet esittämässä kenraalikuvernöörille työläisten kannan maassa harjoitetusta politiikasta. Helsinkiläiset olivat leimanneet tämän toimenpiteen kumarrusmatkaksi, ja nyt Tampereen työväenyhdistys vaati puoluehallinnon lausuntoa tapauksen johdosta. Puoluehallinto alisti kysymyksen puoluekokouksen käsiteltäväksi.

Päätös ylimääräisen puoluekokouksen koollekutsumisesta aiheutti kiivasta väittelyä mm. puoluelehdistössä. Työmies-lehden kannalla oleva Helsingin järjestynyt työväestö totesi kokouksen pitämisen välttämättömäksi, sillä oli saatava aikaan yhtenäinen menettelytapa, jotta ei kävisi niin, että yhdellä paikkakunnalla osallistuttaisiin vaaliin ja toisella päätettäisiin jäädä vaalilakkoon. Kansan Lehti Tampereella edusti vastakkaista kantaa. Se vastusti puoluekokouksen koollekutsumista ja puolusti osallistumista säätyvaltiopäivien vaaleihin porvarien, erityisesti perustuslaillisten kanssa.

Ylimääräinen puoluekokous Helsingissä v. 1904. Ylimääräinen puoluekokous pidettiin Helsingissä syyskuun 25 p:nä 1904. Siinä oli edustettuna 70 puolueeseen kuuluvaa yhdistystä, jotka olivat lähettäneet yhteensä 90 edustajaa. Näiden lisäksi olivat läsnä puoluehallinnon ja lehdistön edustajat.

Kokouksen alussa käsiteltiin kysymys tamperelaisten toverien menettelystä. Pitkän ja kiivaan keskustelun jälkeen, jossa monta kertaa paljastuivat puolueessa silloin vielä vallitsevat nurkkakuntalaiset ja henkilökohtaiset riidat, hyväksyttiin asiasta seuraava lausunto:

"Tampereen Työväenyhdistyksen kysymykseen, onko yhdistys menetellyt hyvin tai pahoin, lähettämällä lähetystön kenraalikuvernöörin luokse, vastaa puoluekokous:

Ettei Tampereen työväenyhdistyksen tekoa voida katsoa miksikään "kunnianosoitukseksi" hallitusta kohtaan, sitä vähemmän "suosiontavoitteluksi" *), mutta koska tällaiset hallitusmiesten luona käynnit eivät yleensä sovellu sosiaalidemokraattisiin periaatteisiin, kieltää puoluekokous jyrkästi, ettei tämänsuuntaisiin toimenpiteisiin saada vastaisuudessa ryhtyä ilman puoluehallinnan suostumusta.

Yllälausuttu älköön kuitenkaan koskeko paikallisia oloja, sillä paikallisten epäkohtain poistamistarkoituksissa olkoon kullakin yhdistyksellä sääntöjensä nojalla oikeus kääntyä viranomaisten puoleen."

Tämä niin suurta kohua herättänyt tamperelaisten työläisten vierailu kenraalikuvernöörin puheilla ei ollut kuitenkaan ainoa laatuaan. Turussa kävi kenraalikuvernöörin luona myös työläisten lähetystö, ja niin myös eräillä muilla paikkakunnilla. Tamperelaisten lähetystöstä työväenliikkeessä syntynyt kiista johtui monistakin eri syistä. Näistä ei suinkaan vähäisin ollut se nurkkakuntainen ja työväenliikkeen kypsymättömyyttä osoittava riita, joka vallitsi toisaalta tamperelaisten, oululaisten ja turkulaisten sekä toisaalta helsinkiläisten työväenjohtajien välillä. Helsinkiläiset pyrkivät enemmän tai vähemmän tietoisesti saamaan työväenliikkeen johdon painopisteen pääkaupunkiin. Tamperelaiset ja muut taistelivat tätä pyrkimystä vastaan. Tämä riita ei ollut myöskään ainoastaan Helsingissä vaikuttaneen Valppaan ja tamperelaisen Mäkelinin välistä henkilökohtaista kamppailua siitä, kuka olisi kukkona tunkiolla, vaan tässä oli idussaan kaksi eri käsitystä menettelytavasta, joka koski suhtautumista kansalliseen taisteluun tsaristisia sortotoimenpiteitä vastaan.

Mäkelin asetti monessa yhteydessä tämän kysymyksen hallitsevaksi ja antoi sen määrätä menettelytapansa. Tältä pohjalta lähtien hän asettui yhteistoiminnan kannalle perustuslaillisten kanssa. Helsinkiläiset sensijaan korostivat enemmän työväen luokkataistelukysymyksiä omaa porvaristoa vastaan sekä asettuivat vastustamaan yhteistyötä perustuslaillisten kanssa tai ainakin korostamaan, että yhteistyö saattoi tapahtua vain työväenliikkeen ohjelman pohjalla.

Mäkelinin puhe, joka esitettiin Tampereen työväen yleisen kokouksen valtuuksin työläisten nimissä kenraalikuvernööri Obolenskille, kulki asiallisesti samalla linjalla kuin perustuslaillisten laillisuustaistelukin.

Siinä paljastettiin rohkein sanoin (rohkeammin kuin perustuslailliset itse) tilanne, mihin tsaristinen sortovalta oli maan saattanut, ja pyydettiin viemään tämä hallitsijan tietoon. Puheessa vakuutettiin mm:

"Vapautta nauttiessaan tulisi kansa olemaan oma poliisinsa ja oma santarminsa; eikä silloin tarvitsisi mahtikäskyillä määrätä lippuja rakennusten harjoille eikä juhlatulia akkunoihin, sillä kansa juhlisi käskemättäkin.

— — —

Kumpi on hallitsijalle suuremmaksi kunniaksi, itseensä sulkeutunut, pakollisessa alamaisuudessa oleva joukko, vaiko rehellinen, avomielinen ja hallitsijaansa todellisesti rakastava kansa."

Perustuslaillisten taholta Mäkelinin esiintyminen sai varauksettoman tunnustuksen. Mutta työväenliikkeessä tunnettiin, että se oli omiaan vahingoittamaan itsenäisen työväenliikkeen yhtenäisyyttä ja synnyttämään harhakuvitelmia, että tuollaisilla laillisuusvetoomuksilla, joita perustuslailliset suosivat, voitaisiin maamme asiaa auttaa.

Helsingin ylimääräinen puoluekokous tuomitsi siis tamperelaisten menettelytavan. Samalla se kuitenkin hyvitti Mäkeliniä ja hänen kannallaan olevia siten, että torjui näihin kohdistetut syytökset "kumarrusmatkasta" ja persoonallisten etujen tavoittelusta. Todelliseksi suuntataisteluksi keskustelu tästä kysymyksestä ei muodostunut. Valpas enempää kuin muutkaan hänen kannallaan olleet eivät itsekään kyenneet selvittämään työväenliikkeen ohjelmallisia menettelytapakysymyksiä, vaan tyytyivät ylimalkaisesti korostamaan liikkeen itsenäistä asennetta porvareihin nähden jättäen tarkemmin määrittelemättä, miten tsaristisia sortotoimenpiteitä olisi parhaiten voitu vastustaa esim. sellaisen kansan joukkoliikkeen avulla, jolle suunnan olisi antanut työväenliike ja joka olisi kulkenut käsi kädessä Venäjän vallankumouksellisen sosialidemokratian s.o. Leninin johtamien bolshevikkien kanssa.

Pääkysymyksenä Helsingin ylimääräisessä puoluekokouksessa oli, kuten jo mainittiin, työväenliikkeen kannan määritteleminen edessäoleviin säätyvaltiopäivien vaaleihin. Tässä enempää kuin muissakaan käytännöllisissä taistelukysymyksissä työväenpuolueella ei ollut aikaisemmin yhtenäistä menettelytapaa. Säätyvaltiopäivävaalien boikottia oli kyllä käytetty painostuskeinona äänioikeuskysymyksen ajamisessa eräissä tapauksissa.

Mutta boikotti ei ollut yleistä, eikä se perustunut työväen muiden vallankumouksellisten painostuskeinojen käyttöön.

Kysymyksen alusti Eetu Salin. Laajassa ja todella hänelle luonteenomaisessa, terävästi äänioikeusoloja arvostelevassa puheessaan alustaja tuomitsi säätylaitoksen historian rikkatunkiolle. Hän osoitti myös, että senaatin tekemät ehdotukset valtiopäivien uudistamiseksi olivat todellisuudessa yrityksiä säätylaitoksen aseman pönkittämiseksi. "Tuo esitys on ovelasti valmistettu

*) Työmies-lehti oli tehnyt tällaisen syytöksen.

syötti, johon lyhytnäköiset ja herkkäuskoiset, ainoastaan nykyhetken situatsioonia silmälläpitävät puoluetoverimmekin on houkuteltu tarrautumaan", Salin lausui. Hän torjui ajatuksen, että äänioikeusuudistus voitaisiin toteuttaa kehittämällä säätylaitosta kansanvaltaiseen suuntaan.

Salin neuvoi, että vallitseva tilanne vaati säätylaitoksen poistamista eikä paikkaamista. "Meidän täytyy vaatia köyhälistölle oikeuksia juuri silloin, kun vastustajammekin ovat pakotettuja myöntämään edes sen verran, että me olemme periaatteessa kyllä oikeassa, vaikka ei muka nyt ole aika toteuttaa niitä käytännössä."

Porvariston syytöksiä vastaan, että työväenliike olisi asettanut luokkaedut isänmaan yleisten etujen yläpuolelle, Salin esitti porvaristolle itselleen vaatimuksen: "Osoittakaa kerrankin luopuvanne luokkaetuoikeuksistanne. Se on ainoa keino, jolla voitte riistää meiltä aseet. Kunnes näin on tapahtunut, kunnes sääty- ja luokka-etuoikeudet ovat poistetut, ei meillä ole eikä saa olla muuta vastuunalaisuuden tunnetta kuin se, että vaadimme köyhälistölle oikeuksia käyttäen siinä tarkoituksessa kaikkia tarkoituksenmukaisia ja kansan luonnollista oikeudentunnetta vastaavia keinoja."

Salin ehdotti vedoten Forssan edustajakokouksessa hyväksyttyyn kantaan kokouksen päätökseksi:

"että sosialidemokraattinen puolue Suomessa lausuu edustajiensa kautta edelleen kannattavansa Forssan puoluekokouksen antamaa äänioikeusjulistusta kokonaisuudessaan ja herätettyä kysymyksen: puolueen suhteesta valtiopäiviin, johon osanotto, tapahtuipa se missä muodossa tahansa, olisi vaan poistettavan säätylaitoksen tukemista, kieltää kokous jyrkästi puoluetta tavalla taikka toisella ryhtymästä minkäänlaisiin vaalipuuhiin.

Jos tästä huolimatta toiset puolueet valitsisivat joitakin puoluelaisistamme valtiopäiville, niin pidettäköön heitä, kuten ovatkin porvariston eikä sosialidemokraattisen puolueen edustajina, sillä he ovat joko sitä tahtovat tai ei, porvarillisten välikappaleina todellisen kansanedustuksen, yksikamarijärjestelmän vastustamistyössä."

Edvard Valpas esitti käyttämässään puheenvuorossa, että työväenliikkeen henkilöiden olisi yleensä vältettävä sovinnollista puoluetyötä porvarillisten kanssa. Olisi vaikutettava etupäässä työväen keskuudessa valtiollisen ja ammatillisen järjestymisen edistämiseksi. Suhteesta valtiopäivävaaleihin Valpas esitti, että työväen olisi esim. tarjottava yhteistyötä porvarillisille puolueille ja jos ne eivät tähän suostu, tehtävä vaalilakko.

Yrjö Mäkelin oli sensijaan sitä mieltä, että työväen pitäisi ottaa osaa vaaleihin ja yrittää saada valtiopäiville omia edustajiaan perustuslaillisten listoilla porvarissäädyn vaalissa. Hän väitti, että tällainen menettely ei merkitsisi siunauksen antamista vanhentuneelle säätylaitokselle. Hänen mielestään oli tärkeää päästä valtiopäiville esittämään työväen kantaa omien edustajien suulla. "Sanotaan, että Forssan julistuksen laatijat peräytyvät hyvässä järjestyksessä. Mutta ne peräytyvät, jotka eivät uskalla lähettää miehiä puolustamaan Forssan julistusta vastustajan omalle maaperälle, kaivamaan heiltä maata jalkain alta", Mäkelin selitti.

Kiivaan keskustelun jälkeen asia lähetettiin valiokuntaan, missä se ei kuitenkaan selvinnyt, koska kaikki kolme suuntaa pitivät kiinni omasta kannastaan. Silloin Salin teki yllättävän täyskäännöksen. Hän ehdotti, että annettaisiin puolueen paikallisille osastoille vapaus itse määrätä toiminnastaan. Salin esitti tämän kannan valiokunnan päätöksenä, joka asiallisesti merkitsi yhtymistä Mäkelinin kantaan.

Kokouksen enemmistö asettautui kuitenkin kannattamaan Valppaan ehdottamia ponsia. Valiokunnan esittämä kanta olisikin merkinnyt sitä, että ei olisi annettu mitään ohjetta työväestölle suhtautumisessa valtiopäivävaaleihin. Hyväksytty päätös kielsi kannattamasta puolueita, jotka vastustivat työväestön vaatimusta äänioikeusuudistuksesta, ja luvattiin:

"että työväki kannattaa kaikilla sille mahdollisilla tavoilla puoluetta, joka kaikkialla Suomessa, missä se harjoittaa vaalitointa, valitsee henkilöitä, puolueemme paikallisen osan kanssa sovitellen, jos paikkakunnalla on työväenpuolueen järjestö, jotka suostuvat toimimaan, että porvaris- ja talonpoikaissäädyn valitsemisessa tulisi 21 vuotta täyttäneillä Suomen kansalaisille yleinen, yhtäläinen ja välitön äänioikeus.

Sen varalta, ettei Suomessa löytyisi ainoatakaan tuolla tavalla valtiopäiväin asemaa vahvistavaa ja kansamme syvien rivien kehitykselle valtiopäivillä tilaa antaa tahtovaa puoluetta, päättää kokous, että puolueeksi yhtynyt työväki on kannattamatta valtiopäivämiesvaaleja ja antamatta puoluemiehiään niille valittavaksi".

Tämä päätös siis antoi mahdollisuuden valtiopäivämiesvaaleissa yhteistoimintaan porvariston kanssa. Käytännössä se kuitenkin merkitsi vaalilakkopäätöstä, sillä Suomessa ei ollut sellaista porvarillista puoluetta, joka olisi suostunut työväenpuolueen ehtoihin. Tosin sekä suomettarelaiset että nuorsuomalaiset perustuslailliset lupasivat vaalien edellä periaatteessa hyväksyä yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden kalastaakseen työväen ääniä, mutta muihin työväen ehtoihin ne eivät suostuneet.

Todellisuudessa Helsingin ylimääräisen puoluekokouksen päätöksestä ei tullut toimintaohjetta puolueelle. Jo heti päätöksen tultua hyväksytyksi Salin ilmoitti vastalauseensa selittäen, että puolueen jäsenet eivät olleet velvollisia päätöstä seuraamaan.

Turkulainen Länsi-Suomen Työmies ja tamperelainen Kansan Lehti ryhtyivät taisteluun puoluekokouksen päätöstä vastaan. Turussa, Tampereella ja Oulussa porvarit äänestivät kolme sosialidemokrattisen puolueen jäsentä valtiopäiville. Porin sosialidemokraatit äänestivät nuorsuomalaista kansakoulunopettaja Latvaa. Kotkassa sosialistit yrittivät saada edustajansa omilla listoilla valtiopäiville. Puolue osoittautui siis vielä niin järjestymättömäksi, että minkäänlaista yhtenäistä menettelytapaa ei saatu aikaan. Menettelytapakysymys tuli ylimääräisessä edustajakokouksessa käsiteltäväksi vielä erityisen alustuksenkin pohjalla. Valpas, joka alustuksen esitti, osoitti, että vasta yhteinen menettelytapa saattoi muodostaa puolueen. Suomessa ei täten voitu puhuakaan todellisesta puolueesta. Alustaja totesi, että mm. Kansan Lehti käsittää kaikki ne, jotka kannattivat äänioikeuskysymyksessä työväen kantaa, muka sosialidemokraateiksi, vaikka porvarilliset demokraatitkin todellisuudessa saattoivat kannattaa äänioikeusuudistusta. Sosialidemokraatithan vaativat tuotantovälineiden yhteiskunnallistamista, kun porvarilliset demokraatit sitä ehdottomasti vastustivat. "Muutamat yhteiset päämäärät eivät riitä luomaan puoluetta" — "vasta ainakin pääasiassa sama menettelytapa muodostaa puolueen", Valpas sanoi.

Puolueen päämääristä oli sovittu puolueen perustavassa kokouksessa 1899 ja Forssan kokouksessa 1903. Mutta menettelytapa oli vielä luomatta. Oli siis päästävä yhteiseen menettelytapaan. Tätä vaikeutti se, että puolueen järjestöt eivät pitäneet ohjeenaan puoluehallinnon eikä edes puoluekokousten päätöksiäkään, kuten Eetu Salin puheenvuorossaan totesi. Varsinainen keskustelu menettelytapa-alustuksesta koski pääasiassa helsinkiläisten ja tamperelaisten välisiä riitoja sekä sanomalehtien työtä. Päätökseksi hyväksyttiin seuraavat ponnet:

"Puolueeksi yhtyneiden yhdistysten, puoluelehtien ja puolueeseen kuuluvien yksilöiden on toimittava mahdollisimman yhtenäisesti, seuraamalla puoluekokousten ja puoluehallinnon antamia ohjeita. Erimielisyyksiä, jotka eivät johdu tosiasiallisista syistä, ja erittäinkin veljesvihaa on karttettava.

Puolueen sanomalehdissä tulee vallita puolueen jäseniin nähden mahdollisimman suuri sananvapaus. Periaatteessa eriävät mielipiteet ovat päästettävä julkisuuteen ilman että lehtien toimitukset olisivat oikeutetut tekemään kirjoituksiin, milloin ne ovat varustetut kirjoittajan nimellä tai tunnetulla nimimerkillä, muita muutoksia kuin kielivirheiden korjauksia. Jos joku luulee toimituksen taholta vääryyttä kärsineensä, niin valittakoon hän siitä asianomaisen lehden johtokunnalle ja jos ei ole tämän päätökseen asiassa tyytyväinen, lehden yhtiökokoukselle sekä vihdoin puoluehallinnolle.

Yhteistoimintaa porvarillisten puolueitten kanssa on ylipäänsä vältettävä, paitsi mikäli se koskee kunnallisilla aloilla työskentelemistä, jossa ei puoluekokous tahdo tehdä rajoituksia."

Ottaen huomioon sen tarkoituksen, mihin ylimääräisen puoluekokouksen koollekutsumisella pyrittiin, nimittäin yhtenäisen menettelytavan löytämiseen säätyvaltiopäivien vaaleissa ja muissa edessä olevissa tehtävissä, on todettava, että kokous ei johtanut tulokseen. Kuten jo mainittiin, yleistä vaalilakkoa ei saatu aikaan. Vaaleissa valituiksi tulleet kolme sosialidemokraattia edustivat siis puoluepäätöksen mukaan perustuslaillisia, jotka olivat heidät valinneetkin. Perustuslailliset olivat enemmistönä talonpoikais-, porvaris- ja aatelissäädyissä ja suomettarelaisilla oli enemmistö vain pappissäädyssä.

Työväenliikkeen sisäistä työtä heikensi suuresti se kissanhännän veto, joka oli käynnissä helsinkiläisten ja toisaalta turkulaisten ja tamperelaisten välillä ja joka jatkui entistä kiihtyneempänä puoluekokouksen jälkeen. Pahinta tässä riidassa oli, että se ei johtanut menettelytapojen selvenemiseen. Puolue jäi edelleen erilaisten perusjärjestöjen hataraksi yhteenliittymäksi, joka muodollisesti tunnusti yhtenäistä ohjelmaa, mutta ei muodostanut kiinteää järjestöä, joka olisi voinut tarjota nousevalle kansanliikkeelle varman johdon.

Puolueen johtavat henkilöt eivät ymmärtäneet tilanteen vakavuutta. Suomen työtätekevien keskuudessa oli työväenliikkeen herätystyön ansiosta alkanut kasvaa oman voiman tunto ja samaan aikaan oli Venäjällä nopeasti kehitymässä vallankumouksellinen tilanne, joka pani tsarismin perusteet horjumaan. Se taas oli omiaan aktivisoimaan Suomen työväestön taistelua. Tässä vaiheessa puolueen olisi pitänyt selvästi kyetä näyttämään tavoitteet, mihin pyrittiin. Menettelytavan määräämisen ydinkysymys ei suinkaan olisi saanut olla suhde säätyvaltiopäivävaaleihin, vaan suhde lähestyvään vallankumoukselliseen tilanteeseen, Venäjän vallankumoukseen. Työväestön aktiivisuuden kasvu ei voinut purkautua säätylaitoksen vaaleissa, sillä vain murto-osalla työväestöstä oli äänioikeus. Vaaliboikotti taas olisi ollut tehokas, jos se olisi tapahtunut kasvavan vallankumouksellisen joukkoliikkeen kehittämisen yhteydessä.

Tilanteen kehitys Helsingin ylimääräisen edustajakokouksen jälkeen pakottaa työväenliikettä hakemaan ratkaisua äänoikeuskysymykseen kansan joukkojen aktiivisesta liikkeestä, kadun parlamentilta.

Laillisuuskysymys Säätyvaltiopäivillä 1904—05. Säätyvaltiopäivien kokoontuessa joulun edellä 1904 pidettiin Helsingissä ja eräillä muilla paikkakunnilla työväen mielenosoituksia äänioikeuskysymyksen puolesta. Mutta nämä olivat vain myrskyn lähenemisen merkkejä. Valtiopäivillä porvarissäätyyn valitut sos.dem.puolueen jäsenet tekivät anomuksen normaalityöpäivästä. Anomuksen ponsissa esitettiin, että hallitus asettaisi komitean laatimaan asetusta aluksi 10- sekä myöhemmin 8-tuntisen työpäivän voimaansaattamiseksi. Valtiopäiville tehtiin myös esitys kieltolaista sekä hallituksen e.m. esitykset äänioikeuden laajentamisesta ja esitys leipurien ylityön rajoittamisesta.

Valtiopäivien kokontumisen aikaan Venäjän vallankumousliikkeen voimistuminen helpotti jo jonkin verran maamme asemaa. Tuntien tämän säädyt valmistivat keisarille anomuksen laillisten olojen palauttamiseksi maahan. Tähän yhtyivät jopa suomettarelaisetkin, jotka vaaleissa olivat saaneet tuta kansan tuomion karvasta esimakua vaalitappion muodossa. Tilanteen kehitys pakotti tsaarin ottamaan huomioon eräitä laillisuusanomuksissa esitetyistä toivomuksista. Asevelvollisuuskutsunnat, jotka osittain olivat epäonnistuneet järjestetyn boikotin takia, peruutettiin toistaiseksi. Tuomareiden erottaminen tehtiin riippuvaksi laillisesta tuomiosta. Kuitenkin vuoden 1903 diktatuuriasetus, jolla kenraalikuvernöörin käsiin oli keskitetty asiallisesti diktaattorin valtuudet, jäi voimaan. Santarmilaitos säilytettiin venäjänkielen pakollista käyttöä virastoissa ei lakkautettu.

Vaikka valtiopäivillä enemmistönä olevat perustuslailliset olivatkin suuren anomuksen lähettämisen yhteydessä asettuneet jarruttamaan kaikkea varsinaista lainsäädäntätyötä vaatien laillisten olojen palauttamista maahan, he olivat kuitenkin valmiita sovitteluihin sortovallan kanssa. Heidän johtomiehensä matkustivat Pietariin hieromaan sovintokauppoja asevelvollisuusasiassa. Siellä he tarjosivat 10 miljoonaa markkaa vuodessa Suomen valtion varoista maksettavaksi Venäjän valtion kassaan sotilastarkoituksiin vastikkeena siitä, että Suomesta ei otettaisi asevelvollisia. Tämän pohjalla tehtiin säätyvaltiopäivillä esitys tällaisen veriveron maksamisesta. Hallitus tietenkin katsoi tämän myöntyväisyyden voitokseen ja otti rahat vastaan, mutta säätyjen anomuksessa vaadittua laillisten olojen palauttamista ei tapahtunut.

Äänioikeustaistelun kasvu valtavaksi joukkoliikkeeksi. Kuten edellä on jo mainittu, senaatti oli tehnyt esityksen äänioikeusolojen järjestämiseksi säätylaitoksen säilyttämisen pohjalla. Esityksen mukaan äänioikeutta olisi laajennettu erityisesti talonpoikais- ja porvarissäädyn vaalissa. Äänioikeuden ehtona olisivat kuitenkin talonpoikaissäädyn 500 markan ja porvarissäädyn 800 markan tulosta maksetut kunnal-

lisverot. Ehdotuksessa oli luovuttu ääniasteikosta. Säätyjen perustuslakivaliokunta alensi ikärajaa 25 ikävuoteen, poisti tulosensuksen sekä esitti äänioikeuden, mutta ei vaalikelpoisuuden myöntämistä naisille.

Helsingin työväenyhdistys oli asettanut erityisen äänioikeuskomitean, jonka piti seurata asiain kehitystä ja ohjata työväen esiintymistä äänioikeuskysymyksessä. Sen toimesta oli järjestetty mainitut mielenosoitukset säätyjen kokoontuessa. Helmikuun 20 päiväksi 1905 äänioikeuskomitea kutsui suuren mielenosoituksen senaatin torille. Tänne kokoontuneet sankat työtätekevien joukot hyväksyivät komitean laatiman äänioikeusjulistuksen, jossa työväestön nimissä lausuttiin mm.:

"— — — niinkauan kuin valtiollinen valta on tässä maassa niin epätasaisesti kuin se nykyään on, ei säädyt, tuo lakia säätävä eduskuntalaitos, voi parhaalla tahdollaankaan edustaa Suomen koko kansaa, ja siksi me vaadimme, että maamme lakiasäätävä eduskuntalaitos on laitettava sellaiselle perustalle, että se voi edustaa koko Suomen kansaa."

Julistus sisälsi jyrkän vastalauseen senaatin esittämää säätylaitoksen paikkaussuunnitelmaa vastaan. Siinä vaadittiin äänioikeusikärajan alentamista 21 vuoteen, tulosensuksen poistamista kokonaan, talonpoikaissäädyn vaalien muuttamista välittömiksi, äänioikeuden ulottamista palkollisiin ja naisiin. Käyttääksemme julistuksen sanoja, lakia vaadittiin sellaiseksi, että se takaa kaikille 21 vuotta täyttäneille hyvämaineisille Suomen kansalaisille yleisen, yhtäläisen ja välittömän valtiollisen äänioikeuden sukupuoleen, ammattiin ja varallisuuteen katsomatta."

Tämän lisäksi vaadittiin, että säädyt hyväksyttyään ensinnä "hallituksen ehdotuksen tässä mainittujen vaatimusten mukaan, tekevät hallitukselle sellaisen anomuksen, että nykyinen nelisäätyinen luokkaeduskuntalaitos poistettaisiin ja sen tilalle saataisiin yksikamarijärjestelmä".

Perusteltuaan tätä vaatimustaan työväestö uhkasi, että elleivät "säädyt täytä tätä kansan alempien kerrosten oikeutettua vaatimusta, katsoo kokous, että säädyt näin menetellessään ovat vapauttaneet puheenaolevat kansankerrokset kaikista niistä siveellisistä velvollisuuksista, jotka nämä kerrokset ovat sorrettuina ja osattominakin tähän saakka uskollisesti täyttäneet. Luonnollinen seuraus kansan oikeuksien polkemisesta on se, että kansa alkaa polkea polkijoita." Hallitseville luokille esitettiin kysymys: "kumman he tahtovat valita: senkö, että tässä maassa olisi sisällisesti luja, oikeuksiensa puolesta taisteleva tarmokas kansa, vaiko sen, että täällä pääsee valtaan rajaton luokkaviha, joka ei taukoa ennenkuin toinen tai molemmat sotajalalle nousseista luokista ovat kukistuneet ja kukistuessaan hävittäneet kaiken sen, mikä yhteisellä nimellä kutsutaan kansalliseksi olemukseksi." Lopuksi vielä varoitus: "että yläluokka tulee vielä ennenpitkää katkerasti katumaan sitä, kun ei se otollisen ajan ollessa antanut kansan vaatimuksille tarpeeksi suurta huomiota."

Äänioikeusuudistuksen viipyessä kärsimättömyys alkoi vallata työtätekeviä joukkoja. Vaatimukset kohdistettiin kuitenkin säädyille, joiden loppujen lopuksi vielä uskottiin ratkaisevan tämän kysymyksen. Vaatimusten toteuttamisen välttämättömyyttä tehostettiin uhkauksilla. Itse tavoite, äänioikeusuudistus käsitettiin arvoltaan suuremmaksikin kuin se todellisuudessa oli. Edellä

esitetystä äänioikeusjulistuksesta samoinkuin Forssan kokouksen antamasta julistuksesta kuultaa läpi toivo, että pelkästään äänioikeusuudistuksen kautta voitaisiin hävittää jopa luokkaristiriidatkin. Työväenliikkeen johdossa ei silloin vielä oltu edes täysin selvitetty, minkälainen äänioikeusuudistuksesta pitäisi tulla. Oltiinpa eräillä tahoilla valmiita tinkimään yleisen yhtäläisen äänioikeuden periaatteestakin.

Tunnetut työväenliikkeen silloiset johtohenkilöt Kari, Lindroos ja Salminen kirjoittivat säätyvaltiopäivien koollaolon aikoihin kirjasen "Pelätäänkö kahdenkin säädyn kansanvaltaistuttamista". Tässä kirjasessa tingittiin työväen äänioikeusvaatimuksesta ja puollettiin kruunun verojen suorittamista äänioikeuden saamisen ehtona. Oli selvää, että tällainen kannanotto, varsinkin kun Kari oli puoluesihteeri, katsottiin sopimattomaksi, koska se oli omiaan heikentämään työväen äänioikeusliikkeen selvenemistä. Siksi Työmies-lehti arvosteli ankarasti kirjasen kirjoittajien menettelyä.

Säätyjen häpeäpäivä. Työtätekevän kansan nousu taisteluun oikeuksiensa puolesta tuli yhä voimakkaammaksi. Helsingin työväenjärjestöt asettivat uuden toimikunnan valmistelemaan suurta mielenosoitusta siksi päiväksi, jolloin äänioikeuskysymys tulisi säädyissä esille.

On todettava, että tähän aikaan työläisten keskuudessa tunnettiin vielä luottamusta säätyihin, uskottiin niiden ottavan huomioon työläisten toivomukset äänioikeusasiassa. Esimerkiksi Helsingin Työväenyhdistyksen kokouksessa ei sallittu pienintäkään arvostelua säätyjä kohtaan. Säätyjen ryhdyttyä edellämainitun suuren anomuksen yhteydessä (jossa vaadittiin laillisten olojen palauttamista maahan) jarruttamaan varsinaista lainsäädäntätyötä työtätekevien luottamus säätyihin ilmeisesti lisääntyi jonkin verran. Nyt oli kuitenkin jo tunnettua, että säädyt olivat itse taipuneet tinkimään lallisuuskannastaan. Perustuslailliset, joilla oli säädyissä ehdoton enemmistö, olivat ryhtyneet kaupantekoon tsarismin kanssa ja tehneet myönnytystarjouksia mm. asevelvollisuuskysymyksessä. Säädyissä perustuslailliset kuitenkin jarruttivat jatkuvasti äänioikeuskysymyksen käsittelyä selittäen kysymyksen ratkaisemisen mahdottomaksi maassa vallitsevien laittomien olojen johdosta.

Säädyissä äänioikeuskysymyksen käsitteleminen siirrettiin tahallisesti valtiopäivien viimeiseen istuntoon. Perustuslailliset aikoivat suurempaa kohua välttäen ratkaista kysymyksen oman kantansa mukaisesti valtiopäivien lopussa. Mutta työväestön piirissä saatiin tietää tästä aikeesta ja Työmies-lehti teki hälyytyksen. Huhtikuun 13 päivän iltana Helsingin Työväenyhdistyksen kokous päätti kutsua seuraavaksi päiväksi yleisen mielenosoituksen Rautatien torille. Lyhyestä ajasta huolimatta Helsingin työväestö saapui kokoukseen määräaikana sankoin joukoin. Tehtaitten pyörät pääkaupungissa pysähtyivät nyt ensi kerran työväestön lähtiessä liikkeelle valtiollisten oikeuksiensa puolustamiseksi. Rautatientorilta mielenosoitusvyöry lähti Säätytalolle. Työmies-lehti kuvasi tätä kulkuetta seuraavaan tapaan: "yhden paikan ohi kesti joukkueen kulkua noin tunnin ja neljänneksen." Riveissä laskettiin kulkeneen noin 11,000 miestä ja 5,000 naista. Kulkueen mukana ja edellä kulki joukkoja katujen täydeltä määräpaikalle, Senaatin torille. Sinne ehdittäessä olivat Nikolain kirkon valtavat portaat täpö täynnä väkeä ja vähitellen täyttyi koko tori. Lasketaan torille saapuneen kaikkiaan noin 35—36,000 henkeä.

Ottaen huomioon työväenliikkeen nuoruuden sekä vallitsevat olosuhteet voidaan sanoa, että tällainen mielenosoitus oli todella kansan pohjakerrosten mullistava liikkeelle lähtö. Se kulki seuraavanlaisten tunnusten takana: "Alas äänioikeuden vastustajat", "Yleinen, yhtäläinen ja välitön vaali- ja äänioikeus", "Alas laki, joka riistää naisilta ihmisyyden", "Kansan tahto on korkein lakimme", "Yksikamarijärjestelmä", "Kansan valta on kansan turva", "Alas matelijat", "Alas luokkaedut", "Eläköön sosialidemokraatit", "Pois laittomat olot". — Vaatimukset alkoivat siis kiteytyä yhä selvemmiksi käytännön tavoitteiksi. Enää ei paljoa luotettu säätyjen haluun ottaa kansan tahtoa huomioon. Kansanjoukot olivat selvästi irronneet harmaasta arkisesta aherruksestaan ja tempautuneet osallistumaan suuriin valtiollisiin ratkaisuihin. Se merkitsi työväenliikkeen astumista kansanvaltaisuuspyrkimysten johtavaksi voimaksi.

Päivämielenosoituksen pääpuhuja Matti Hälleberg (Paasivuori) esitti työväen vaatimukset seuraavasti: "Me tunnustamme kaiken sen, mitä säädyt ovat tehneet laillisten olojen palauttamiseksi, mutta emme voi hyväksyä, että kansan elinkysymyksiä syrjäytetään. Emme katso laittomien olojen poistamisen hyötyvän siitä, että jarrutetaan äänioikeus- ja raittiusasian ratkaisua."

Puhuja esitti työväen kantana, että harvainvaltainen säätyeduskunta ei voi antaa tarpeellista tehoa edes laillisuustaistelulle, ja siksi se olisi poistettava. Esitys, jonka säätyvaltiopäivien perustuslakivaliokunta oli laatinut porvaris- ja talonpoikaissäädyn vaalioikeuden laajentamiseksi osoitti, että säädyissä ei tahdottukaan äänioikeusoloja todella uudistaa. Siksi Hälleberg esitti työväen vaatimuksena:

"että koolla olevat valtiopäivät puolestaan tekisivät äänioikeuslain, jonka mukaan kaikilla 21 vuotta täyttäneillä Suomen kansalaisilla olisi valtiopäivämiehiä valittaessa ääni ja niin äänioikeutetut olisivat samalla vaalikelpoisia ja vaalit toimitettaisiin välittömästi sekä salaisesti äänestämällä. Siinä tapauksessa, että valtiopäivät eivät vieläkään myöntäisi tuollaista äänestämistapaa, arvelemme,

että valtiopäivämiesten kansanvaltaisuutta vastustava osa ei salli kehitettävän perustuslaillisella tavalla Suomen puhtaasti kansanvaltaista eduskuntaa.

Samalla kun valitamme, jos tuo arvelu käy toteen, tahtomaamme kehitystä vastustavien valtaryhmien itsekkyyttä ja kansamme kokonaistilasta välittämätöntä valtiollista lyhytnäköisyyttä, mikä ilmenee varsinkin siinä, että ei lasketa kaikkia täysi-ikäisiä suomalaisia eduskunnallisella tavalla suojelemaan kansan oikeuksia ja huoltamaan sen menestystä; ilmaisemme niin onnettomassa tapauksessa aikovamme, pitäen yhä todellisen kansan eduskunnan luomista mielessä, ottaa harkittavaksi seuraavan suunnitelman:

Suomi olisi jaettava sellaisiin äänestyspiireihin, että kussakin olisi lähimain yhtä paljon 21 vuotta täyttäneitä kansalaisia, ja niiden kansalaisten pitäisi valita, kunkin äänestäessä yhdellä äänellä, kansalliskokous.

Se kansalliskokous säätäisi Suomen kansanvaltaiset perustuslait ja yhden ainoan kansaneduskunnan, johon kukin 21 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen olisi oikeutettu äänestämään edustajia."

Hällebergin esittämä kanta hyväksyttiin mielenosoituksessa suuren innostuksen vallitessa.

Mielenosoitus uudistettiin saman päivän iltana. Yhä suuremmat joukot kokoontuivat nyt Rautatien torille, mistä marssittiin riveittäin, punaisten lippujen ja työväestön tunnusten alla Säätytalolle. Kaikki Säätytalolle johtavat kadut täyttyivät mielenosoittajista, joten juuri istuntojaan pitävät säädyt joutuivat kansan piirittämiksi. Työmieslehti selostaa tätä Suomessa ennennäkemätöntä tapahtumaa seuraavasti:

"paikallaan seisoi yhä musta ihmismuuri Säätytalon ympärillä. Talon suurilla rappusilla seisoivat lippujen ja kilpien kantajat rivissä. Punaisten kilpien kirjoitukset olivat käännetyt niin, että Säätytalosta tullessa sai jokainen silmiensä eteen nuo voimalauseet. Mielenosoitus oli valtava, jopa tärisyttävä. Vähän väliä kuului mahtava kansan ääni paksujen kivimuurien läpi aivan säätyjen istuntosaleihin muistuttaen kansan oikeuksien vastustajille, että heitä tulee kansan ja historian tuomio kohtaamaan, jos eivät nyt luovu ajamasta yksityisiä luokkaetujaan."

Mutta säätyvaltiopäivillä enemmistönä olevat perustuslailliset eivät halunneet kuunnella kansan tahtoa. Heidän puheensa laillisuudesta ja Suomen oikeuksista osoittautuivat pelkäksi luokkaitsekkyyden verhoksi. Vain kansanjoukkojen mukaantempaamisen kautta saattoi Suomen oikeustaistelu tsarismia vastaan saada sellaisen voiman, että sillä olisi ollut todellista tehoa. Äänioikeusuudistus, jota työväestö vaati ja joka olisi merkinnyt porvarillisen demokratian toteuttamista maassamme, olisi kehittänyt kansanjoukkojen aktiivisuutta taistelussa tsarismia vastaan. Mutta Suomen porvarit vetäytyivät muodollisen laillisuusvaatimuksen verhon taa ja kieltäytyivät antamasta äänioikeusuudistusta. Tuloksena aatelis- ja porvarissäätyjen yhteisestä jarrutuspolitiikasta, joka nyt oli kääntynyt taisteluksi kansanvaltaa vastaan, säädyt päättivät nuorsuomalaisen- puolueen puheenjohtajan tohtori H. Renvallin esityksestä, että valtiopäivät eivät ryhdy käsittelemään äänioikeuskysymystä näillä valtiopäivillä, koska maassa vallitsivat laittomat olot. Porvarissäätyyn valitun J. Karin ehdotus, että kysymys olisi ratkaistu nyt, sai vain 14 ääntä Renvallin esityksen saadessa 51 kannattajaa.

Kun Säätytaloa piirittävät kansanjoukot kuulivat tämän päätöksen, jyrisi voimakkaana vastalauseena ilmoille tuhansien mielenosoittajien huuto "Alas porvarit!"

Säätyjen häpeäpäiväksi nimitetty tapahtuma johti suureen selkenemiseen työtätekevien keskuudessa. Opittiin, että säädyiltä ei voitu odottaa myönteistä ratkaisua. Porvariston puolueet eivät kyenneet raivaamaan keskiaikaisuuden jätteitä Suomen valtiollisesta elämästä. Työväestön ja muiden oikeudettomien taistelu, joka liittyi läheisesti samaan aikaan kehittyvään Venäjän vallankumouksellisen liikkeen nousuun, vain saattoi tuoda odotetun ratkaisun. Tämä merkitsi taistelua Suomen omaa porvaristoa ja tsarismin mielivaltaa vastaan.

Kansanjoukot olisivat jo tuona huhtikuisena yönä, kun säätyjen petos paljastui, olleet valmiit lakaisemaan pois tieltään koko lahonneen säätylaitoksen. Työväenpuolue, joka eli yhä muodostumiskauttaan, ei kuitenkaan kyennyt antamaan liikkeelle selvää suuntaa. Säädyt saivat kiittää Valpasta ja muita työväen johtohenkilöitä, joiden onnistui viimein asettaa kiihtyneet mielet, niin että joukot alkoivat hajautua koteihinsa.

Luottamus, jota työväestön keskuudessa oli vielä tunnettu perustuslaillisia kohtaan, oli nyt saanut lopullisen iskun. Nyt alettiin ymmärtää, että eduskuntauudistus saatettiin toteuttaa vain

taistellen omaa porvaristoa ja sitä tukevaa vierasta sortajaa vastaan.

On todennäköistä, että perustuslaillinen porvaristo siinä tapauksessa, että se olisi saanut aikaan sopimuksen tsarismin kanssa, olisi voinut ryhtyä jonkinlaisiin valtiopäiväuudistuksiin, jotka olisivat merkinneet työväestölle sen verran laajempia oikeuksia kuin porvariston omien etujen kannalta olisi ollut edullista. Omat luokkaedut määräsivät niin porvariston perustuslaillisen sivustan kuin suomettarelaistenkin menettelytavat. Ja tämä kävi yhä selvemmäksi työväenliikkeen aktiivisille taistelijoille.

Työtätekevien taistelun pelottamina porvarilliset puolueet kiiruhtivat säätyjen häpeäpäivän jälkeen rauhoittamaan työväestöä, joka oli kuohuksissa porvariston petoksesta. Porvarilliset puolueet lupailivat yleistä yhtäläistä äänioikeutta siinä tapauksessa, että työväestö ryhtyisi kannattamaan näitä yleisvaltakunnallisissa kysymyksissä. Yleensä valtava enemmistö työväenliikkeessä vastusti jyrkästi suomettarelaista myöntyväisyyspolitiikkaa. Juuri tältä pohjalta lähtien osa työväenliikkeen johtomiehistä oli ryhtynyt kannattamaan perustuslaillisten (ja pienempi osa aktivistien) toimintaa. Mutta säätyjen häpeäpäivän jälkeen voidaan havaita työväen itsenäisen taistelukannan selvenevän ja voimistuvan. Monet niistäkin, jotka aikaisemmin olivat kannattaneet yhteistyötä perustuslaillisten kanssa, tuomitsivat nyt perustuslaillisten menettelyn. Yrjö Mäkelin piti Turussa kesäkuun alussa puheen, jossa hän tuomitsi yhteistoiminnan porvarien kanssa. Mäkelin totesi, että maassa oli puhjennut kiihkeä riita puolueiden välillä aikana, jolloin kaikki voimat olisi tarvittu taisteluun kansallisen olemassaolon puolesta.

”Jakautuneet yläluokkalaiset ovat syytelleet toisiansa isänmaan pettämisestä, mutta tuosta syyttelemisestä huolimatta jää kuitenkin surulliseksi tosiasiaksi se, ettei kumpikaan yläluokkalaispuolue ole osoittautunut halukkaaksi todenteolla palvelemaan kansan ja maamme yhteistä asiaa.

Kummankin puolueen toiminnan perimmäisenä määrääjänä on ollut oma etu: suomettarelaiset ovat tahtoneet puolustaa kurjilla keinoilla saavuttamiaan valta-asemia, puolustaa millä hinnalla hyvänsä; ja vastapuolue, joka on onnistunut saamaan taistelulleen jalon ja kauniin värityksen, on nyttemmin pätevällä tavalla osoittanut, että sen taistelun todellisena tarkoituksena on vallan saavuttaminen, jota valtaa ei missään tapauksessa tultaisi jakamaan varsinaisen kansan kanssa. — — — Puhe isänmaan onnen valvomisesta, jota näinä aikoina olemme niin useasti kuulleet, on osoittautunut ontoksi sanahelinäksi: niin pian kuin tuli kysymys vallan luovuttamisesta kansalle, saivat isänmaan onni ja pyhiksi julistetut periaatteet jäädä syrjään, sillä nyt olivat kysymyksessä omat edut, luokkaedut, kurjat etuoikeudet.”

Mäkelinin puhe päättyi työväestölle osoitettuun kehoitukseen valmistautua suurlakkoon. Ajatus suurlakosta alkaa tässä vaiheessa saada todellisuuspohjaa työväen joukkojen aktiivisuuden kohotessa yhtäaikaisesti Venäjän vallankumousliikkeen rynnätessä eteenpäin. Tsaristinen virkavalta ja sen suomalaiset kätyrit yrittivät vielä kyllä piristää otettaan rajoittamalla kokoontumisvapautta, mutta Venäjän vallankumouksellisen liikkeen voimistuminen herpautti tsarismin otetta Suomessa ja vallankumouksellinen kuohunta pääsee sen vaikutuksesta purkautumaan esille mahtavana suurlakkona.

T. LEHÉN:

Kommunistit ja isänmaa

ISÄNMAALLISET SANAT JA ISÄNMAALLISET TEOT

Olemme saaneet kuulla puhuttavan hyvin paljon isänmaasta ja isänmaallisuudesta. Useat kuulemistamme puheista ovat olleet muodoltaankin aikalailla kauniita. Mutta osoittautuu, ettei puheen paljous eikä vielä sen koreuskaan ole riittänyt tekemään asiaa täysin selväksi, joten siitä on vielä puhuttava.

Erikoisesti voimme todeta, että nuo niin sanotut isänmaalliset puheet eivät ole tyydyttäneet maamme luokkatietoista työväkeä. Ne ovat pikemminkin sitä tympäisseet. Merkitseekö tämä, että Suomen työläiset ovat epäisänmaallisia? Ei, sitä se ei voi missään tapauksessa merkitä, sillä työväenluokka ei voi koskaan suhtautua välinpitämättömästi oman maansa kohtaloihin, olla piittaamaton sen kansallisista eduista. Vika ei ole varmastikaan ollut työväenluokassa, vaan noissa niin sanotuissa isänmaallisissa puheissa. Työläisiltä ei ole voinut jäädä huomaamatta, että isänmaallisten puheiden johan-ludvig-runebergmaisen juhlavuuden takaa on liian usein kuultanut valhe ja vilppi. Isänmaallisia puheita ovat pitäneet pääasiassa ne, jotka ovat kaupanneet kansamme vapautta ja maamme riippumattomuutta milloin minkinnimisestä ulkomaan valuutasta. Nerokas suomalainen kirjailija Maiju Lassila totesi jo vuonna 1917, että suurimmat rikokset kansaa vastaan on tässä maassa tehty isänmaan nimessä. Mutta varsinkin vuoden 1917 jälkeen on tämän totuuden paikkansapitävyys käynyt ilmeiseksi.

Älkööm siis ihmeteltäkö, vaikka Suomen luokkatietoiset työläiset eivät olekaan ilman muuta valmiit hurraamaan jokaiselle niin sanotulle isänmaalliselle puheelle, vaan haluavat ensin saada tarkan selvyyden siitä, mitä kukin isänmaallisuudella oikeastaan tarkoittaa. On näet osoittautunut, että tuolla kauniisti sointuvalla sanalla voidaan tarkoittaa hyvin rumiakin asioita.

ONKO SOTAHULLUUS ISÄNMAALLISUUTTA?

Eräät hyvin tuntemamme tyypit pitävät rehentelevää kansallista itsekehua ehdottomasti kuuluvana suomalaiseen isänmaallisuuteen. Heille ei riitä, että Suomen kansa on yhtä hyvä kuin muutkin kansat. Ei, meidän pitää olla joka suhteessa ”verrempiä” — urhoollisempia, viisaampia ja

kauniimpia kuin muut kansat — varsinkin, jos ne asuvat tästä itäänpäin. Yksi meistä vastaa kymmentä tuollaista huonomman kansallisuuden edustajaa. Niiden veri vapisee, mutta meidän veremme ei vapise. Niiden rautakin ruostuu, mutta meidän ei.

Tuo kaikki olisi hyvin hauskaa, ellei se olisi niin surullista. Surullista asiassa on se, että mainitunlainen naurettava rehentely, joka vuosikymmenien ajan on saanut käydä maassamme aivan virallisesti hyväksytystä "valistuksesta", on niin läheistä sukua erittäin vaaralliselle taudille, jota sanotaan sotahulluudeksi. Kun me suomalaiset olemme kaikin puolin ylempänä varsinkin meistä itään asuvia kansoja, siitä seuraa, että me olemme luodut hallitsemaan niitä, ja hetken tullen vetämään miekan ulos tupestamme alistaaksemme ne orjiksemme. Muistin verestämiseksi esitettäköön vain pieni näyte tästä sotahulluuteen liittyvästä herrakansa-mentaliteetista. Suomen Kuvalehti kirjoitti elokuun 23 pnä 1941, Hitlerin "salamasodan" päivinä:

"Venäläinen ihmisaines sivistyneen kansan johdolla voisi olla sangen hyvä sota-ase, siitä saisi ensi luokan siirtomaajoukkoja, joita ilman muuta voisi käyttää myös venäläisen alueen kurissapitämiseen. Samoin siitä saa priimaa ja halpaa työvoimaa, edellyttäen, että ahkeraan heilutetaan piiskaa ja pidetään säälimätöntä kuria."

Tuollaisia häpeällisiä kansallisuusvihan lietsonnan ja sotahulluuden ilmauksia ei kannattaisi muistella, jos ne kuuluisivat peruuttamattomasti menneisyyteen. Valitettavasti ei näin ole kuitenkaan asianlaita. Vihanlietsonta meistä itään asuvia kansoja vastaan on tälläkin hetkellä täydessä käynnissä — vaikka se tapahtuukin nykyään pääasiassa niin sanotun "vapaan uutispalvelun" muodossa. Näissä "vapaissa uutisissa" ei tosin puhuta Vienan, Aunuksen ja Inkerinmaan "vapauttamisesta", rajan piirtämisestä miekalla Uralille eikä mahtavan Suur-Suomen luomisesta. Iskulauseiden sanamuotoa on hiukan ruokottu. Mutta myrkkynuolet tähdätään samaan suuntaan kuin ennenkin.

Emme voi olla huomaamatta sitä räikeän mielenosoituksellista tapaa, jolla takavuosien sotahulluuden näkyvimpiä edustajia, jopa natsilaisina sotarikollisina tuomittuja henkilöitäkin koetetaan nostaa arvoon ja kunniaan. Kun miehiä, jotka ovat saavuttaneet kuuluisuutensa vannomalla, että he eivät pistä miekkaansa tuppeen ennenkuin se ja se osa naapurimaan alueesta on valloitettu, palvotaan kansallisina suurmiehinä ja pyhimyksinä, niin eihän kysymys voi olla mistään muusta kuin vanhan kansalliskiihkoisen ja sotahullun propagandan "perinteiden" vaalimisesta ja jatkamisesta, revanssihengen lietsomisesta.

Luokkatietoinen työväki kääntää inhoten selkänsä kansallisuusvihan lietsonnalle, tapahtukoon se missä muodossa tahansa. Se tuntee sotahulluuden katkerat hedelmät, sen suuren aineellisen ja moraalisen vahingon, jonka maailmanvalloitushoureiden riivaamat ainekset ovat kansallemme aiheuttaneet. Siksi se on sitä mieltä, että kansallisuusvihan lietsonta ja sotahulluus eivät ole isänmaallisuutta, vaan isänmaallisuuden vastakohtaa.

ONKO KAPITALISTILLA KANSALLISIA TUNTEITA?

Kirjasessaan "Suomi ilman naamiota" O. W. Kuusinen todistaa hyvin sitovasti, etteivät suomalaiset kapitalistit suinkaan vihaa kaikkia venäläisiä, vaikka mielellään käyttävätkin hyväkseen venäläisvihan lietsontaa.

Sama totuus pätee myöskin tämän vihanlietsonnan näkyvimpinä johtajina ja keulakuvina käytetyistä henkilöistä. Niinpä ken tuntee Väinö Tannerin vain hänen julkisista esiintymisistään vuoden 1918 jälkeen, ja on tutustunut esimerkiksi hänen sotarikollisvankeudessa kirjoittamiinsa viranomaisten käsiin joutuneisiin kirjeisiin, joissa suunnilleen joka kolmas sana oli "ryssä", hän saattaisi luulla, että siinäpä vasta on oikein periaatteellinen venäläisvihaaja, joka ei ole milloinkaan tuntenut minkäänlaista myötämielisyyttä ketään venäläistä kohtaan.

Tiedämme kuitenkin, että herra Tanner on aikoinaan rakastanut venäläisiä kapitalisteja aivan ylitsevuotavalla rakkaudella. Nämä hellät tunteensa hän paljasti esim. kesällä vuonna 1917, kun hän Suomen raha-asiain johdossa olleena senaattorina vaati vängällä myönnettäväksi Suomen valtion varoista 350 miljoonaa kultamarkkaa (mikä nykyisissä markoissa tekee yli sata miljardia) Venäjän kapitalistisen hallituksen sotamenoihin. Tannerin rakkaus venäläisiin kapitalisteihin oli jopa tulisempaa kuin suomettarelaisporvarien, sillä porvarillisetkin kansanedustajat äänestivät sen paheksumislauseen puolesta, jonka Tanner sai Suomen eduskunnalta häpeällisen menettelynsä johdosta. Ja kun sosialidemokraattisen puolueen puoluetoimikunta vaati Tanneria eroamaan senaattorinvirasta — työläiset vaativat hänen erottamistaan puolueestakin — Tanner selitti röyhkeästi, että hän tottelee vain Venäjän hallitusta. Niin koppavana tämä uuden Venäjän raivokas "lyöjä ja syöjä" mahtaili silloin venäläisten kapitalistien puolesta.

Tannerilla voidaan vielä väittää saattavan olla kansallisiakin tunteita, koska hän on tiettävästi suomalainen kansallisuudeltaan. Mutta kun suomalaiskansallisen isänmaallisuuden perikuvana ja nimenomaan venäläisiin kohdistuvan kansallisuusvihan pääsankarina on pitänyt mainostaa mahdollisimman epäsuomalaista aatelisherraa, joka ei viitsinyt edes kunnolla opetella suomenkieltä ja joka vannoi Venäjän Nikolai Verisen nimeen tämän viimeiseen

hengenvetoon saakka, niin siinä on "suomalaisuutta" kerrakseen.

Mitä suurempi kapitalisti on, sitä vähemmän hän antaa kansallisten tunteiden itseensä vaikuttaa — mikäli hänellä niitä yleensäkään on. Suomen kapitalistien suomalaiskansallisista tunteista ei ole paljoa puhumista senkään vuoksi, että useimmat heistä eivät ole suomalaisia kansallisuudeltaan. Mutta tämä ei ole pääasia. Oleellisimmin vaikuttaa asiaan se, että kapitalistiluokan aineelliset edut eivät ole samat kuin oman maan ja oman kansan edut. Ne saattavat käydä aivan täydellisesti ristiin maan kansallisten etujen kanssa. Ja silloin, kuten hyvin ymmärrämme ja myöskin tiedämme, on sekä yksityinen kapitalisti että koko kapitalistiluokka valmis aivastamaan oman maan eduille.

Totuus, että kapitalistin isänmaa on hänen rahakukkarossaan, on järkkymätön. Maamme historia tarjoaa kuinka paljon tahansa mitä sitovimpia todistuksia siitä, että Suomen hallitsevat piirit ovat olleet valmiit myymään maamme kansalliset edut koska tahansa ja kenelle tahansa, ilmansuunnista riippumatta, pienimpiäkään omantunnontuskia potematta — kunhan vain hinnasta on sovittu. Pääoma on täysin periaatteeton ja selkärangaton kansallisia etuja ja kansallista kunniaa koskevissa kysymyksissä. Se näkee vain oman etunsa. Sen ainoana kannustimena on voitonhimo.

MITÄ PIDÄTTE JUUTALAISISTA?

Edellämainittu periaatteettomuus ja selkärangattomuus kuvastui erittäin havainnollisesti siinä ilmiömäisessä "joustavuudessa", jota kapitalistiluokan palveluksessa oleva propagandakoneisto osoitti äskettäin meidänkin maassamme Neuvostoliiton ja kansandemokratian maiden niin sanotuista "juutalaisvainoista" puhuessaan.

Lehdistöä lukeva yleisö oli vuosikymmenien kuluessa totutettu vihamieliseen tai ainakin halveksivaan ja ivailevaan suhtautumiseen juutalaisiin kansallisuutena. Erikoisen painokkaasti oli sen mieleen teroitettu, että Neuvostoliitossa ja kansandemokratian maissa kaikki valta on juutalaisten käsissä ja että koko kommunismi on itse asiassa samaa kuin juutalaisuus . . .

Mutta sitten, ykskaks, tehtiin täyskäännös. Kuin salama kirkkaalta taivaalta iski meidänkin kansaamme sanoma, josta selvisi, että juutalaiset eivät olleetkaan Neuvostoliiton hallitsijoita ja että kommunismi olikin juutalaisuuden vastakohta.

Mitä oli tapahtunut? Ei oikeastaan mitään muuta kuin että Amerikassa oli vaihdettu muuatta propagandalevyä. Ja vaikka Suomi ei kuulukaan niin sanottuun "vapaaseen maailmaan", ts. amerikkalaisen sotaväen miehittämiin maihin, katsoi ns. vapaa lehdistö ja hallituksen radio täälläkin velvollisuudekseen ottaa esimerkistä vaaria ja ruveta huutamaan, että Neuvostoliitossa ja kansandemokratian maissa vainotaan juutalaisia . . .

Aihe tähän huutoon oli Amerikoissa saatu siitä, että siellä tiedettiin (tai oltiin tietävinään), että joku vastavallankumouksellisesta toiminnastaan käpälälautaan joutunut henkilö oli sattunut olemaan kansallisuudeltaan juutalainen. Tuollainen huutaminen on yhtä viisasta kuin jos me, saatuamme vihiä, että Amerikassa jostakin rikoksesta tuomittu henkilö sattuu olemaan räätäli ammatiltaan, rupeaisimme ulvomaan: "auttakaa, räätäleitä vainotaan!"

Tiedämme, kuinka loistavasti noiden vastailmestyneiden "juutalaisystävien" hyvät humalat menivät hukkaan. Levynvaihdos suoritettiin niin äkkiarvaamatta, sellaisella oudolla tosiamerikkalaisella nopeudella, että raskasliikkeisempään valehtelutyyliin totutettu eurooppalainen yleisö ei jaksanut pysyä kärryillä.

Mutta saimmehan ainakin jälleen loistavaa havainto-opetusta siitä, millaista humpuukia se on, kun nykyaikaiset orjanmetsästäjät ovat puolustavinaan pienten kansallisuuksien oikeuksia . . .

ISÄNMAALLISUUS RAHAKUKKAROSSA JA SALAPUTKESSA

Karl Marx ja Friedrich Engels ovat Kommunistisessa Manifestissaan sanoneet, että työläisillä ei ole isänmaata. He tarkoittivat tällä sitä, että työväenluokalla ei ole mitään velvollisuuksia "isänmaaksi" nimitettyä riistäjäluokkien hallitsemaa yhteiskuntajärjestelmää kohtaan. Työläisen isänmaa ei voi olla se, mitä porvari isänmaalla tarkoittaa.

Kun puhumme porvareista, emme suinkaan tarkoita kaikkia niitä, jotka *sanovat* olevansa porvareita. Useimmat tällaisista ihmisistä ovat porvareita ainoastaan mielipiteiltään, mutta eivät suinkaan yhteiskunnalliselta asemaltaan. Kun ihminen, joka elää omasta työstään, kehuu olevansa porvari, hän lausuu turhaan porvarin nimen. Todelliseksi porvariksi voimme tunnustaa vain henkilön, jolla on niin ja niin monta sataa tai tuhatta palkkaorjaa riistettävänään, ja joka elää näiden palkkaorjiensa työstä. Tämä on porvarin eli kapitalistin perustavin ja oleellisin tunnusmerkki. Tästä perusseikasta johtuvat sitten muut toisarvoisemmat, pinnalla näkyvät ilmiöt, esim. se, että porvari ei seisoskele raitiotievaunu- eikä linja-autopysäkeillä, vaan ajelee omalla dollari-irvistyksellään jne.

Siinä, että porvarin — siis kapitalistin — isänmaa on hänen rahakukkarossaan, ei ole mitään uutta kenellekään. Mutta kun porvari itse myöntää julkisessa sanassa tämän totuuden, niin siitä toki kannattaa mainita. Palautettakoon siis mieliin se kiihkeä rakkaudentunnustus, jonka Tam-

pereella ilmestyvä kokoomusporvareiden Aamulehti teki tannerilaisen sosialidemokratian johtomiehille johtavassa kirjoituksessaan heinäkuun 30 pnä 1952, heti senjälkeen, kun nämä olivat saattaneet julkisuuteen puoluekokouksessaan hyväksymänsä periaateohjelman, jossa he, kuten Aamulehti ilomielin totesi, olivat täydellisesti luopuneet Suomen vanhan työväenliikkeen perinteistä, marxilaisuudesta ja luokkataistelusta sekä sosialismin perusvaatimuksesta, tuotantovoimien ottamisesta yhteiskunnan haltuun. Kaiken tämän perusteella Aamulehti viritti hartaan ylistysvirren Tannerille, Leskiselle, Varjoselle, Tervolle ja näiden hallitsemalle sosialidemokraattiselle puolueelle julistaen, että tämän puolueen "suomalaiskansallisesta luonteesta ja isänmaallisesta luotettavuudesta ei ole tämän ohjelman perusteella epäilystä".

Samassa johtavassa kirjoituksessa mainittu kokoomusporvarien äänenkannattaja antoi järkeenmenevän ja ilmeisesti täysin asiantuntevan selityksen siihen, mihin tämä oikeistososialidemokratian johtajien "suomalaiskansallisen luonteen ja isänmaallisen luotettavuuden" jääminen kaiken epäilyksen ulkopuolelle perustuu: siihen, että mainituilla "työväenjohtajilla" on tuottavia pääomasijoituksia kapitalistisissa liikeyrityksissä, mikäli he eivät ole suorastaan kukoistavien firmojen omistajia.

Aamulehti tietäisi varmasti kertoa paljonkin mielenkiintoisia yksityiskohtia kapitalisteiksi paisuneiden ja siten "suomalaiskansallisen luonteen ja isänmaallisen luotettavuuden" saavuttaneiden oikeistososialidemokraattisten johtomiesten rikastumisesta. Se ei sitä tee "isänmaallisista" syistä, sillä eihän omien henkiystävien liikesalaisuuksia sovi paljastaa. Salaputki-, Kaljakallio- yms. rötösten julkisuuteentulo vastoin kokoomusporvarien tahtoa on kuitenkin hieman raottanut sitä salaisuuksien verhoa, jonka takana oikeistososialidemokraattisten puoluejohtajien "suomalaiskansallista luonnetta ja isänmaallista luotettavuutta" vahvistetaan — köyhän kansan kustannuksella.

Väinö Tanner ja hänen adjutanttinsa tietävät saavansa kapitalistiluokan edustajien tunnustuksen "isänmaallisuudestaan" vain ehdottomalla uskollisuudellaan pyhää kapitalistista yksityisomistusta kohtaan. Tämä selittääkin sen yleistä huomiota herättäneen ilmiön, että he tämän tästä vannovat tätä uskollisuuttaan julkisuudessa. Uskollisuus palkitaan. Kun muistaa, kuinka suurta yritteliäisyyttä Tannerin adjutantti Unto Varjonen on osoittanut julistamalla "aivan epäoleelliseksi" kysymyksen siitä, kenen käsissä pääoma on, niin ei sovi lainkaan ihmetellä, että mies on kelpuutettu Suomen Pankin vt. johtajaksi. Ja kun toinen Väinö Tannerin adjutantti, ministeri Väinö Leskinen toistaa saman uskollisuudenvalan sanoen, että "meitä ei sinänsä kiinnosta, kenen omistuksessa tehtaat ovat" — mikä vähemmän luihulle suomenkielelle käännettynä merkitsee: olkoot tehtaat ikuisesti kapitalististen riistäjien käsissä — niin hänkin on varmasti saava palkinnokseen oman salaputkensa. Ja siellä on oleva hänen isänmaansakin.

LUOKKATIETOISTEN TYÖLÄISTEN KÄSITYS ISÄNMAALLISUUDESTA

On sanottava suoraan, että meillä kommunisteilla ja yleensä vasemmistolaisen työväenliikkeen edustajilla ja luokkatietoisilla työläisillä on aivan toisenlainen käsitys isänmaallisuudesta ja sen velvoituksista. Me emme voi pitää kansallisuusvihan lietsontaa emmekä sotahulluutta minään isänmaallisuuden ilmauksena. Isänmaallisuus ei myöskään velvoita puolustamaan kapitalistista yksityisomistusta, sillä tunnemme kansoja, joiden kotimaassa kapitalistinen riistojärjestelmä on hävitetty, mutta jotka ovat osoittaneet mitä suurinta moraalista kuntoa omaa maataan puolustaessaan.

Ilmeistä on, että kysymykseen isänmaallisuudesta ja sen velvoituksista on suhtauduttava paljoa avarakatseisemmin, vakavammin ja vastuuntuntoisemmin. Meidän käsityksemme mukaan isänmaallisuuden mittapuuna on pidettävä yksinomaan oman maan ja kansan etuja vastaavaa toimintaa. Tällä meidän käsityksellämme on vankka todellisuuspohja edustamiemme työtätekevien kansankerrosten elineduissa. Porvariston, kapitalistiluokan edut saattavat käydä jyrkästikin ristiin oman maan kansallisten etujen, sen kansallisen vapauden ja riippumattomuuden kanssa, mutta työväenluokan ja yleensä työtätekevien kansankerrosten edut käyvät aina yhteen kansallisten etujen kanssa. Kansallisella suurporvaristolla saattaa, kuten tiedämme, olla hyvinkin tuntuvaa, ainakin hetkellistä hyötyä maan riippumattomuuden myymisestä imperialistisille suurvalloille, mutta työtätekeville kansankerroksille siitä on pelkkää vahinkoa, koska se merkitsee niille aina kaksinkertaisia kahleita: "omien" ja vieraiden riistäjien iestä.

Suomen Kommunistisen Puolueen toiminta, niin paljon ääntä kuin tämän puolueen "epäsuomalaisuudesta" ja "epäisänmaallisuudesta" on pidettykin, kestää arvostelun, jos isänmaallisuudella tarkoitetaan johdonmukaista ja pelotonta toimintaa oman kansan hyväksi.

Kun me, suomalaiset kommunistit vastustamme maamme kytkemistä sapelia kalistelevien ja maailmanvalloitushoureitaan avoimesti julistavien imperialististen suurvaltojen sota- ja pulatalouteen, teemme me sen suojataksemme oman maamme tuollaisen seikkailupolitiikan tuhoisilta seurauksilta: nälältä, työttömyydeltä ja sodalta.

Kun me esitämme suurtuotantolaitosten, pankkien, vakuutusyhtiöiden ja muiden samanlaisten yksityiskapitalistisille saalistajille kultaa jauhavien rahamyllyjen kansallistamista, niin emme tee sitä vain joidenkin teoriain vuoksi, pelkästä moraalisesta vastenmielisyydestä riistoa ja yksityiskapitalistista saalistusta kohtaan, vaan teemme sen ajatellen sitä välitöntä hyötyä, jota yksityisten riistäjien ja keinottelijain taskuihin virranneiden suurten voittojen ottaminen valtion käyttöön voisi merkitä esim. kansan raskaan verotaakan tuntuvana huojennuksena jo nyt, kapitalistisenkin yhteiskunnan puitteissa.

Vastustamme Neuvostoliittoa ja kansandemokratian maita vastaan kohdistettavaa vihankylvöä siksi, että sillä vahingoitetaan ennen kaikkea omaa maatamme ja kansaamme. Jokaisen ajattelevan ja aikaansa seuranneen ihmisen täytyy myöntää, että ystävyys Neuvostoliiton kanssa ei merkitse kansallemme vain rauhaa ja turvallisuutta, sodan uhkan loitontamista rajoiltamme, vaan että se merkitsee myöskin välitöntä tuntuvaa aineellista hyötyä, työtä ja leipää. Emme pääse mihinkään siitä totuudesta, että jokainen, joka lietsoo vihaa Neuvostoliittoa ja sen kansoja vastaan, on samalla omankin kansamme vihollinen ja että jokainen vilpitön suomalainen isänmaanystävä on myöskin Neuvostoliiton ystävä.

OMAN KANSAMME VAPAUDEN NIMESSÄ TOISTENKIN KANSOJEN VAPAUDEN PUOLESTA

Oman maamme kansallisen riippumattomuuden puolustaminen on suoranaisessa yhteydessä siihen, miten suhtaudumme toisten kansojen kansalliseen vapaustaisteluun. Sallittakoon meidän vahvasti epäillä sellaisten ihmisten vilpittömyyttä, jotka sanovat olevansa Suomen riippumattomuuden kannattajia, mutta samalla osoittavat myötätuntoaan riippumattomuutensa puolesta taistelevien Aasian ja Afrikan kansojen imperialistisia orjuuttajia kohtaan.

Tiedämme, kuinka innokkaasti tietty lehdistö yrittää leimata maansa vapauden puolesta taistelevat korealaiset, indokiinalaiset ja malajilaiset "rosvoiksi" ja "terroristeiksi". "Työväenlehti" Suomen Sosialidemokraatti nimittelee vierasmaalaista sortajaa vastaan taistelevia afrikkalaisia heimoja "kurkunleikkaajiksi" ja "pääkallonmetsästäjiksi". Eljas Erkon Ilta-Sanomat osoittaa ilmeistä hyväksymistään afrikkalaisissa alkuasukaskylissä riehuville valkoihoisille "rauhoittajille". Sitä ratkaisevaa seikkaa, että nuo niin sanotut "rosvot", "terroristit", "pääkallonmetsästäjät" jne. jne. ovat *omassa maassaan*, *kotonaan*, jonne vierasmaalaiset "rauhoittajat" ovat tulleet kutsumatta ja käkeämättä, tunkeutuneet *anastajina* ja *orjuuttajina*,

ei mainitunlainen lehdistö saa olla huomaavinaan.

Puolueellinen, epäoikeudenmukainen ja vihamielinen suhtautuminen kansallisen vapautensa puolesta taisteleviin kansoihin suuntautuu kiertämättömästi omankin maan vapautta ja riippumattomuutta vastaan. Se merkitsee moraalista aseidenlaskemista kansojen imperialististen orjuuttajien edessä, tien tasoittamista vierasmaalaisille "terrorin vastustajille" ja "rauhoittajille" omaankin maahamme.

Toisaalta on se taistelu, jota sorretut Aasian ja Afrikan kansat parhaillaan käyvät vapautensa puolesta, samalla taistelua meidänkin kansamme riippumattomuutta uhkaavia vaaroja vastaan, sillä nämä vaarat voivat uhata vain pienten kansojen yhteisen vihollisen, imperialismin taholta.

Eikö ole näin ollen selvää, että johdonmukaisen suomalaisen isänmaanystävän on oman kansamme vapauden nimessä puollettava ja kaikin voimin tuettava kaikkien sorrettujen kansojen vapaustaistelua?

ENTÄ TALVISOTA?

Joka kerta, kun tässä kosketeltuista kysymyksistä keskustellaan, menee puhe väkisinkin talvisotaan, siihen, eikö se ollut Suomen puolelta jonkinlaista kansallista vapaustaistelua ja eikö suomalaisten kommunistien asennoituminen siinä ollut epäisänmaallista.

Näitä kysymyksiä olen omalta osaltani käsitellyt vuonna 1951 ilmestyneessä kirjasessa "Demokratia ja väkivalta", luvussa "Talvisotahengen pumppaajien kova kohtalo". Sitä omahyväistä luuloani, että vastaukseni ovat olleet asiallisia ja arvostelunkestäviä, tukee vielä se seikka, etten ole huomannut kenenkään yrittäneen asiallisin perustein kumota mainitussa kirjasessani esittämiäni ajatuksia, niin hanakasti kuin nimenomaan *tähän* aiheeseen olisi vastapuolella tarttuttu, jos olisi voitu osoittaa meikäläisen puhuneen "läpiä päähänsä". Tämäkin vaitiolo vahvistaa osaltaan oikeaksi sen mainitussa kirjasessani tekemäni toteamuksen, että aikoinaan niin mahtavana pidetty talvisodan valttiässä on mädännyt ko. pelureiden kouraan ja että toiveet uuden talvisotahengen pumppaamisesta Suomen kansan sieluun ovat osoittautuneet voimattomaksi toiveajatteluksi.

Toistan vain muutamin sanoin mainitussa kirjasessa esittämäni pääajatuksen. Talvisodan luonteen ymmärtämiseksi suosittelin Leninin antamaa viisasta neuvoa: pitää aina muistaa, että *sota on politiikan jatkoa*. Talvisodan luonnetta ei ymmärretä — ei ainakaan riittävästi — sillä, että tuijotetaan yksinomaan sen alkamishetken tapahtumiin. Talvisodan, samoinkuin niin sanotun "jatkosodankin" luonne ymmärretään täy-

dellisesti, kun tutkitaan, millaista oli Suomen vallassaolijain politiikka näiden sotien edellä. Silloin käy selväksi, että nuo sodat olivat pitkäaikaisen neuvostovastaisen miekankalistelu- ja valloitusseikkailupolitiikan hedelmiä.

Opettavaista olisi kiinnittää huomiota myöskin siihen, mihin ulkomaisiin piireihin kuuluvat ne henkilöt, jotka yhä vieläkin katsovat tarpeelliseksi puhaltaa talvisodan hiileen Suomen silloisen sotahallituksen menettelyä ylistäen. Tuskinpa kukaan on huomannut tuollaisia solidaarisuuden ilmaisuja tulleen niiden kansojen taholta, jotka kiistattomasti käyvät kansallista vapaustaistelua. Ne ulkomaalaiset herrasmiehet, jotka jatkuvasti näkyvät tuntevan verenvetoa ns. talvisotahenkeen, ovat löydettävissä aivan päinvastaiselta taholta, kansojen vapauden kuristajien leiristä. Yhdysvaltojen entinen Helsingin lähettiläs mister Cabot, joka viime olympiakisojen aikana kirjoitti Helsingin Sanomiin hyvin ”talvisotaisen” kirjoituksen, samoin Amerikan Yhdysvaltain entinen presidentti mister Hoover, joka jokin aika sitten antoi julkisuudessa yhtä ”talvisotaisen” lausunnon, kuuluvat varmasti niihin ihmisiin, joita ei voida epäillä minkäänlaisesta myötätunnosta minkään maan todellista kansallista vapaustaistelua kohtaan.

Eräissä piireissä puhutaan nykyään paljon niistä kättentaputuksista, joita kokoomuslainen prof. Leikola oli saanut eräässä Helsingin yliopistolla pidetyssä väittelytilaisuudessa. Keskustelussa oli mainittu itsensä Paasikiven pitäneen hyvin kohtuullisina niitä vaatimuksia, joita Neuvostoliiton hallitus talvisodan edellä Suomen hallitukselle esitti. Niin, oli Leikola vastannut, vaatimukset saattoivat olla kohtuullisia, mutta ne olivat sittenkin vaatimuksia. Juuri tästä repliikistään hän oli saanut hengenheimolaistensa suosionosoitukset.

Prof. Leikolan repliikki samoinkuin sen saamat aplooditkin merkitsevät ilmeisesti sitä, että Suomen hallitukselle ei saisi koskaan esittää minkäänlaisia vaatimuksia, *ei kohtuullisiakaan.* ”Piireissä” ei kerrota, onko mainittu kokoomuslainen professori paheksunut niitä *vähemmän kohtuullisia* vaatimuksia ja uhkauksia, joita aikaisemmin on esitetty päinvastaiseen ilmansuuntaan (virallisesti kai vain Itä-Karjalan ja Inkerinmaan luovuttamisesta, puolivirallisesti rajan siirtämisestä Uralille), ja jos on paheksunut, niin miten on kättentaputusten laita . . .

VIRON ”SYNKKÄ” KOHTALO

Sitä ”synkkää”, ”surullista”, ”kovaa”, ”kolkkoa” ja ”kauheata” kohtaloa, joka on muka tullut virolaisten heimoveljiemme osaksi Eestin tultua neuvostotasavallaksi, olemme kuulleet haikeasti valitettavan, varsinkin kuiskutuspropagandassa, mutta myöskin julkisessa sanassa. Neuvostoliiton oloja tuntevaan ihmiseen nuo valitukset tekevät vastustamattoman koomillisen vaikutuksen, sillä todellisuudessa Viron eli Eestin kansa *voitti* siinä ”kahakassa” eikä menettänyt mitään. Ja krokodiilinkyynelähän noita itkuvirsiä vedettäessä on pääasiassa vuodatettukin. Virolaiset kapitalistit ovat tietenkin menettäneet riistäjäasemansa, mutta heistähän meidän ei tarvitse puhua, sillä valitusvirsien veisaajat ovatkin itkevinään vain Viron *kansan* kohtaloa.

Viron ja toisten Baltian maiden kohtaloa valitetaan ”synkäksi” jne. senvuoksi, että nämä maat vuonna 1940 liittyivät Neuvostoliittoon. Tämä tosiasia esitetään keskustelussa murskaavana todistuskappaleena, jolla tahdotaan osoittaa, että kommunistit eivät olekaan pienten kansojen vapauden, itsenäisyyden ja riippumattomuuden kannalla, vaikka niin sanovat.

Katsotaanpa, onko asia niin. Emme puhu nyt lainkaan siitä, millaista Eestin, Latvian ja Liettuan ”itsenäisyys” oli silloin, kun niitä käytettiin Lännen imperialististen suurvaltain pelinappuloina Neuvostoliittoa vastaan. Puhumme vain niiden ”synkäksi kohtaloksi” nimitetystä liittymisestä Neuvostoliittoon. Joudumme tällöin vastaamaan periaatteelliseen kysymykseen: onko jonkin maan, esimerkiksi Eestin, vapaaehtoinen liittyminen Neuvostoliittoon tahi mihin muuhun valtioon tahansa ristiriidassa kommunistien tunnustaman kansakuntien itsemääräämisoikeuden ja riippumattomuuden periaatteen kanssa?

Ei ole. Kansakuntien itsemääräämisoikeus ei voi mitenkään merkitä sitä, ettei jollakin kansalla olisi *oikeutta* liittyä yhteiseen valtioliittoon toisten kansojen kanssa, silloin kun se katsoo etunsa sitä vaativan. Tuollainen kielto ei olisi itsemääräämisoikeutta, vaan itsemääräämisoikeuden rajoittamista. Kansakuntien itsemääräämisoikeus merkitsee sitä, että jokainen kansa on suvereeninen, vain sillä itsellään on oikeus määrätä kohtaloistaan — mihin suuntaan, se on sen oma asia, eikä kenenkään muun. Jokaisella kansalla täytyy olla ehdoton oikeus oman täysin itsenäisen ja riippumattoman valtionsa muodostamiseen sillä hetkellä, kun se katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi. Mutta sillä täytyy myöskin olla oikeus yhtyä samaan valtioon toisten kansojen kanssa tai olla yhtymättä. Itsestään selvää on, että kansakuntien itsemääräämisoikeuden pohjalla tapahtuva yhtyminen yhteiseen valtioliittoon voi olla ainoastaan vapaaehtoista, ja että se edellyttää myöskin oikeutta vapaaseen eroamiseen yhteisestä valtiosta.

Tällaista kansakuntien varauksettoman itsemääräämisoikeuden periaatetta Neuvostoliiton hallitus on noudattanut virolaisiin, sa-

moinkuin kaikkiin muihinkin Neuvostoliittoon yhtyneisiin kansoihin nähden. Mutta se on noudattanut sitä myöskin, kuten hyvin tiedämme, Suomen ja niihin muihin entisen Venäjän keisarikunnan rajamaihin nähden, jotka irrottautuivat Venäjän yhteydestä muodostaakseen oman itsenäisen valtionsa.

Eroamisen vapaus ja yhtymisen vapaus, siinä on asian ydin. Kun Karl Marx aikoinaan puolusti Irlannin kansan itsemääräämisoikeutta, hän huomautti nimenomaan, että ei ollut lainkaan tärkeätä, tuleeko Irlanti loppujen lopuksi eroamaan Englannin yhteydestä vai pysyykö se tämän kanssa valtioliitossa. Tärkeätä oli Irlannin ehdoton oikeus vapaaseen eroamiseen, sillä todella vapaa liitto edellyttää tuollaisen oikeuden tunnustamista.

Viron yhtyminen Neuvostoliittoon on ollut täysin vapaaehtoista, se on tapahtunut Viron kansan valtavan enemmistön tahdosta, Viron omasta esityksestä. Kenpä haluaisi kieltää sitä, että tähän Viron kansan ratkaisuun vaikutti se tilanne, joka maassa silloin vallitsi — tilanne vaikuttaa aina asiain kulkuun. Mutta kun Viron kansa on osannut käyttää tilannetta omaksi hyväkseen, oman mielensä mukaan, ei sitä ole siitä moitittava, vaan onniteltava.

Tshekkoslovakia, Puola, Unkari, Kiina ym. maat eivät ole liittyneet Neuvostoliittoon, vaikka niissäkin on toteutettu työtätekevän kansan valta. Niidenkin "synkkää kohtaloa" valitetaan. Kansanvalta on synkkää eräiden mielestä.

JÄLKIPUHETTA VUODESTA 1918

Juttua virolaisen heimokansamme "synkästä", surullisesta" jne. kohtalosta jatketaan tavallisesti niin, että kommunistit haluavat liittää Suomenkin Neuvostoliittoon ja että jos punaiset olisivat vuonna 1918 päässeet voitolle, niin Suomesta olisi jo silloin tehty neuvostovalta.

Se, että työläinen saattaa pitää neuvostojärjestelmää Suomeenkin soveltuvana työväenvallan muotona, on hyvin ymmärrettävää.

Mutta kun joku väittää, että Suomi olisi liitetty Neuvostoliittoon, jos punaiset olisivat vuonna 1918 päässeet voitolle, niin sellaista ihmistä ei tarvitse ottaa vakavalta kannalta. Olisiko Suomesta tullut neuvostotasavalta vai eikö olisi tullut, on näet sellainen asia, josta kukaan ei voi tietää mitään, sillä tapahtumattomista asioista ei voi olla tietoa. Neuvosto-Venäjän samoinkuin Suomenkin työläisten omaksuman kannan mukaan tämän asian ratkaisu kuului yksinomaan Suomen kansalle, ei kenellekään muulle. Voimme luottaa siihen, että tämä ratkaisu, jonka aika olisi tullut työläisten ja torpparien päästyä voitolle,

olisi ollut kansamme etujen mukainen. Mutta tietää emme voi siitä mitään. Ja kun ei tiedä, ei pidä väittääkään.

Kysymykseen, olisiko Suomi liitetty Neuvostoliittoon punaisten päästyä voitolle, voidaan (järki-ihmisten kesken) vastata — myöntävästi tai kieltävästi — vain hyvin monen "jossin" kera: ei olisi varmasti liitetty, jos Suomen kansa ei olisi katsonut etujensa sitä vaativan, jos se ei olisi pitänyt sitä tarpeellisena, jos se ei olisi ilmaissut sitä toivovansa jne. Ja päinvastoin, olisi kenties liitetty, jos tämä olisi ollut Suomen kansan valtavan enemmistön selvästi ilmaistu tahto, jos Suomen kansan tähän valtuuttamat edustajat olisivat tehneet vastaavan esityksen Neuvostoliiton muille kansoille, jos nämä olisivat tuohon esitykseen suostuneet jne.

On muuten kovin hassua syyttää suomalaisia kommunisteja siitä, mitä vuoden 1918 luokkasodan aikana tehtiin ja jätettiin tekemättä, tahi aiottiin tehdä. Me työväenliikkeen ihmiset olimme siihen aikaan kaikki sosialidemokraatteja. Vasta luokkasodan jälkeen osasta meistä tuli kommunisteja. Se puolue, joka yritti Suomen työläisten ja torpparien itsepuolustustaistelua johtaa, oli sosialidemokraattinen työväenpuolue.

Tämä tosiseikka palautettakoon mieliin vain senvuoksi, että nykysosialidemokraattinen eli tannerilainen propaganda kertoilee vuoden 1918 tapahtumia tuntemattomille ihmisille, että "kommunistit pettivät Suomen työväen vuonna 1918, paetessaan Venäjälle". Olemattomat kommunistit eivät voi ketään pettää. Emme kuitenkaan yritä kostaa pahaa pahalla ja väittää, että "sosialidemokraatit pettivät Suomen työväen vuonna 1918, paetessaan Venäjälle", sillä se olisi epäoikeudenmukaista ja halpamaista niitä tuhansia vanhan sosialidemokraattisen työväenpuolueen jäseniä kohtaan, jotka joutuivat siirtymään Venäjälle työläisten ja torpparien itsepuolustustaistelun kärsittyä tappion, ja varsinkin niitä kohtaan, jotka myöhemmin ovat kunnialla jatkaneet taistelua uusissa oloissa.

MIKSI SKPn PERUSTAVA KOKOUS PIDETTIIN MOSKOVASSA?

Esittäessään tunnetun väitteensä kommunistien "epäsuomalaisuudesta" ja "epäisänmaallisuudesta" eivät asianomaiset propagandaurhot ole enää moniin vuosiin pyrkineetkään turvautumaan mihinkään asiallisiin todistuksiin. Nykyään he luottavat miltei yksinomaan vain suoran huudon ja hämärien vihjailujen ihmeitätekevään voimaan, pannen kaiken toivonsa heidän ääntään kuuntelevien ihmisten tietämättömyyteen.

Niinpä näkyy nykyään kelpaavan käytettäväksi mainittuun tarkoitukseen sekin tosiasia, että

Suomen Kommunistisen Puolueen perustava kokous pidettiin Suomen rajojen ulkopuolella — ja huom! — nimenomaan Venäjällä, Moskovassa. Selvä tapaus: epäisänmaallinen puolue!

Kysyisimme noilta viisailta, voivatko he kenties "ehdottaa" sopivampaa paikkaa, jossa Suomen Kommunistisen Puolueen perustava kokous olisi voitu siihen aikaan pitää?

Neuvosto-Venäjä oli se maa, joka tarjosi turvapaikkaoikeuden monille tuhansille suomalaisille punakaartilaisille ja muille Suomen työläisten ja torpparien tappioon päättyneen itsepuolustustaistelun osanottajille. Nämä ihmiset, samoinkuin Suomeen jääneetkin, ymmärsivät, että taistelua oli jatkettava uudessa tilanteessa, uudella tavalla. Hajallelyödyn vanhan sosialidemokraattisen työväenpuolueen tilalle oli luotava uusi puolue, entistä ehompi. Aika SKPn syntymiselle oli tullut. Mutta täällä silloin raivonneen valkoisen terrorin vuoksi ei sen perustavan kokouksen pitäminen Suomessa tullut kysymykseen. Ja koska mikään ei tapahdu ajan ja paikan ulkopuolella, piti SKPn perustavan kokouksenkin tapahtua j o s s a k i n, ja nimenomaan sellaisessa paikassa, jossa suomalaiset työväenliikkeen henkilöt voivat kokoontua. Moskova, jossa työläiset pitivät valtaa käsissään, samoinkuin pitävät tänäkin päivänä, oli kaikin puolin sopiva paikka tällaisen kokouksen pitämiseen.

SUOMALAISUUDESTA JA SUOMEN KANSALAISUUDESTA

Katson henkilökohtaiseksi velvollisuudekseni hieman valistaa niitä hallituspuolueiden äänenkannattajien toimittajia, jotka kommunistien epäisänmaallisuudesta uhoillessaan ratsastelevat kahareisin sillä tosiasialla, että eräät monta vuotta sitten Neuvostoliitosta kotimaahan palanneet suomalaiset kommunistit "eivät ole edes Suomen kansalaisia", kuten tavallisin iskulause kuuluu. Mainitut propagandaurhot näkyvät olevan siinä luulossa, että tässä on heillä käsissään hyvinkin vahva valttiässä. Onkohan niin?

Suomen Sosialidemokraatin ja muiden hallituspuolueiden äänenkannattajien herrat toimittajat eivät näy tietävän hölynpölyä edes Suomi-nimisen tasavallan perustuslaeista. He ovat siinä luulossa, että täällä voi joka iikka riistää itseltään kansalaisoikeudet tahi myöntää ne itselleen omin lupinsa. Nuo onnettomat eivät tiedä, että näistä asioista päätetään hallituspiirien huimaavimmissa korkeuksissa. He eivät älyä, että moittiessaan Neuvostoliitosta kotimaahan palanneita henkilöitä siitä, että heille ei ole tähän saakka myönnetty Suomen kansalaisoikeuksia, he ovat tulleet hyvin epäkunnioittavasti ja rumasti tölväisseeksi kaikkein korkeinta esivaltaamme. Eivätkä ymmärrä edes hävetä!

Neuvostoliitosta kotimaahan palanneita henkilöitä voitaisiin syyttää siitä, etteivät he ole Suomen kansalaisia, vain siinä tapauksessa, jos he aikoinaan olisivat itse riistäneet itseltään nämä kansalaisoikeudet, tai jos he olisivat osoittaneet välinpitämättömyyttä kansalaisoikeuksiensa palauttamisen suhteen. Mutta näinhän ei asia ole. Ainakin useimmat näistä henkilöistä, mikäli tiedetään, ovat täysin syyttömiä sekä siihen, että heiltä on kansalaisoikeudet riistetty kuin siihenkin, ettei niitä ole heille palautettu.

Ratsastelu sillä seikalla, että jotkut kommunistit "eivät ole edes Suomen kansalaisia", voidaan antaa anteeksi vain kokoomuspuolueen lehdille, sillä nehän eivät ole tällä hetkellä hallituksen äänenkannattajia. Ne saavat pölpöttää mitä sylki suuhun tuo. Mutta hallituksen äänenkannattajilta, Suomen Sosialidemokraatilta, Kokemäen Lallilta ym. luulisi voitavan odottaa tahdikkaampaa käyttäytymistä silloin, kun kysymys on kaikkein korkeimman esivallan arvovallasta. Pitäisi esimerkiksi selittää niin, että kyllähän nuo valtion suuret herrat niiden Neuvostoliitosta, samoinkuin muualtakin ulkomailta kotimaahan palanneiden suomalaisten kansalaisuusasian järjestävät — sitten joskus, kun paremmilta kiireiltään joutavat...

MIKÄ AATE ON SUOMALAISTA ALKUPERÄÄ?

Hyvin yleisesti käytetty — myöskin erittäin halpahintainen — "todistus" kommunistien "epäsuomalaisuudesta" on se viisaus, että kommunismi ei sovi suomalaiseen maaperään eikä suomalaiselle kansanluonteelle, koska se on muka ulkomailta tuotettua lainatavaraa, ja koska Karl Marx oli juutalainen.

Tällaisen viisauden edustajilta sopii kysyä, mikähän Suomen kansan kohtaloihin huomattavalla tavalla vaikuttanut oppi tahi aatesuunta on taatusti suomalaista alkuperää? Tosiasia on, että ne kaikki ovat olleet "ulkomailta tuotettua lainatavaraa" ainakin yhtä suuressa määrin kuin kommunismi. Juudaan maalta peräisin oleva kristinusko tuotiin Suomeen vieraasta maasta ja isketttiin esi-isiemme kalloon tulella ja miekalla. Kansallisuusaatteen huomattavin edustaja maassamme oli Juhana Vilhelm Snellman, jonka opit tässä, kuten kaikessa muussakin perustuivat saksalaisen Hegelin filosofiaan. Niin kokoomuspuolueen, maalaisliiton kuin tannerilaisen sosialidemokratiankin johtajat lainaavat kaikki "aatteensa" ulkomaalaisilta oppi-isiltään.

Merkitseekö tämä, että me suomalaiset olemme aatteellisesti vähemmän lahjakkaita kuin muut kansallisuudet? Ei, selitys ei ole hengenlahjoissa, vaan siinä, millaisten olojen vallitessa yhteiskunnalliset aatteet syntyvät. Ne syntyvät tietenkin ensinnä siellä, missä yhteiskunnalliset edellytykset niiden syntymiselle ovat pisimmälle kehittyneet. Mutta yhteiskunnallisen kehityksen perus-

lait ovat samat kaikissa maissa, niin erilainen kuin tämän kehityksen a s t e lieneekin, niin suuresti kuin sen konkreettiset m u o d o t saattavat vaihdellakin. Tämä selittää kaikkien yhteiskunnallisten aatteiden kansainvälisen luonteen.

Lohduttoman tyhmää on yrittää ratsastella sillä, että kommunismi on muka ulkomailta tuotettua lainatavaraa. Että kommunismi soveltuu erinomaisesti kaikenlaisiin maihin ja kaikenlaisiin kansanluonteisiin, sen todistaa kommunismin valtava voittokulku kaikkialla maailmassa, niin Euroopassa kuin Aasiassakin. Kommunismi aatteena on myöskin yhtä suomalainen kuin mikä muu Suomessa esiintyvä aatesuunta tahansa.

Se tosiasia, että niin laajat kansankerrokset meidän maassamme tunnustavat kommunismin omaksi aatteekseen, on selitettävissä ainoastaan sillä, että kommunismilla on syvät juurensa suomalaisessa yhteiskunnallisessa todellisuudessa.

☆

Se tosiasia, että niin monet sorretut kansat käyvät kansallista vapaustaisteluaan kommunistien johdolla, kommunismin lipun alla, on näkyvimpänä todistuksena siitä, että kommunistinen kansainvälisyyden aate ei ole ristiriidassa, vaan on sopusoinnussa kansojen vapauden aatteen, isänmaallisuuden kanssa.

Ja mitä pitemmälle mennään, sitä selvemmäksi käy Suomessakin, että kaikkien vilpittömien isänmaanystävien yhteisessä asiassa, maamme kansallisten etujen suojaamisessa, sen riippumattomuuden puolustamisessa, on kuljettava yhdessä kommunistien kanssa. Kansojen vapauden vihollisten liikkeellelaskemat propagandavalheet kommunistien epäisänmaallisuudesta ovat ilmeisesti tukehtumassa omaan typeryyteensä.

"Ennen pidettiin porvaristoa kansakunnan päänä, se puolusti kansakunnan oikeuksia ja riippumattomuutta asettaen ne "kaiken yläpuolelle". Nyt ei ole jäänyt jälkeäkään "kansallisesta periaatteesta". Nyt porvaristo myy kansakunnan oikeudet ja riippumattomuuden dollareista. Kansallisen riippumattomuuden ja kansallisen suvereenisuuden lippu on heitetty yli laidan. On epäilemätöntä, että te, kommunististen ja demokraattisten puolueiden edustajat, joudutte nostamaan tämän lipun ja viemään sitä eteenpäin, jos tahdotte olla maanne isänmaanystäviä, jos tahdotte tulla kansakunnan johtavaksi voimaksi. Kukaan muu ei voi sitä nostaa."

J. V. Stalin.

KANSANDEMOKRAATTIEN KUNNALLISVAALIOHJELMA

Työläiset, talonpojat, sivistyneistö ja pienyrittäjät!

Tulevissa kunnallisvaaleissa on kysymys suunnasta

Maamme nykyisestä poliittisesta suuntauksesta vastuussa olevien puolueiden johtajat puhuvat kunnallisvaalipropagandassaan jälleen, kuten aina ennen vaaleja, koko kansan yhteisistä eduista ja terveestä kunnallispolitiikasta. Mutta puhuvatko he mitään tähänastisen hallitus- ja talouspolitiikkansa turmiollisesta vaikutuksesta kuntien ja kuntalaisten elämään? Ei — he kätkevät sen uusien lupausten ja kiihkeitten SKDL:n vastaisten parjausten taakse samalla väittäen kunnallisten kysymysten olevan täysin epäpoliittisia. Todellisuudessa kunnallinen elämä liittyy kiinteästi valtiolliseen elämään ja rakenteeseen.

Kansandemokraattien osallistuessa vuosina 1944—48 hallitukseen kunnilla oli nykyistä suurempi itsenäisyys. Sodan raskaista seurauksista huolimatta kaikkien palkansaajien elintaso kohosi vuodesta vuoteen. Naisten ja muiden alipalkattujen työntekijäryhmien asemaa saatiin huomattavasti parannettua. Talonpoikaisto sai tuotannollista tukea, maattomille jaettiin maata. Työtätekevä väestö pystyi paremmin puolustamaan oikeuksiaan. Koko maan valtiollinen elämä suuntautui uusille, rauhanomaisille raiteille.

Vuonna 1948 suoritettu suunnanmuutos merkitsi käännettä huonompaan niin kuntien ja kuntalaisten kuin koko maamme ja kansamme asemassa. Päätäntävalta siirrettiin "kokonaisratkaisujen" ja "vakauttamisen" varjolla täydellisesti suuromistajien käsiin. Maamme on saatettu huolestuttavaan riippuvaisuuteen sotasuhdanteista, sota-

politiikkaa harjoittavasta Yhdysvalloista ja sen eurooppalaisista vasalleista. Seurauksena on ollut talouspula ja voimistuva valtiollinen taantumus, mikä on vaikuttanut haitallisesti myös kuntien ja kuntalaisten asemaan.

PUUTE JA VÄÄRYYS VALLALLA

Tavallisten kansalaisten elämä on käynyt yhä vaikeammaksi, vaikka suuryhtiöt ovat viime vuosina saaneet jättiläisvoittoja.

Verot ovat lisääntyneet. Kuntien menot ovat jatkuvasti kasvaneet ja veroäyrin hinta kohonnut. Vain yhtiöverotus on laskenut ja suuromistajille suunnitellaan uusia verohelpotuksia.

Palkkoja poljetaan. Tehtaita suljetaan pitemmäksi tai lyhemmäksi ajaksi työntekijäin jäädessä ansiota vaille. Naisten eriarvoisuus käy jälleen yhä näkyvämmäksi.

Työttömyydestä on tullut pysyvä ilmiö ja miltei kaikkien kuntien vitsaus. Siitä huolimatta varatyömaita suljetaan ja kunnille myönnetään yhä kitsaammin tukea välttämättömiin yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Talonpoikain, ennenkaikkea pienviljelijäin tulot ovat vähentyneet ja maataloustuotteiden menekki pienentynyt palkansaajien ostokyvyn supistuessa. Maanpuute on huutava, mutta yhtiöt häätävät entisiäkin maansaajia mailtaan.

Sivistyneistön luovaa työtä aliarvioidaan ja toimeentulomahdollisuuksia heikennetään tuottamalla ulkomailta ala-arvoisia rappiokulttuurin tuotteita ja edustajia. Koulu- ja muita sivistysmenoja supistetaan.

Pienyrittäjiä liehitellään, mutta he joutuvat yhä lähemmäksi vararikkotilaa. Omaisuudet ovat keskittyneet yhä harvempiin käsiin monopoliyhtymien hallitessa koko maan taloudellista ja yhteiskunnallista elämää.

Asuntotuotanto ei vastaa edes vuotuista väestönlisäystä.

Sairaat saavat turhaan odottaa sairaalaan pääsyä vaikeissakin taudintapauksissa. Monien välttämättömien sairaaloiden rakentaminen on keskeytetty.

Lapset kärsivät monilla seuduilla edelleen kansakoulukurjuudesta, lastenkotien, seimien ja leikkikenttien puutteesta.

Nuoriso joutuu viettämään vapaa-aikansa ala-arvoisissa huvituksissa, vailla nuorisotaloja ja urheilukenttiä.

Valtion, kuntien ja muiden yhteiskunnallisten laitosten johtoelimissä esiintyy omanvoitontavoittelua, väärinkäytöksiä ja laittomuuksia. Hajoitustyötä harjoitetaan ja järjestödemokratiaa poljetaan kaikkialla, missä suurpääoman kanssa liittoutuneet oikeistososialidemokraattiset johtomiehet ovat päässeet määräävään asemaan.

UUSIA KIRISTYKSIÄ TULOSSA

Tulevaisuuden näköalat ovat kaikkea muuta kuin valoisat.

Totuttuaan vuoden 1951 suurvoittoihin maamme puunjalostusteollisuuden yhtymät eivät halua tyytyä pienempiin saaliisiin talouspulankaan aikana. Selluloosan ja eräiden muiden puutavaratuotteiden hinnat ovat kapitalistisen maailman sota- ja pulasuhdanteiden heilahtelujen vuoksi jonkinverran laskeneet vuoden 1951 huipputasosta. Tämän erotuksen suurkapitalistit haluavat maksattaa moninkertaisesti maamme työtätekevällä väestöllä. Valtiovallan, porvarillisten puolueiden ja sosialidemokraattisen puolueen johtajien avulla laaditaan suunnitelmia työläisten ja muiden palkansaajien sekä talonpoikaiston tulojen vähentämiseksi ja sosiaalisten etujen supistamiseksi sekä veroym. helpotusten myöntämiseksi kapitalisteille. Uusi romahdusmainen rahanarvon alentaminen kuuluu myös näihin suunnitelmiin.

Vaalilakien huononnukset ja kunnallisen itsehallinnon supistaminen ovat osoituksina taantumuksen poliittisista pyrkimyksistä. Se haluaisi saada takaisin asekaartinsa, kieltää työläisten lakko-oikeuden ja pystyttää maahamme täyden valtiollisen pakkokomennon. Se rikkoo lakeja ja kiertää maamme rauhanomaisen, demokraattisen kehityksen turvaksi solmittua rauhansopimusta sekä Suomen ja Neuvostoliiton välistä ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimusta. Kunnille on annettu velvoituksia ja rasituksia, jotka ovat yhteydessä taantumuksen seikkailupolitiikkaan.

Hallitusvalta katselee tätä kaikkea sormiensa lävitse. Hallituspuo-

lueidenkin lehdistö osallistuu huhu- ja parjauspropagandaan Neuvostoliittoa ja kansandemokratian maita vastaan. Kaupankäyntiä ja taloudellisten suhteiden kehittämistä pulasta vapaiden maiden kanssa jarrutetaan, vaikka se on jo tähän mennessä antanut työtä kymmenille tuhansille työläisille ja helpottanut kansamme ahdinkoa.

Valtiollinen itsenäisyytemme joutuisi tällä tiellä yhä kyseenalaisemmaksi ja rauhantilan säilyminen vaarantuisi, sillä kapitalistiset suurvallat pyrkivät määräämään kaikkien niiden valtioiden politiikasta, jotka ovat niistä taloudellisesti riippuvaisia. Suomen suurporvaristo on liiankin halukas liittymään kansainväliseen taantumusrintamaan, vaikka tietää sen tuhoisan vaikutuksen kansamme elämään ja tulevaisuuteen.

TAANTUMUKSEN SUUNNITELMAT VOIDAAN EHKÄISTÄ

Kansamme ei ole voimaton näiden pyrkimysten edessä. Turvanamme ovat Neuvostoliiton kanssa solmitut tasaveroiset sopimukset. Kansanjoukkojen vastarinta on jo tähän mennessä pystynyt ehkäisemään pimeimpien suunnitelmien toteuttamisen. Työttömien liike ja työtätekevien yhteistoiminta on pakottanut vallanpitäjät järjestämään työttömyystöitä sekä jossain määrin kehittämään taloudellista kanssakäymistä Neuvostoliiton ja kansandemokratian maiden kanssa. Rauhaarakastavien kansalaispiirien toiminnallisuus on ollut omiaan ehkäisemään sodanhaluisten seikkailija-ainesten avointa esiintymistä maamme poliittisessa elämässä.

Suomi voi antaa kunnollisen toimeentulon jokaiselle kansalaiselleen, jos valtion ja kuntien asioita hoidetaan työtätekevän enemmistön eikä vähälukuisen suuromistajaryhmän etujen mukaisesti. Maamme luonnonrikkaudet, työläisten ja talonpoikain ammattitaito ja uutteruus, sivistyneistömme kyvyt, tiedemiestemme puutteellisissakin oloissa saavuttamat tulokset ovat takeena siitä, että kansallamme on mahdollisuudet kukoistavaan elämään.

Tulevilla kunnallisvaaleilla on merkittävä vaikutus myös maamme yleispolitiikkaan. Jos taantumus ja sen apuvoimat saavat niissä pienenkin voiton, ne käyttävät sitä hyväkseen vaikutusvaltansa lisäämiseen niin hallitus- kuin kunnallispolitiikassakin käyden yhä röyhkeämpään hyökkäykseen työtätekevien elintasoa ja kansalaisoikeuksia vastaan. Kansanvaltaisen yhteisrintaman eteenpäinmeno sensijaan rohkaisee työtätekevien joukkojen taistelutahtoa ja vahvistaa niiden vaikutusta maan asioiden hoitamiseen sekä kuntien ja kuntalaisten elämään.

KUNTIEN TYÖTÄTEKEVÄN VÄESTÖN VAATIMUKSET

Ottaen huomioon valitsijain tarpeet ja vaatimukset sekä monien kunnallisten elinten esittämät toivomukset Suomen Kansan Demokraattinen Liitto esittää kuntien ja kuntalaisten aseman parantamiseksi seuraavaa:

1. Maamme politiikkaa on johdettava rauhanomaisen rakennustyön, vilpittömän naapuriystävyyden, Suomen riippumattomuuden ja kansamme hyvinvoinnin edellyttämiin uomiin.
2. Suurtuotantolaitokset, joita kapitalistit väittävät kannattamattomiksi ja joita he eivät halua pitää käynnissä, on otettava valtion tai kuntien hallintaan. Näiden tehtaiden tuottama voitto on käytettävä maamme tuotantoelämän monipuolistamiseen sekä sosiaalisen turvallisuuden ja sivistyksen lisäämiseen.
3. Kunnallista itsehallintoa ja kuntien esitysoikeutta valtiovallalle on laajennettava. Kunnallisista elimistä muodostettava paikallisia kansanvallan toimeenpano- ja valvontaelimiä. Kuntalaisten ja heidän edustajiensa kansanvaltaisten oikeuksien rajoitusyritykset on torjuttava.
4. Työttömyyden aiheuttamat rasitukset on siirrettävä kapitalistien ja valtion kannettavaksi. Samoin kuntien harjoittama sairauden- ja terveydenhoidon, sosiaalisen huollon, koulu- ja muun sivistystoiminnan rahoittaminen, tiekustannukset ja muut yleisvaltakunnallista laatua olevat menot on siirrettävä entistä enemmän valtion kannettavaksi suuromistajien verotusta lisäämällä.
5. Pientuloisten kansalaisten verorasituksia on vähennettävä. Kunnallisen verotuksen perusteet on muutettava siten, että välittömään toimeentuloon tarvittava palkka- tai muu tulo jätetään verotuksen ulkopuolelle.

Verotuksen pääpaino on siirrettävä rikkaiden harteille asteettain nousevan kunnallisveron avulla. Puutavarakapitalistien ja keinottelijain maa-omaisuudet on pantava kunnallisveron alaisiksi ja samoin heidän kunnan alueella suorittamansa metsänhakkuu- tai muut työt.

Maa- ja metsätaloutta on verotettava vain maatilojen kannattavuuteen perustuvan pinta-alaverotuksen pohjalla. Ennakkoperinnästä sen nykyisessä työtätekeville epäedullisessa ja suurtuloisia suosivassa muodossa on luovuttava.

6. Asuntorakennustoiminnan lisäämiseksi on saatava varoja suurtuotantolaitosten erikoisverotuksen ja valtion tuen avulla. Vanhojen ja uusien talojen vuokrat on pidettävä kohtuullisina, asuntokeinottelu ja häädöt estettävä.

KUNNALLISTA HALLINTOA ON PARANNETTAVA

Useimmat edellämainituista korjauksista ovat mahdollisia vain muuttamalla valtiollista suuntausta, hallitusvallan ja eduskunnan nykyistä kokoonpanoa. Mutta nykyisenkin kunnallisen lainsäädännön puitteissa on runsaasti mahdollisuuksia edistää vähävaraisen väestön hyvinvointia. Useimmissa maamme kunnissa kuitenkin jatkuvasti poljetaan oikeudenmukaisuuden vaatimuksia ja aiheutetaan suuria vahinkoja sekä kunnan köyhille asukkaille että koko kunnallekin. Sen vuoksi Suomen Kansan Demokraattinen Liitto kohdistaa kansalaisten huomion seuraavien parannusten aikaansaamiseen kunnallisessa hallinnossa:

R a u h a n p u o l e s t a tehtävää työtä on kunnallisessa elämässä kaikin tavoin edistettävä. Kuntien varojen ja elinten käyttäminen sotilaallisluontoisiin tarkoituksiin on jyrkästi torjuttava.

K u n t i e n t a l o u t t a on hoidettava kunnan vähävaraisen väestön sosiaalisen ja sivistyksellisen aseman parantamiseen pyrkivän tarkan suunnitelman mukaan.

Kuntien on tässä mielessä laajennettava tuloatuottavaa liiketoimintaansa sekä harjoitettava tonttipolitiikkaa, joka estää kuntien maa-omaisuuden siirtymisen keinottelijain omistukseen. Kuntien varojen ja omaisuuden käyttäminen suurpääoman saalistusvälineenä on ehkäistävä.

Yhä vakavammaksi muodostuvaa t y ö t t ö m y y s k y s y m y s t ä on hoidettava ennakolta laadittavan pitkäaikaisen suunnitelman mukaan niin, että työkohteiksi valitaan kunnan tarvitsemia erilaisia rakennus-, maantie-, viemäri- ym. töitä, eikä käytetä kunnan varoja aikaisemmin valmistelemattomiin, hyödyttömiin tarkoituksiin.

K u n n a l l i s v e r o t u k s e s s a on käytettävä kaikkia lakien suomia mahdollisuuksia salattujen tulojen ilmisaamiseen, samalla kun lain suomat edellytykset köyhien kuntalaisten verohelpotuksia varten tarkoin otetaan huomioon.

A s u n t o p u l a n edelleen jatkuessa on valtion suomien mahdollisuuksien tukemana edistettävä kunnallista asuntorakennustoimintaa, osallistuttava yleishyödylliseen rakennustoimintaan ja varattava asuntotontteja vähävaraisten kuntalaisten uusia koteja varten. Kuntien on ostettava maa-alueita vastaisia asumiskeskuksia varten.

S o s i a a l i s t a t u r v a a on jatkuvasti tehostettava. Kunnalliskodit ja lastenkodit on tehtävä viihtyisiksi kodeiksi, joista kasarmimaisuus niin ulkoisesti kuin sisäisessä järjestyksessäkin on poistettava. Kodinhoitajia ja terveyssisaria on palkattava riittävästi. Sairaanhoito on järjestettävä sellaiseksi, ettei kenenkään tarvitse hoidon ja lääkkeiden puutteessa menehtyä tai jäädä hoitamatta. Toipilaiden jälkihoitoon on myös kiinnitettävä huomiota. Uusia kunnanlääkärin virkoja on perustettava tarpeen mukaan.

K a n s a n s i v i s t y k s e n j a m u u n k u l t t u u r i t o i m i n n a n edistäminen on kunnan tärkeä velvollisuus. Puuttuvat kansakoulut on rakennettava ajanmukaisiksi ja varustettava nykyaikaisin opetusvälinein, vanhoja koulurakennuksia vastaavasti kunnostettava.

N u o r i s o n viihtyisyyden vuoksi on rakennettava erikoisia nuorisotaloja, samoin laajennettava kunnankirjastoja kunnan eri osiin sijoitettavine sivuosastoineen, urheiluharjoitusmahdollisuuksia edistettävä. Ammattiopetusta ja kunnallisia ammattikouluja on kehitettävä. Lahjakkaita nuoria on opintojen jatkamisessa apurahoin tuettava.

S u u r p e r h e i s t e n ä i t i e n lomansaantia pienviljelijä- ja työläisperheissä on kunnan toimesta helpoitettava. Etenkin teollisuus-

paikkakunnilla on järjestettävä lastenseimiä, leikkikenttiä, päiväkoteja ja kesäsiirtoloita.

TYÖLÄISET, TALONPOJAT, SIVISTYNEISTÖ JA PIENYRITTÄJÄT!

Tulevissa kunnallisvaaleissa on kysymys siitä, kenelle annetaan valtakirja kuntien asiain hoidossa: niillekö, jotka tähän asti ovat harjoittaneet maalle ja kansalle vahingollista politiikkaa, vaiko kansandemokraattien ja muiden edistyksellisten voimien yhteisrintamalle, joka vaatii Suomen kansan ja sen työtätekevien kansalaisten etujen mukaista suunnanmuutosta.

Tulevissa kunnallisvaaleissa on kysymys siitä, jatkuuko kansan varojen väärinkäyttö ja toimeentulon kiristäminen, vai saadaanko vähävaraisen väestön veroja alennettua ja asemaa huojennettua, saadaanko suuromistajat pakoitettua peräänty- mään.

Tulevissa kunnallisvaaleissa on kysymys siitä, saadaanko asuntokurjuutta lievennettyä, saadaanko turvaa perheille, äideille, lapsille, saadaanko nuorison tulevaisuus ja vanhusten elämänehtoo suojatuksi, saavatko sairaat hoitoa, työttömät työtä, työntekijät kunnollista palkkaa.

Me kansandemokraatit olemme valmiit työskentelemään kaikkien niiden kanssa, jotka haluavat terveen ja kunniallisen politiikan voittoa epäterveestä, moraalittomasta ja maata vahingoittavasta suuntauksesta. Olemme valmiit yhteistoimintaan kaikkien niiden kanssa, jotka haluavat edistää näitä periaatteita kunnallispolitiikassa, jotka käytännössä vastustavat suurpääoman kurjistamissuunnitelmia ja kansalaisvapauksien supistamisyrityksiä, jotka tahtovat turvata Suomen riippumattomuuden ja rauhan.

Kuntien kukoistus ja kuntalaisten elämän kohentuminen voi toteutua vain rauhan oloissa ja kansanvaltaisten oikeuksien vallitessa.

SUOMEN KANSAN DEMOKRAATTINEN LIITTO

TOIVO AALTONEN:

Kunnallispoliittisia kysymyksiä

II

Luokkasuhteet kunnallisessa elämässä.

Yleinen kunnallinen äänioikeus vaikutti rajoituksista huolimatta mullistavasti kunnallishallintoon. Se laajensi porvarillisen demokratian puitteita ja antoi työväestölle tilaisuuden käydä entistä paremmin edellytyksin luokkataistelua kapitalistisen valtion omien elimien sisällä. Sivutuotteena tästä kyllä myös seurasi, että samoin kuin valtiollisella alalla tuli kunnallisen parlamentarismin yliarvioinnin vaara varsin suureksi. Käytäntö onkin osoittanut, että virheellinen käsitys kunnallisen toiminnan luonteesta on suureen osaan työtätekeviä piirejä juurtunut syvälle — kiitos ensikädessä luokkasodan jälkeen monopoliasemassa olleen oikeistososialidemokratian "kasvatustyön".

Aikaisemmin puhtaasti omistavaa luokkaa edustaneet kunnalliset elimet saivat yleisen äänioikeuden välityksellä uutta verta. Työväestöä ei enää voitu syrjäyttää niistä — ei enää käynyt ihmisiin selitys, että kunnallinen toiminta tulee menemään sekasorroksi ja kunnat konkurssiin, kun suurporvariston omanaan pitämää kunnan omaisuutta tulevat hoitamaan heidän mielestään aivan vastuuntunnottomat työkansan edustajat. Näytteenä siitä, millä tavalla porvaristo esitti käsityksiään v. 1908 kunnallislakien uudistamisen ollessa päiväjärjestyksessä, voidaan lainata palanen sosialisteja vastaan tähdätystä lentolehtisestä:

"Mokomatkin 'porvarit'. Tahtovat tehdä eron hullujen ja järkeväin, kunnollisten ihmisten ja pahantekijäin, tunnettujen irstailijain ja siivojen ihmisten välillä. Sosialistit vaan avaavat sylinsä leveäksi koko tälle kirjavalle karjalle."

Tämä purkaus, jota voidaan pitää mallinäytteenä porvarien kultivoidusta kielenkäytöstä, aiheutui sosialistien vaatimuksesta, ettei uuteen lakiin saa ottaa äänioikeuden laajoja rajoituksia. Samanlaista köyhän kansan aliarvioimista osoittivat porvarit vaatiessaan, että omistaville on annettava oikeus varsinaisen valtuuston ohi vaikuttaa kunnan taloudellisten asiain ratkaisuun omien erikoiselimiensä kautta. Perusteluina he esittivät m.m. seuravanlaista:

"Näiden määräysten tarkoitus on selvä. Niiden kautta tahdotaan estää niitä kuntalaisia, joiden ei tarvitse vastata kunnan taloudesta, hävittämästä kuntansa taloudellista asemaa, joka tietysti saattaisi veronmaksajat perin vaikeaan tilaan ja helposti veisi koko kunnan taloudelliseen perikatoon. Kun ne, jotka henkilökohtaisesti saavat vastata hulluista päätöksis-

tä, voivat itse ratkaista, tehdäänkö niitä vai ei, niin on koko hyvät takeet olemassa, etteivät, jo oman etunsakin vuoksi, turmele kunnan raha-asioita. Turhaa on myös väittää, että tämä järjestelmä loukkaisi vähävaraisia, sillä juuri vähävaraisimmat veronmaksajat varmaan kärsivät enemmän korkeista veroista kuin rikkaat. Asettamalla tällaisia määräyksiä lakiin, on siis juuri katsottu vähävaraisempien veronmaksajien etuja."

Porvaristo siis vastusti köyhien asettamista tasa-arvoiseen asemaan rikkaiden kanssa köyhien itsensä suojelemiseksi köyhiltä hulluilta ja irstailijoilta, jotka olisivat voineet pahasti horjuttaa köyhien taloudellista asemaa. Klassillinen asettelu, jota vallassaolevat ovat lukemattomissa yhteyksissä kaikkialla käyttäneet: kyllä me hoidamme ja pystymme "taloudellisen asiantuntemuksemme" turvin hoitamaan kaikki parhain päin ja epäitsekkäästi juuri köyhien etuja silmälläpitäen.

Tämäkin osoittaa, kuinka tärkeänä porvaristo piti valta-asemaansa kunnallisessa elämässä. Se piti kynsin hampain kiinni tästä linnakkeesta, joka sille oli jäänyt sen jälkeen, kun sen oli ollut pakko todeta työtätekevien valloittaneen itselleen valtiollisen äänioikeuden. Se tiesi, että kunnallisella alalla voidaan tehdä tyhjäksi valtiollisella alalla työväestön voimasta esiintyöntyvä edistyksellisyys ja näin turvata suurporvariston luokka-aseman lujuus koko yhteiskunnassa.

Tosiasia kuitenkin on, että työväenluokka ja maaseudun varaton väki tuli nyt joukkona hoitamaan yhteiskunnallisia asioita käytännössä. Osalle kävi nopeasti selväksi, että vallitsevissa oloissa, kapitalismin aikana, ei ratkaisevia muutoksia kunnallisella alalla saada aikaan, mutta että senkin kautta voidaan, jos on tarpeeksi voimaa, monin tavoin helpottaa työtätekevien jokapäiväistä elämää.

Osasta työväenedustajia kasvoi porvarien rinnalle kunnallispoliitikkoja, jotka tuijottivat silmänsä sokeiksi lakeihin ja muotoihin — rakensivat itselleen kuvan irrallisesta kunnallispolitiikasta kunnan etuineen ja itsehallintoineen. Samalla he oppivat käsittämään olevansa yhteisvastuussa kunnan asioista porvarillisten kunnallismiesten kanssa. Tähän heidät johdattivat ensi kädessä ylhäältäpäin sosialidemokraattisen puolueen johdon taholta annetut ohjeet ja sen omaksuma kunnallispoliittinen suuntaus. Puolueensa virallisen politiikan toimeenpanijoista tuli näin asiallisesti porvarillistuneita sosialidemokraatin nimeä kantavia kunnallismiehiä. Sosialidemokraattinen puolue ei halunnut nähdä kunnallisessa elämässä luokkataistelua — siitä tuli "yhteiskuntaa säilyttävä" puolue. Nämä kunnallismiehet loittonivat luonnollisesti myös joukoista. Jokainen heistä katsoi toimivansa yksityisenä kunnan valitsijain valtuuttamana edustajana, jolla ei toimikautenaan ollut minkäänlaista selostusvelvollisuutta, koska porvarillinen laki turvasi hänelle paikan määräajaksi.

Toiset — vasemmistolaiset — käsittivät olevansa luokkansa edustajia ja sellaisina velvollisia pitämään yhteyttä työväenjärjestöihin ja valitsijoihin, jotka ovat heidät asettaneet etujaan valvomaan. Tämän ryhmän toiminnassa saattoi esiintyä virheitä ja väärinarviointeja, mutta se toimi kuitenkin terveesti luokkataistelun vankalla pohjalla, eikä antanut sulattaa itseään yhtyneeseen porvarillis-oikeistososialidemokraattiseen kunnallismieskastiin. Tämän todistaa mitä selvimmin se, että fasismin kaudella heidät vä-

kivalloin ja laittomasti työnnettiin ulos kunnallisista elimistä ja kaikin keinoin koetettiin estää heidän pääsynsä niihin uudelleen. Jos he olisivat mukautuneet, ei suurpääoma olisi pitänyt heitä vaarana luokka-asemalleen.

Työtätekevien edustajien erilaisista käsityksistä seurasi, että yleisen äänioikeuden vaikutus ei olisi ollut niin tehokas kuin se olisi voinut olla, jos esiintyminen olisi ollut yhtenäistä. Kuinka suuret olivat nämä eri ryhmät, sitä ei voida numeroilla osoittaa muina aikoina kuin 20-luvun alkupuolella ja taas uudelleen v. 1945 kunnallisvaalien jälkeen SKDL:n tullessa hoitamaan niitä tehtäviä, jotka vasemmistotyöväki oli aikaisemmin itselleen ottanut. Näiden ajankohtien välisenä aikana sosialidemokraattinen puolue hoiti työväen edustustehtäviä yksinoikeutenaan. Sen johto koetti järjestelmällisesti estää vasemmistolaisten pääsyn sosialidemokraattisen puolueen suojissa mihinkään edustustehtäviin. Tosiasia kuitenkin on, että joukkojen keskuudessa tämä pyrkimys ei saavuttanut läheskään täydellistä vastakaikua, joten useissa sosialidemokraattisissa valtuustoryhmissä oli mukana myös vasemmistolaisia edustajia.

Vaikka sosialidemokraattinen puolue olikin omaksunut kunnallispolitiikassaankin reformistisen linjan, oli sen kunnallisissa kysymyksissä joukkojen painostuksesta ja niiden pelosta joissakin asioissa vältettävä aivan avointa porvariston rinnalle asettumista. Niinpä esim. suojeluskuntamäärärahoihin sen oli tästä syystä suhtauduttava kielteisesti niin "yhteiskuntaa säilyttävä" ryhmittymä kuin se johtoportaissaan olikin. Tällaiset erilliset ja työläisten mielialojen pakotuksesta porvarien yleistä linjaa vastaan asettumiset olivat poikkeuksia. Niinpä sotien aikana sosdempuolueen johto otti suojeluskuntiin myönteisen kannan, joten linjat selkenivät julkisestikin.

Niin vähäistä kuin yleisen äänioikeuden tuloksien näkyminen kunnallisella alalla olikin ennen SKDL:n mukaantuloa, on sillä ollut valtava kasvattava merkitys. Mistä olisivat Suomen työtätekevät saaneet sellaisen hallinnollisten asioiden tuntemuksen, minkä toiminta kunnallisella saralla on antanut? Se on karsinut kymmeniltä tuhansilta näissä tehtävissä olleilta tai niitä läheltä seuranneilta turhan arkuuden ja kunnioituksen tunteet kovin monimutkaiselta näyttävää kunnallista apparaattia kohtaan. Yleinen äänioikeus ja sen mukanaan tuoma oikeus toimia julkisissa tehtävissä on tässäkin mielessä arvokkaimpia yhtenäisen työväenluokan taistelun tuloksia.

VÄESTÖN JAKAUTUMINEN TALOUDELLISEN ASEMAN PERUSTEELLA

Yleisen äänioikeuden voimaantulosta huolimatta eivät kuntien edustuselimet ole vastanneet todellisia koko kansassa esiintyviä voimasuhteita. Tämä sama ilmenee kyllä myös valtiollisella alalla, eduskunnan kokoonpanossa, mutta ei niin voimakkaana kuin kunnallisella. Lähdemme tässä siitä näkökohdasta, että valitsijain luonnollisen, kunnallispoliittisessakin elämässä esiintyvän jaon pitäisi ilmentää ensi kädessä heidän yhteiskunnallis-taloudellisia suhteitaan niin kaupungeissa kuin maaseudullakin. Näin ei kuitenkaan ole. Sen määräävät useinkin aivan toisarvoiset seikat, sellaiset kuin kuviteltu asema yhteiskunnassa, ennakkoluulot ja tietämättömyys yhteiskunnallisista kysymyksistä, kuviteltu yhteinen etu ja lisäksi se, ettei nähdä kunnallisen elämän perustuvan samoille yhteiskunnalli-

sille tekijöille kuin muukin poliittinen toiminta.

Se, että kunnallisen elämän määräämisvalta ennen yleisen äänioikeuden voimaantuloa oli täydellisesti pienilukuisen omistavan luokan käsissä, ei tarvitse todisteluja. Sen sijaan nykyisiin oloihin, siihen, minkälainen väestön jakautuminen on taloudellisessa suhteessa ja minkälainen on näiden eri piirien edustus kunnallisissa elimissä, on kiinnitettävä huomiota.

Maamme tilastot esittävät väestön jakautumisen ammateittain ja monien muiden seikkojen perusteella. Niiden mukaan on kuitenkin vaikeata saada tarkkaa kuvaa siitä, minkälainen jakautuminen on taloudellisessa suhteessa, siis tulojen ja omaisuuden mukaan. Tämä selvitys on välttämätön, koska se loppujen lopuksi määrää ihmisryhmien perusteijen yhtenäisyyden tai vastakkaisuuden. Työläisen, omalla työllään elävän talonpojan, pikkuyrittäjän, useimman virkamiehen ja keskiluokkiin lukeutuvan perusedut ovat samat. He kaikki elävät suurpääomien puristuksessa — siitä huolimatta, että näissä kaikissa ryhmissä on tässä suhteessa raskaita harhakäsityksiä toistaiseksi olemassa.

Aikaisemmin julkaistiin maassamme varsin täydellistä verotilastoa, mutta koska se paljasti selvästi tämän jakautumisen, eikä näin ollen ollut hallitseville piireille edullinen, sen julkaiseminen lopetettiin. Viimeinen tällainen tilasto on vuodelta 1942. Käytämme tätä tilastoa, sillä siitä saatavat tiedot ovat yksityiskohtaisia, valaisevia ja sen luontoisia, ettei olennaista muutosta sen jälkeen ole tapahtunut. Lisäksi esitämme vertauksen vuoksi eräitä numeroita v. 1949 verotuksesta.

Ennenkuin tarkastelemme verotilaston valossa tätä kysymystä, nähdään virallisten tilastojen mukaan väestön ryhmittely seuraavanlaisena vuosina 1930 ja 1940. Myöhemmiltä ajoilta ei tässäkään ole vielä numeroita esitettävänä.

	1930		1940	
Maataloustyöväkeä	22,4 %	= 43,6 %	16,7 %	= 42,1 %
Muuta työväkeä	21,2 %		25,4 %	
Maanviljelijöitä	37,6 %		36,1 %	
Teollisuuden, kaupan ja vap. amm.harj. päällystöä, virkamiehiä	11,6 %		14,0 %	
Muita	7,2 %		7,8 %	

Tämän tilaston mukaan varsinainen työväestö käsittää vähemmän kuin puolet koko väestöstä. Jos tämä otetaan sellaisenaan, voitaisiin helposti tulla johtopäätökseen, että voimasuhteet kunnanvaltuustoissa vastaisivat väestön jakautumista suurin piirtein. Tämä johtopäätös olisi väärä. On otettava huomioon, että erikoisesti maanviljelijäin ryhmässä on siihen luetuista suurin osa varsinaiseen työväestöön taloudellisesti rinnastettavissa, vaikka omistaakin vähäisen maatilkun ja tekee osan työstään siinä. Tosiasiahan on, että maamme pienviljelijäväestö yleisesti hankkii huomattavan osan tuloistaan palkkatyöllä, pääasiassa metsätyöllä. On luonnollista, ettei maanviljelijöiksi mainitun runsaan kolmanneksen maan väestöstä muodostavan ryhmän eri jäsenten edut ole samaistettavissa. Suurviljelijän ja vierasta työvoimaa säännöllisesti käyttävän maanviljelijän suhde yhteiskunnassa esiintyviin asioihin ei ole läheskään sama kuin pienviljelijäin, joka itse pitkiä työpäiviä tehden saa maastaan useimmiten vain osan tarvitsemastaan tulosta ja osan hankkii palkkatyöllä. Samoin sisältyy virkamiesnimikkeeseen paljon sellaisia virkamiehiä, joiden taloudellinen asema on suoraan rinnastettavissa ruumiillista työtä tekeviin palkkatyöläisiin. Aivan samoin on asia pienyrittäjien ja vapaiden ammattien harjoittajien ryhmässä.

Virkamiesten ja näitä vastaavien ryhmien erittely vuositulojen mukaan v. 1942 verotilaston perusteella antaa selvän kuvan siitä, minkälainen on näiden ryhmien kokoonpano. Kun virkamiehiä esiintyy tilastossa kaikkiaan 53.775, on heistä tilaston toiseen tuloryhmään — 15.000—29.000 markan kuukausitulon omaavia 22.527. Kun otetaan huomioon tuloryhmä — 10.000—14.000 — on näissä kahdessa alimmassa tuloryhmässä yhteensä yli puolet kaikista virkamiehen nimellä tilastossa kulkevista. Samoin työnjohtajiin ja teknikkoihin sijoitetuista 26.010:stä yli puolet kuuluu alimpaan tuloluokkaan.

Tilasto osoittaa edelleen, että eri ammattiryhmiin kaupungeissa ja maaseudulla kuului veronmaksajia kaikkiaan 669.449. Näistä kuului kahteen alimpaan tuloryhmään — siis alle 30.000 markan 71,4 % ja kolmanteen, jossa tulot olivat 30.000—49.900 markkaa 16,5 %. Selvästi pienipalkkaisina voimme pitää kaikkia ensimmäiseen ja toiseen sekä huomattavaa osaa kolmanteenkin tuloryhmään kuuluvia, mutta ollaksemme varovaisia, voimme kuitenkin jättää koko kolmannen ryhmän pienituloisten ulkopuolelle, jolloin erimielisyyttä ei synny siitä, etteivätkö jäljellejätetyt alimpiin ryhmiin kuuluvat ole kokonaisuudessaan taloudellisesti palkkatyöläisiin verrattavia.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että varsinaisia työläisiä verotettiin 211.782. Heistä oli alle 30.000 markan tuloryhmissä 165.271 eli 78,5 % ja 30.000—45.000 markan tuloryhmässä 33.763, eli 16 %, joten edelläesitetty arvio muiden kuin työläisten nimellä kulkevien vertaamisesta ruumiillista työtä tekeviin taloudellisesti on paikkansa pitävä.

Maanviljelijöiden erittely todistaa samaa. Heitä on verotettu kaikkiaan 136.467. Näistä on alle 30.000 markan tuloisia kokonaista 104.799 eli 76.6 % ja 30.000—45.000 markan tuloja nauttineita 19.718 eli 14,4 %, joten sitä korkeampituloisia tässä ryhmässä on häviävän vähän.

Kaikkien näiden numeroiden perusteella voidaan todeta, että vahva enemmistö Suomen kansasta on varsin tiukassa taloudellisessa asemassa ja vaikka tässä suhteessa asetammekin tulorajan erittäin alhaiseksi, on tämä määrä lähes 3/4 kaikista — 71,4 %.

Aivan samaa osoittavat v. 1949 epätäydellisemmät tilastot. Silloin oli alle 300.000 markan tuloista verotettuja 72,3 %, joten v. 1942 tilastojen esittämät suhteet ovat edelleenkin suurin piirtein samat.

Tältä pohjalta voimme tarkastaa tämän luonollisimpien yhteiskunnallisten siteiden — taloudellisten siteiden — perusteella yhtenäisen ryhmän vaikutusta kunnallispoliittisessa elämässä, sellaisena kuin se esiintyy edustajamäärinä valtuustojen kokoonpanossa ja näiden edustajien toiminnassa.

VÄESTÖRYHMIEN EDUSTUS KUNNALLISESSA ELÄMÄSSÄ.

Tunnettua on, että eri väestöpiirejä edustavat valtuustoissa samat poliittiset ryhmittymät, jot-

ka koko yhteiskuntaelämässä esiintyvät vastaavassa tehtävässä. Poliittisten puolueiden muodostumisen teoreettisen selvittelyn voimme tässä yhteydessä jättää ja tarkastaa asiaa pelkästään käytännön kannalta.

Kunnallisessa elämässä on paras jakaa ryhmät työkansaa edustaviin (nyt siis kansandemokraattiseen ja sosialidemokraattiseen) ja porvarillisiin siitä huolimatta, että jako on kahdessakin mielessä väkivaltainen. Käytäntö on osoittanut, että sosialidemokraattisiin valtuustoryhmiin kuuluu jäseniä, jotka eivät mitenkään asennoidu työkansan edustajien tavoin ja toisaalta porvarillisiin ryhmiin lukeutuu yksilöitä, jotka eivät kaikessa seuraa suurpääoman ääntä, vaan ovat useissa asioissa yhteistoiminnassa työkansan edustajien kanssa. Lähtökohtana on kuitenkin pidettävä, että sosialidemokraattiset valtuutetut ovat siellä etupäässä työtätekevien lähettäminä siitä huolimatta, että ryhmä on usein käytännöllisesti katsoen kiinnikasvanut porvarilliseen ryhmään. On huomattava myös, että fasistiterrorin "puhdistamissa" valtuustoissa 30-luvun alkupuolella ei enää ollut vasemmistotyöläisten edustajia ja että lapuanlakien siunattua tämän perustuslain rikkomukset vasemmistoedustajat toimivat valtuustoissa sosialidemokraattisten ryhmien sisällä siellä, missä tähän oli mahdollisuuksia.

Olemme jo aikaisemmin todenneet, ettei sillä väestöryhmällä, joka on aina muodostanut kansan suuren enemmistön, ole ollut ennen v. 1917 lainmuutoksia käytännöllisesti katsoen minkäänlaista edustusta kunnallisissa elimissä. Sen jälkeisestä kehityksestä esitetään seuraavassa joitakin lukuja valtuutettujen paikkojen jakautumisesta eräinä vaalikausina.

Kun varmoja tilastollisia tietoja ei ole työväenpuolueiden edustajien jakautumisesta koko ajalta, esitetään seuraavassa yhdenmukaisuuden vuoksi virallisten tilastojen ryhmittelyä sosialisteihin ja porvareihin, varsinkin kun työläisryhmien erittelyllä ei tässä yhteydessä ole merkitystä. Asetelmassa ei ole otettu huomioon "muut"-ryhmää.

Vaalivuosi	Yht. valtuutettuja	Sosialisteja	Porvareita
1922	12.109	4318 = 35,7 %	7791 = 64,3 %
1928	10.871	3986 = 36,7 %	6810 = 62,6 %
1930	11.032	3119 = 28,3 %	7819 = 70,9 %
1936	11.160	3369 = 31,2 %	7756 = 69,5 %
1945	10.003	4585 = 45,8 %	5403 = 54,6 %
1947	10.659	4341 = 40,7 %	6220 = 58,4 %
1950	12.236	5210 = 42,6 %	6907 = 56,4 %

Yleiskuvaksi saadaan ensiksikin, että porvariston edustus valtuustoissa nojaa suurelta osaltaan varsin varattomien väestöpiirien tukeen. Huomiota kiinnittää myös 20-luvulla tapahtuneen työläisedustuksen jatkuvan nousun vaihtuminen 20- ja 30-luvun taitteessa voimakkaaksi laskuksi. Tämä heijastaa silloista fasistista terroria. Vuonna 1936 valituista valtuustoista tuli pitkäikäisiä, sillä lainmukaisen kolmivuotiskauden sijaan ne istuivat aina v. 1945 valittujen uusien valtuustojen toimeenastumiseen saakka. Näiden vapaammissa oloissa suoritettujen vaalien tulos osoitti selvää palaamista 20-luvulla alkaneeseen kehitykseen ja tuomiota sotapolitiikalle. Työläisten hieman yli 30 %:n osuus nousi lähes 46 %:iin

kaikista valtuutetuista. Tähän tulokseen myötävaikutti se, että tällöin saatiin aikaan yleisesti vaaliliitot kansandemokraattien ja sosialidemokraattien kesken. V. 1947 vaaleissa työläisedustus laski huomattavasti, mutta ylitti kuitenkin kaikkien ennen sotia suoritettujen vaalien tulokset. Syynä oli osaltaan sosialidemokraattien oikeistojohdon kielteinen suhtautuminen vaaliliittoihin, mikä aiheutti sen, että niitä solmittiin vain muutamia harvoja.

Edellä esitetyt tosiasiat Suomen väestön taloudellisista suhteista ja saman väestön edustuksen jakautumisesta valtuustoissa osoittavat, että väestön taloudellisen aseman ja siitä johtuvan todellisen yhteiskunnallisen aseman ja sen edustuksen välillä kunnallisissa elimissä on jyrkkä eroavaisuus. Osa varsin heikossa taloudellisessa asemassa olevista kansalaisryhmistä uskoo etujensa ajamisen edustajille, jotka huolehtivat edustaja-asemassaan aivan toisten piirien eduista. Näitä suhteita tarkasteltaessa on myös aina pidettävä mielessä, että työläisedustajat ovat tulleet valtuustoihin käytännöllisesti katsoen pelkästään vähävaraisten piirien äänillä, mutta että heidän joukossaan on runsaasti sellaisia, jotka siitä huolimatta toimivat asiallisesti suurpääomapiirien tukena, joten suhde on työtätekevien vahingoksi vielä suurempi kuin tilastot ja numerollisesti suoritetut vertailut osoittavat.

KUNNALLISEN TOIMINNAN VIRKAVALTAISTUMINEN

Kunnallisissa luottamustehtävissä olevien jakautuminen ryhmiin ei siis sellaisenaankaan osoita todellisia voimasuhteita kunnallisissa elimissä, mutta tämän lisäksi on merkittävä vaikutus kunnan viranhaltijakunnalla. Vaikka kunnallislaki antaakin luottamusmiehille mahdollisesti kaiken päätäntävallan, ei tämä käytännössä suinkaan ole niin selvää. Aikaisemman luottamusmiesvaltaisuuden rinnalle ja osittain tilallekin on tullut selvä virkamiesvaltaisuus. Kun luottamusmiehet ennen hoitivat melkeinpä kaikki käytännöllisetkin tehtävät, on niiden suorittaminen kuntien tehtävien jatkuvasti lisääntyessä ja monimutkaistuessa siirtynyt palkatuille henkilöille.

Virkavaltaisuutta edusti kunnissa aikaisemmin yleensä vain kunnankirjuri, mutta nyt on pienessäkin kunnnassa kunnansihteerin lisäksi tavallisesti ainakin sosiaalisihteeri ja taksoitussihteeri, ja kunnan ollessa suurempi monia muita viranhaltijoita. On selvää, että jos luottamusmiehet irroittautuvat kuntaa koskevista kysymyksistä, heikkenee heidän asiantuntemuksensa ja usein myös kiinnostuksensa näihin asioihin. Yhä useampi asia tulee "teknilliseksi" asiaksi, jonka valmistelun, täytäntöönpanon ja hoitamisen katsotaan ilman muuta kuuluvan asianomaiselle viranhaltijalle. Jos — ja kun — virkamiehet yleensä ovat pitäneet vallassaolevien kunnallispoliittisia käsityksiä oikeina, ei näitä edustavien — oikeistososialidemokraatit mukaanlukien — ole ollut syytä vastustaa tätä kehitystä. Se on ollut heille paljon suurempana voimanlisänä kuin konsanaan huomattavakaan luottamusmiesten lisäys.

Myös viranhaltijain toiminnan tarkistus on aikaisemmin jäänyt varsin heikoksi, sillä tämän suorittaminen olisi useinkin paljastanut juuri porvarillis-oikeistososialidemokraattisen kunnallispolitiikan virheitä ja työtätekeville vahingollista suuntausta. Tässä suhteessa kansandemokraattiset ryhmät ovat luottamusmiesten oikeuksista kiinnipitä-

mällä muuttaneet huomattavasti tilannetta parempaan suuntaan.

Eräs virkavaltaisuuden lisäämisyritys on nyt voimassa olevassa kunnallislaissa edellytetty maalaiskuntien kunnanjohtajajärjestelmä, jonka vapaaehtoisuutta kaventaa valtiovallan oikeus määrätä kunta ottamaan itselleen kunnanjohtaja. Lain mukaan kunnanjohtaja, kun sellainen kerran on otettu, on eläkeikään asti käytännöllisesti katsoen erottamaton, kuten kaupunginjohtajatkin. Tälläkin tavalla sidotaan kunta virkavaltaisuuteen, koska kunnanjohtajan viran perustamisen seurauksena häviää luottamusmiehenä toimineen kunnanhallituksen puheenjohtajan, "kunnan esimiehen" toimi.

On selvää, että viranhaltija, joka on riippuvainen kunnan porvarillis-oikeistososialidemokraattisesta enemmistöstä ja on itse tämän mukainen mielenlaadultaan, voi asioiden valmistelussa ja esittelyssä soveltaa asioita omille "isännilleen" tarkoituksenmukaisiksi ja soveliaiksi. Tätä auttaa vielä se, jos luottamusmiehet ovat jääneet syrjään asioista, jolloin heidän on vaikea saada monimutkaisista yksityiskohdista selvää. Helposti silloin joudutaan luottamaan viranhaltija-asiantuntijaan ja tekemään päätökset tämän asettelun mukaan. Tosiasia kuitenkin on, että luottamusmiehet voivat saada kunnallisen alan asioista pitkälle meneviä tietoja ja näiden avulla ehkäistä viranhaltijain puolueellisuuden toteutumista, jos pitävät kiinni oikeuksistaan.

Kuntien viranhaltijakunta ei kauttaaltaan ole "taantumuksellista massaa", vaan tavallista vähäväkistä joukkoa, jonka yksityisillä jäsenillä voi olla virheellisiä käsityksiä asemastaan yhteiskunnassa tai jotka voivat olla ylemmän virkamiespiirin ankaran painostuksen alaisena. Kunnan viranhaltijoiden leimaaminen ilman muuta "porvareiksi" tai junttamiehiksi ei ole asiallista, sillä suurin osa heistä kuuluu edellä esitettyjen tuloryhmien alimpiin. Tämä asettaa heidän taloudelliset etunsa suurpääoman luokkaetuja vastaan. Ennakkoluuloton suhtautuminen heihin — ja tukeminen, mikäli he ovat ylempiensä painostuksen alaisina — auttaa heitä käsittämään asemansa ja johtaa heidät yhteiseen rintamaan muiden työtätekevien ja vähävaraisten kuntalaisten kanssa.

*

Valitsijoiden ryhmittyminen yhteiskunnallisen asemansa vastaisesti on ensikädessä syynä siihen, etteivät edustussuhteet kunnallisissa elimissä vastaa yhteiskunnassa esiintyviä todellisia luokkasuhteita. Tämä on antanut taantumuksellisille ryhmille mahdollisuuden muodostaa myös virkavaltaisuudesta vanhaa puolustavan linnakkeen. Voidakseen muuttaa voimasuhteita oikeiksi kansandemokraattien on pystyttävä osoittamaan, ettei kunnallinen toiminta suinkaan ole monimutkaisten ja muusta yhteiskunnallisesta toiminnasta erillään olevien asioiden teknillistä hoitamista, osoittamaan työtätekeville ihmisille heidän oikea asemansa yhteiskunnassa ja johtamaan heidät taisteluun etujensa puolesta myös kunnallisella alalla.

VÄINÖ TATTARI:

Taistelu työehtosopimuksista

Työehtosopimukset ovat kapitalismin oloissa pitkäaikaisen järjestötoiminnan ja taistelun tulosta ja kuvastavat työväen järjestövoimaa, rehellistä taistelutahtoa ja aktiivisuutta tai toisaalta työläisten etujen kustannuksella tapahtuvaa sopuilua työnantajain kanssa. Sellaisenaan työehtosopimus on sovituksi ajaksi, rajoitetulla alalla ja nimenomaan siinä mainittujen kysymysten osalta luokkavoimaan perustuva sopimus työn ja pääoman välisessä sovittamattomassa taistelussa. Koska sopimus on kaikkia allekirjoittaneita osapuolia sitova, sisältää se tavallisesti allekirjoittaneille etuja ja myöskin rajoituksia. Sopimuksia, jotka lamauttavat työväen toimintaa ja aktiivisuutta, ei ole tehtävä.

Tunnusmerkillistä työehtosopimuksille on, että palkkamääritelyjen lisäksi niihin sisältyy myöskin määritelmiä työehdoista. Sopimuksia, joissa määritellään vain työpalkkoja, sanotaan palkkasopimuksiksi. Sovittuja ehtoja ja palkkamääriä ei työehtosopimuslain mukaan saa sopimuksen voimassaolon aikana yksipuolisesti huonontaa, mutta ei saa pakkokeinoin myöskään vaatia niihin parannuksia. Työehtosopimuslain mukaan työehtosopimuksilla määritellään alimmat palkat ja työehdot, joita voidaan ylittää, elleivät asetukset ja palkkasäännöstelypäätökset aseta muita ehtoja.

Työnantajat menevät työehtosopimuksiin vain silloin, kun he laskevat sopimusten teosta olevan itselleen joko taloudellista taikka poliittista hyötyä taikka ovat pakkotilassa. Toisaalta he kunnioittavat sopimuksia, jos työväenluokan voima ja aktiivisuus ovat niin suuria, etteivät he katso voivansa sovittuja palkkoja ja muita etuja huonontaa, taikka kokonaan ilman sopimuksia päästä samoihin taikka parempiin tuloksiin. Esimerkkinä tästä voimme mainita, että lähes kaikki ne sopimukset, jotka olivat voimassa 1930 pulan alkaessa, sanottiin kiireesti työnantajain puolesta irti taikka muutamia voimaan jääneitä suuresti huononnettiin. Eivätkä työnantajat silloin tehneet uusia työehtosopimuksia, vaikka sopimuskumppaneina SAJ:n lakkauttamisen jälkeen olivat sellaiset opportunistit kuin lähteet, huttuset, salovaarat ym. Kun puuttui työväen puolelta voimaa niin saamatta jäivät myöskin sopimukset, vaikka niiden sisällöstä ei niissä

oloissa olisi riitaa syntynyt. Kokemus osoitti, että järjestövoima ja työväenluokan aktiivisuus ovat myöskin työehtosopimusten perusehtoja. Mitä aktiivisempana ja yhtenäisempänä työväki esiintyy, sitä parempia pykäliä saadaan työehtosopimuksiin. ”Työrauha” on työnantajain asettama työehtosopimuspolitiikan perustavoite. Jos työväen toiminta on lamassa eikä palkkojen ja elintason alentamisesta huolimatta työrauhaa, se on riistorauhaa mikään uhkaa, niin työantajain käsityksen mukaan työehtosopimukset ovat tarpeettomia. Silloin kun työväki on aktiivista vaatimaan ja taistellen hankkii parannuksia palkkoihin ja muihin työehtoihinsa, silloin työnantajat laskevat sopimuksilla olevan hyväksyttävän tarkoituksen. Sopimuksen minimiksi tarkoitettuihin määräyksiin vedoten työnantajat voivat estää taikka ainakin hidastaa palkkojen nousua. Toisaalta työnantajain kanssa sopuilupolitiikkaa noudattavat ja jatkuvaa ”linnarauhaa” kannattavat ammattiyhdistysjohtajat pyrkimällä pyrkivät melkeinpä minkälaiseen sopimukseen tahansa. Sopimuksiin nojaten heidän on paljon mukavampi asettua työläisiä vastustamaan leimaamalla heidät sopimusten rikkojiksi ja järjestetyn ammattiyhdistystoiminnan vihollisiksi. Tälläinen sopimuspohjainen tilanne on luonnollisesti työnantajille erinomaisen edullinen.

Työnantajat tavoittelevat työehtosopimuksilla siis työ- eli riistorauhaa, palkkojen nousun estämistä, työläisten aktiivisuuden lamauttamista ja ammattiyhdistysjohtajain asettamista sopimusten perustalta työläisten liikehtimistä vastaan. Näissä pyrkimyksissään maamme työnantajat eivät ole kuitenkaan kaikkien liittojen ja toimitsijain osalta päässeet tuloksiin, vaan monet liitot ovat käyneet ja käyvät sitkeästi taistelua saadakseen työläisille mahdollisimman edulliset työehtosopimukset.

Työntekijäin tulee asettaa sopimuksille seuraavat tavoitteet.

Periaatteellisen selvyyden ohella on pidettävä sääntönä, että sopimuksilla saavutetaan etuja, jotka eivät ainakaan yleisesti ole aikaisemmin käytännössä, että työehtosopimusten nojalla voidaan sovitut palkat ja muut edut yleistää koko maahan nopeammin kuin muuten olisi mahdollista. Täten muodostuu heikommin toimiville ammatillisille perusjärjestöille ja työläisryhmille tuki niiden toimiessa työpaikoilla työehtojen ja palkkojen parantamiseksi.

Toimintaa rajoittavia määräyksiä ei saa sopimuksissa olla. Ehdottomana vaatimuksena on myöskin pidettävä, että sopimuksilla ei saa asettaa kattoa palkoille, taikka että sopimuksiin nojaten voitaisiin palkkoja taikka muita käytännössä olevia työehtoja huonontaa ja rajoittaa. Vain yksi tällainen tapaus voi saattaa kaikki muut sopimuksen edullisetkin kohdat varjoon. Kaikki muistavat sopimuksen huonon kohdan ja työnantaja toteuttaa ainakin sitä kohtaa kirjaimellisesti.

Tärkeää on, että sopimuksen turvaamat palkka- ja muut edut kuuluvat kaikille kyseellisen alan työläisille, olivatpa he järjestyneitä taikka järjestymättömiä. Täten muodostuu työehtosopimuksista pohja kaikkien työläisten yhteisrintamalle työnantajia vastaan. Järjestymättömät työläiset näkevät järjestöissä ja järjestyneissä työläisissä tukensa ja auttavan toverin, jonka puoleen voi kääntyä kaikissa yhteisissä kysymyksissä. Onhan järjestyneiden ja järjestymättömien työläisten yhteinen rintama välttämätön jokaisessa lakkoon johtaneessa palkkaliikkeessä. Lakko ei voi päättyä voittoon, jos järjestöjen ulkopuolella olevat työläiset eivät kannata lakkoa ja ole siinä mukana. Lakkolaisten toimesta katsotaan rikkureiksi niin järjestynyt kuin järjestymätönkin, jos he vain työskentelevät lakonalaisilla työpaikoilla. Tämän takia ovat erittäin turmiollisia sellaiset työehtosopimukset (esim. Maa- ja Sekatyöväen ja Liiketyöväenliiton sopimukset), jotka turvaavat vain järjestyneille ne pikkuedut, jotka sopimus sisältää. Tällaisen sopimuksen puolesta käytävä mahdollinen taistelu ei kiinnosta kyseisten alojen työläisten valtaosaa, joten palkkataistelulta on jo sopimuksella otettu pohja pois.

Selvyys on eräs työehtosopimuksille asetettava perustavaa laatua oleva ehto. Vain selvään sanontaan nojaten työläiset voivat pitää lujasti kiinni edes palkoista ja työehdoista, jotka sopimus turvaa. Kuitenkin SAK:n oikeistolaisen johdon suurella kohulla hyväksymässä A-sopimuksessa hylättiin virallisesti selvät palkkaperusteet ja siirryttiin periaatteessakin työkohtaisuuteen ja pistelasku- ja aikatutkimusperustaan. Pistelaskun ja aikatutkimuksen suorittavat työnantajain palkkaamat erikoiskoulutuksen saaneet herrat. Tämä systeemi saattaa työntekijät palkkojen osalta suuren epämääräisyyden ja mielivallan alaisiksi. Työläisten puolustustautuminen vaikeutuu. Työläisten yhteinen rintama yritetään murtaa myöskin sillä, että jokainen työläinen ja hänen palkkansa joutuu erillisenä, yksitellen näiden koulutettujen tutkijain käsiteltäväksi. Työläisten vastalauseista huolimatta työnantajain ja muiden ”vakauttajain” yhteisvoimin yritetään saattaa tämä systeemi yleiseksi palkkaperustaksi. Työkohtaisen palkkasysteemin avulla työnantajat pyrkivät kustannusten, se on työpalkkojen alentamiseen, työvauhdin kiristämiseen ja riiston tehostamiseen.

Edelläesitettyjä periaatteita on maassamme pyritty toteuttamaan kaikissa niissä tapauk-

sissa, joissa jäsenistö on saanut sanoa sanansa sopimusten sisältöön nähden. Kokemuksemme nojalla voidaan osoittaa, että työnantajain asettamista päinvastaisista tavoitteista huolimatta saatetaan työehtosopimuksiin lujan järjestövoiman ja työväen aktiivisuuden avulla saada joukko työläisten etujen mukaisia kohtia. Edullisen sopimuksen omaavien työläisten ja heidän järjestöjensä tulee kuitenkin aina muistaa, että myönteisiin sopimuksiin on päästy ja vastaisuudessakin päästään vain työläisten yhteisen voiman ansikunnollisia sopimuksia saada. Vain sillä ehdolla voidaan pysyttää työläisille edulliset sopimukset voimassa ja turvata työläisten edut silloinkin, kun ollaan ilman sopimuksia kuten viime sodan jälkeiseen aikaan asti maassamme suurimmaksi osaksi on oltu.

Työnantajain taloudellisten ja poliittisten etujen mukaista on häiriytymättömän riisto- ja työrauhan säilyttäminen. Sos.dem. puolueen poliittinen linja ja tavoite, jota SAK:n johto tiiviisti noudattaa, on taloudellisen vakauttamisen nimissä tapahtuva työrauhan turvaaminen. Työnantajakapitalistit asiamiehineen pyrkivät luomaan perustaa tällaiselle työrauhalle työväen aktiivisuuden lamauttamisen, tukahuttamisen ja ammatillisen voiman heikentämisen kautta. Siksi liittoja eroitetaan SAK:sta ilman minkäänlaista tunnon vaivaa, koska se on SAK:n johdon poliittisen linjan mukaista. Sos.-dem-puolueen taloudellinen ja poliittinen käytäntö ei eroa työnantajain asettamista tavoitteista. Tämä puolueen sopuilupolitiikka joutuu työtaistelujen aikana pakostakin paljastumaan paremmin kuin tapahtuisi silloin, jos työntekijät vapaaehtoisesti alistuisivat ja työrauhan nimissä tinkisivät eduistaan. Onhan tunnettua, että kapitalismin oloissa työrauhaa voidaan turvata ja säilyttää vain työläisten etujen kustannuksella. Työnantajat eivät edes keskustele työrauhan turvaamisesta ja "vakauttamisesta" heidän etujensa ja voittojensa vähentämisen perustalla.

Rajattomassa innossa työläisten käsien sitomiseksi on alettu tehdä ja tulkita sopimuksia siten, että niissä mainitut palkka- ja muut työehdot ovat myöskin ylimpiä eikä alimpia, kuten lain mukaan on. Tässä mielessä on laadittu "runko"-, "kehys"- ja A-sopimusten systeemi, jolla kiristetään ammattiliittojen toimintavapaus mahdollisimman suppeaksi. Tällainen katon ja kehyksen asettamienn työehdoille ja palkoille on erittäin vahingollinen työntekijöille ja koko ammatillisen liikkeen toiminnalle, sillä yksityinen liitto taikka liitot eivät voi edes sanoa näitä kehyssopimuksia irti. Jokainen SAK:hon kuuluva ammattiliitto joutuu tälläisen jäseniltä kysymättä tehdyn sopimuksen pohjalta joko vastustamaan työläisten

taistelua taikka sopimusten rikkojaksi. Sumun ja kumppanien työehtosopimuspolitiikan perustavoitteeksi on tullut palkkasulun toteuttaminen ja enimmäisvoittojen turvaaminen kapitalisteille.

Kaiken kukkuraksi työnantajain ja SAK:n oikeistojohdon tiivis ja sopimuspohjainen yhteistyö esiintyy SAK:sta eroitettuja liittoja vastaan. Kolmikymmenluvun taantumusvuosien suola janottaa. Silloinhan liitot, jotka leimattiin kommunistisiksi, valtiovallan toimesta lakkautettiin. Nyt SAK:sta eroitettuja liittoja ei katsota työehtosopimuskelpoisiksi. Tästä on kuulemma tehty oikein sopimuksia SAK:n ja työnantajain kesken. Erotetut ammattiliitot yritetään täten diskriminoida. Ammatillisen keskusjärjestön tehtävänä on pidetty taistelua toimintavapauksien laajentamiseksi, elintason ja palkkojen korottamiseksi, kunnollisten työehtosopimusten saamiseksi ja riiston vastustamiseksi, mutta nyt oikein julkisuudessa ilmoitellaan sovitun taantumuksellisen työnantajiston kanssa liittojen laillisten oikeuksienkin supistamisesta ja joukkovoiman hajoittamisesta. Näin pitkälle on jo poikettu työehtosopimusten alkuperäisestä tarkoituksesta.

Työläisten etujen mukaisen palkka- ja työehtosopimuspolitiikan noudattamisen tekee mahdolliseksi luja ammatillinen järjestövoima ja yleinen työläisten aktiivisuus elintasoa puolustaessaan ja parantaessaan. Tämän lisäksi tulee työtätekevien yleisen aktiivisuuden ilmetä myöskin valtiollisten toimintojen kautta niin voimakkaana, että valtiovaltaa ei voida käyttää työnantajain tukena, vaan hallituksenkin on pakko ottaa huomioon työtätekevien kansanjoukkojen edut ja oikeudet. Työehtosopimusten tulee turvata ja yleistää sellaisia etuja työntekijöille, joita ei muuten voitaisi saada turvattua. Niiden tulee yhdistää järjestymättömät ja järjestyneet työläiset, maaseudun, teollisuuskeskusten ja kaupunkien työtätekevät turvaamalla hankitut edut kaikille työntekijöille. Työehtosopimusten ei tule sisältää työntekijäin etujen vastaisia varauksia, joilla sidottaisiin ammatillisen liikkeen kädet työnantajain ja ns. kokonaisuuden nimissä. Luokkayhteiskunnassa voidaan työläisten etujen mukaista työehtosopimuspolitiikkaa toteuttaa vain tiukan luokkataistelun eikä luokkasovinnon tietä.

Venäjänkieli avaa oven Neuvostoliiton kansojen olojen ja elämän tuntemiseen. Myös kansainvälisen työväenliikkeen kysymyksiin voit parhaiten tutustua juuri venäjänkielen avulla. Opi lukemaan, kirjoittamaan ja puhumaan sitä opiskelemalla

VENÄJÄNKIELEN ALKEISKURSSIA

Sopii yksinopiskelijoille, 2—3 henkilön ryhmille ja kerhoille.

10 opintokirjettä	Opintokirjeet maksavat	150:—
40 oppituntia	Kurssimaksu	1000:—
	Oppikirja	125:—

UUSI, HELPPOTAJUINEN

SUOMENKIELEN KIRJEKURSSI

sisältää 9 opintokirjettä ja selvittelee kieliopin perusteita. Sen avulla opimme välttämään puheessamme ja kirjoituksessamme esiintyvät virheet.

Suomenkielen lakien tuntemus on välttämätön vieraitten kielten opiskelussa.

Opintokirjeet maksavat	100:—
Kirjekurssimaksu	1000:—
Oppikirja	250:—

SIROLAN KIRJEOPISTO

Helsinki, Kotkankatu 9, puh. 70491 64

Propaganda- ja agitaatiotyön kysymyksiä

MIRJAM SUVANTO:

Joukkovalistustyön havainnollisuudesta

Kommunistin palstoilla on useissa kirjoituksissa käsitelty joukkovalistustyön päämääriä ja tehtäviä, sen sisältöä ja muotoja. Puolueellamme on jo monia joukkovalistustyöntekijöitä, joilla on suuri kokemus ja joiden taito kasvaa päivä päivältä. Silti kysymys siitä, miten joukkovalistustyötä tehdään, on edelleenkin ajankohtainen. Itsestään selvää on, että valmista kaavaa ei siitä voida antaa. Joukkovalistustyön luonne riippuu mitä moninaisimmista seikoista: mikä joukkovalistustyön muoto on kysymyksessä (selostus tai puheenvuoro, lehden luku tai keskustelu), onko kuulijoita suuri vai pieni joukko, keitä kuulijat ovat jne. Mutta joitakin yleisiä viitteitä esitettävän asian elävöittämisellä voidaan ehkä kuitenkin antaa.

Luonnollista on, että työpaikalla tai asunnoissa joukkovalistustyötä suorittavan on mahdotonta kuljettaa mukanaan suuria karttoja, kaaviotaulukoita tai muuta todistusaineistoa, jota luennoitsijat voivat menestyksellisesti käyttää asian havainnollistamiseksi. Mutta työpuvun taskussakin voimme sentään yhtä ja toista havaintoaineistoa pitää. Lehtileikkeleet ovat siinä suhteessa hyviä, että ne vievät pienen tilan, mutta voivat joskus ratkaisevasti vaikuttaa työmme onnistumiseen. Kun me keskustelemme työläisten kanssa esim. Tannerin, Sumun, Leskisen ym. työväenluokan petturien suorittamasta kapitalistien etujen puolustamisesta, saavat sanamme paljon enemmän painavuutta, jos voimme keskustelutoverillemme näyttää ”mustaa valkoisella” siitä, että he tosiaankin ovat niin tehneet, ovat puhuneet palkkojen alennuksista tai muulla tavalla esiintyneet työläisten etujen vastaisesti. Porvarien kiitos (Esim. ”Porvarien kirje”, SS 1. 1. 1953 tai Leikolan sanonta: ”Äänestäkää vain tätä Leskisen Väiskiä, tämä on hyvä mies ja hyvästä puolueesta”!) on myöskin todistuksena petturuudesta. Palkkojen alentumisesta ja elintason huonontumisesta puhuessamme voi pieni kaaviokuva esim. palkkojen kehityksestä puhua paljon enemmän kuin pitkät selitykset. Ja aina parempi, jos kaaviokuva on oman tehtaan työläisten palkkatason pohjalla tehty. Hyvät pilapiirrokset, joita päivälehtemme usein julkaisevat, voivat myös mainiosti havainnollistaa sanomaamme.

Mutta selostuksen tai keskustelun havainnollistaminen ei merkitse vain havaintovälineiden käyttöä. Niitä voidaan havainnollistaa monilla muilla tavoin. Eräillä joukkovalistustyöntekijöillä on käsitys, että työläiset eivät numeroita ja tilastoja kaipaa: "Kun sanoo, että leipä loppuu, se riittää." Pitkien tilastojen esittämisestä ja väsyttävien numeroiden luetteloinnista ei luonnollisesti voikaan olla kysymys kahdenkeskisessä tai muussakaan keskustelussa. Mutta varmaa on, että muutama hyvä, todistava numero tekee asian paljon havainnollisemmaksi ja vakuuttavammaksi. Esim. Kymiyhtiön Voikkaan paperitehtaalta saamat voitot kasvoivat vuoden aikana niin paljon, että vuorokautta kohti tuli lisäystä 11.797.200:— eli jaettuna tehtaan 600 työläistä kohti 19.693:—. On tietysti parempi, jos vastaava numero on omalta tai työläisten hyvin tuntemalta tehtaalta. Asian todistaminen antaa keskustelutoverillemme ja kuulijoille käsityksen, että emme esitä vain tyhjiä väittämiä vaan todella tunnemme asian.

Joukkovalistustyömme tehtävänä on selvittää ihmisille nykyistä tilannetta, sen työtätekeville asettamia tehtäviä sekä kansandemokraattien ja kommunistien suhdetta niihin ja selvittää niin, että se johtaa myös konkreettisiin tuloksiin, saa ihmiset ryhtymään käytännöllisiin toimintoihin elinehtojensa parantamiseksi, demokraattisten oikeuksien ja rauhan suojaamiseksi. Jos kysymys olisi tietoisesta kuulijakunnasta, joka on erikoisen kiinnostunut asiasta, selviäisimme yleisluontoisellakin asian selostamisella. Mutta useimmin ihmiset, joiden keskuudessa joukkovalistustyötä suoritamme, eivät ole tietoisia työväenluokan tehtävistä eikä aina edes omasta luokka-asemastaan. Siksi he eivät myöskään heti tunne suurempaa kiinnostusta esittämiimme asioihin siitäkään huolimatta, että on kysymys heille elintärkeistä kysymyksistä. Siksi on tärkeätä, että saamme ensin heidät kiinnostumaan siitä, mitä meillä on heille sanottavana. Sattuva vitsi, kasku tai juttu voi olla sellainena johdattimena, mutta ei luonnollisesti mikä tahansa vitsi tai kasku vaan sellainen, joka jollakin tavalla havainnollistaa asiaa, jota esitämme. Rikkaasta sananparsien ja sananlaskujen aarteistosta esimerkiksi voimme löytää hyvän alun tai johdatuksen keskustelulle. "Päivän aiheissa" on julkaistu useita sattuvia ja mieleenjääviä sanontoja. Meidän on esim. syytä tilastotiedoin ja työläisten omasta elämästä otetuin esimerkein puhua "vakauttamisen" ja länsisuuntauksen vahingollisuudesta työläisille, mutta asian valaisemista varmasti auttaa esimerkiksi "Päivän aiheissa" n:o 3 ollut sanoi-vitsi ("Jos tätä menoa jatkuu, niin kohta ei työmiehen mahanahan ja selkänahan välissä ole muuta kuin länsituulta", sanoi työtön) tai joku muu samantapainen sutkaus.

Toveri Stalinilla oli aivan erikoinen taito elävöittää puheitaan ja keskusteluja sananparsia ja kaunokirjallisuutta hyväksikäyttäen.

V. 1942 Stalin todistaessaan, että ei neuvostokansa vihaa hitleriläisiä siksi, että he ovat saksalaisia, sanoi: "Ei susia lyödä siksi, että ne ovat harmaita, vaan siksi, että ne syövät lampaita."

Stalinin jokaisesta puheesta löydämme esimerkkejä siitä, miten hän sattuvin vertauksin toi asian lähelle kuulijoita. Ekonomisteja vastaan taistellessaan hän korosti, että sosialismi ilman työväenliikettä on "kompassi, joka käyttämättä jätettynä voi vain ruostua" ja työväenliike ilman sosialismia on "ilman kompassia purjehtiva laiva". Ja v. 1905 vallankumouksen valmistelukaudella hän varoittaa herroja ja innostaa Kaukasian työtätekeviä mm. seuraavin sanoin:

> "Venäjän vallankumous on kiertämätön. Se on yhtä kiertämätön kuin auringonnousu! Voitteko te (herrat) pysäyttää nousevan auringon?... Myrsky, aamunkoiton enne, on jo nousemassa."

Kaunokirjallisuutta toveri Stalin käytti paljon puheittensa havainnallistamiseksi. Perustuslakipuheessa vuodelta 1936 on lukuisasti hauskoja kohtia Gogolilta ym., joiden avulla toveri Stalin murskasi perustuslain naurettavat porvarilliset "arvostelijat". NKP:n historiassa on luku, jossa toveri Stalin NKP:n lujaa yhteyttä työväenluokkaan korostaakseen kertoo vanhasta kreikkalaisen tarumaailman sankarista Antaioksesta, joka maata, äitiään koskettaessaan sai uutta voimaa, mutta jonka Herkules voitti ottaessaan Antaiokselta mahdollisuuden koskettaa maata, sekä jatkaa, että bolshevikit "ovat voimakkaita pitäessään yhteyttä äitiinsä, joukkoihin, jotka ovat synnyttäneet, ruokkineet ja kasvattaneet heidät. Ja niin kauan kun he pitävät yhteyttä äitiinsä, kansaan, heillä ovat kaikki mahdollisuudet pysyä voittamattomina."

Oman maamme kohdaltakin on lukuisasti esimerkkejä vertausten ja kaunokirjallisuuden käyttämisestä esityksen elävöittämiseksi. Varsinkin toveri O. W. Kuusisen puheissa ja kirjoituksissa on kielenkäyttö elävää ja havainnollista. Kirjoituksen puitteet eivät anna kuitenkaan mahdollisuutta laajoihin lainauksiin ja siksi rajoitumme vain yhteen esimerkkiin. Kirjoituksessaan Kommunistisen Manifestin merkityksestä nykyajan kansainväliselle työväenliikkeelle hän sanoo niille, jotka uskottelevat manifestin menettäneen ajankohtaisen merkityksensä:

> "He toivoisivat voivansa piiloittaa koko Manifestin jonnekin historiallisen arkiston holveihin. Mutta mahdotonta on piiloittaa mihinkään niin sytyttävää, tulenpalavaa ainetta, kuin on tämä proletaarisen vallankumouksen leimuava soihtu."

Yrjö Sirola puolestaan käytti myös usein kansanomaisia vertauksia puheissaan ja kirjoituksissaan. Kun hän esimerkiksi puhui Snellmanin filosofian yleisinhimillisen pätevyyden omaavista puolista, hän sanoi: "Tahtoisin hakea esiin pari oksaa tätä vanhaa honkaa ja esittää ne tukipuiksi uuden ajan portaisiin."

Toveri Armas Äikiä kirjassaan "Kolmas tie" käyttää myöskin onnistuneesti kaunokirjallisuutta hyväkseen. Paljastaessaan oikeistososialidemokraattisen petospolitiikan sosialisoimiskysymyksessä hän vertaa heitä "Tulitikkuja lainaamassa"-kirjan Antti Ihalaiseen (sillä erolla vain, että viimemainittu ei koskaan päässyt Amerikan matkalle, mutta oikeistososialidemokraateilla juuri Amerikan matkan tuloksena sosialisoimisohjelmat kutistuivat jokseenkin olemattomiin) ja sanoo:

> "Voidaan siis sanoa, että tämä uusi Antti Ihalainen ei ole kokonaan unohtanut varsinaista asiaansakaan, sitä tulitikkujen lainaamista. Hän on monien ulkomaanmatkojen jälkeen sentään muistanut asiansakin ja tuonut kotiin tulitikkulaatikon, jossa on — niinkuin Maiju Lassila hauskasti kertoo — vain yksi kokonainen tulitikku ja sekin raapaistu, joten siitä ei ole kenellekään mitään hyötyä."

Voimme olla jokseenkin varmoja, että Yleisradion Työmiehen tunnin "Pikkuserkun" suuren kansansuosion syynä oli paitsi se, että hän kirjelaatikon kirjeisiin vastatessaan aina lämmöllä ja auttamishalulla suhtautui vaikeuksissa oleviin kirjoittajiin, myöskin se, että hän puhuessaan ja kirjeisiin vastatessaan käytti kansanomaista, sutkauksilla ja kansallemme tutuilla sanonnoilla höystettyä puhetapaa, mikä teki esitykset eläviksi. Nykyisen "satusedän sotilaallisen kirjelaatikon" esittäjän kuiva tyyli yhdistyneenä selvään työnantajain asian puolustamiseen on tehnyt työmiehen tunnin kirjelaatikosta vähän suositun ja paljon moititun "ohjelmanumeron".

On luonnollista, että emme saa yhteen keskusteluun tai puheenvuoroon ahtaa monia juttuja ja kaskuja, niin että pääasia jää sanomatta tai että kuulijat kyllästyvät niihin. Eikä joka asian yhteydessä sovikaan vitsin tai kaskun kertominen. Mutta varmaa on, että niiden avulla monasti voidaan mielenkiinto herättää tai säilyttää, jos kuulijat alkavat kadottaa kiinnostuksensa. Mutta tässäkin yhteydessä pätee koko joukkovalistustyötämme yleensä koskeva asettamus: mitään totuudesta poikkeavaa tai periaatteellisesti väärää ei saa esittää, vaikka sillä ehkä voisikin kuulijoita "kalastella". Emme edes leikin varjolla saa poiketa totuudesta, sillä juuri totuudellisuudessahan on meidän joukkovalistustyömme suurin voima. Lenin korosti sitä usein ja esim. v. 1917 hän kirjoitti:

> "Kaikissa lentolehtisissään valkokaartilaiset kirjoittavat, että bolshevikeilla on mainio agitaatio, että he eivät säästä rahojaan agitaation ollessa kysymyksessä. Mutta kansahan on kuullut kaikenlaista agitaatiota, myöskin valkokaartilaisten. Olisi naurettavaa luulla, että se (kansa) kulkisi bolshevikkien mukana siksi, että heidän agitaationsa on taitavampaa. Ei, kysymys on siitä, että heidän agitaationsa on totuudenmukaista." (Lenin, osa 25, 3. painos, siv. 14—15).

Joukkovalistustyömme "havainnollistamiseen" tavallaan liittyy myös kysymys omasta käyttäytymisestämme. Joukkovalistustyöntekijän on omalla esimerkillään ja työllään todistettava sanojensa oikeutus. Se tietysti edellyttää, että olemme itse vakuuttuneita esittämiemme asioiden oikeudesta. Jos puhumme työtovereillemme taistelun välttämättömyydestä, mutta itse pakoilemme taistelua tai puhumme esim. lakkolaisten avustamisen tärkeydestä, mutta emme itse anna penniäkään, ei sanoillamme ole kantavuutta eikä vaikutusta. Neuvostoliiton kommunistien paljon käyttämä tunnus: kommunistilla eivät sanat koskaan eroa teoista, sopii mainiosti meihin joukkovalistustyöntekijöihin.

Tullaksemme hyviksi joukkovalistustyöntekijöiksi meidän olisi siis huolella suoritettava tehtävämme, tarkoin harkittava, miten saisimme kuulijat — työtoverimme ja naapurimme — vakuuttuneiksi esittämiemme aatteiden ja asioiden oikeudesta ja toimintaan niiden puolesta. Se edellyttää luonnollisesti työtä. Ilman sitä ei tulla hyviksi joukkovalistajiksi. Mutta edellälueteltuja "havaintoaineistoja" me saamme ilman "erikoistutkimuksiakin", kunhan olemme tarkkoja ja aktiivisia. Joukkovalistustyöntekijän on syytä aina kulkea korvat ja silmät avoinna ja pitää mukanaan muistikirjaa tai lehtiötä, johon kirjoitamme kuulemamme tai lukemamme sattuvat sanonnat, hyvät sutkaukset, sitaatit (jos leikkelettä ei ole mahdollisuutta ottaa), todistavat numerot jne. On turhaa luulla, että muistamme ne ilman muuta. Muistikirja on suurena apuna työssämme, kun totumme sitä käyttämään. Joka päivä lehtiä lukiessamme on myös syytä ottaa talteen joukkovalistustyössämme tarvittavaa aineistoa. Paljon suurempaa työtä vaatii jonkin numeron tai sitaatin hakeminen jälkeenpäin, kun emme enää tarkoin muista, minkä päivän lehdessä se oli.

Mitä taas tulee kaunokirjallisuudesta otettuihin esimerkkeihin, niiden löytäminen edellyttää luonnollisesti, että luemme kaunokirjallisuutta. Monilla on käsitys, että kaunokirjallisuuden lukeminen on ajan hukkaamista. Tosiasia on, että hyvän kaunokirjallisuuden lukeminen auttaa työtämme paljon. Mainio puhuja ja joukkovalistustyöntekijä toveri Sergei Kirov sanoikin, että "myös kaunokirjallisuudelle on aikaa löydettävä, muuten aivot kuivuvat". Selvää on, että joukkovalistustyöntekijää, jonka aivot ovat "kuivuneet", ei kuunnella. Oman maamme kirjallisuudesta on löydettävissä paljon hyviä, reheviä kansanomaisia sanontoja, jotka tekevät esityksemme eläviksi. Muistakaamme vaikkapa Aleksis Kiven ja Maiju Lassilan rikasta huumoria.

Jokainen joukkovalistustyöntekijä oppii oman kokemuksensa perusteella näkemään, mikä "menee" kuulijoihin, mikä ei. Mutta olisi väärin luulla, että voimme jättää kaiken itsevirtauksen varaan. Vain jatkuvasti täydentämällä tietojamme ja muokkaamalla esitystapaamme ja joukkovalistustyökeinojamme voimme päästä tuloksiin ja voittaa työtätekevien enemmistön puolellemme.

MERKKIPÄIVIÄ

Heinäkuu

2. 1949 Georgi Dimitrov kuoli.

14. 1789 Ranskan kansallispäivä — vietetään Bastiljin valloituksen muistoksi.

14. 1889 II Internationale perustettiin.

19. 1918 Neuvostoliiton ensimmäinen perustuslaki julkaistiin.

22. 1944 Puolan kansallispäivä.

30. 1906 Viaporin kapina.

31. 1914 Jean Jaurés murhattiin.

SISÄLTÖ:

Marxilaisuus — teoria, josta tuli suuri aineellinen voima 273

Antti Hyvönen: Luentoja Suomen työväenliikkeen historiasta, III 295

T. Lehén: Kommunistit ja isänmaa 309

Kansandemokraattien kunnallisvaaliohjelma 325

Toivo Aaltonen: Kunnallispoliittisia kysymyksiä, II 333

Väinö Tattari: Taistelu työehtosopimuksista 341

PROPAGANDA- JA AGITAATIOTYÖN KYSYMYKSIÄ:

Mirjam Suvanto: Joukkovalistustyön havainnollisuudesta 347

Toimitus ja konttori: Helsinki, Kotkankatu 9. Toimitus: puhelin 70 491/65, (päätoimittaja kotiin 493 204). Konttori: puhelin 70 491/14, suora johto 779 214. Postisiirtotilin n:o 78444.
Toimituskunta: Matti Janhunen (päätoimittaja), Sulo Suvanto, Tuure Lehen, Heikki Kuusinen, Aili Mäkinen, Eino Nevalainen.
Tilaushinnat: kotimaassa 1/1 vsk. 600:—, 1/2 vsk. 300:—, 1/4 vsk. 150:—, Ruotsiin, Tanskaan, Norjaan ja Islantiin 1/1 vsk. 720:—, 1/2 vsk. 360:—, 1/4 vsk. 180:—, muualle ulkomaille 1/1 vsk. 900:—, 1/2 vsk. 450:—. Irtonumerot mk 60:—.

On tullut aika ikuistaa kesämaisemat ja ystävät!

Se tapahtuu kätevimmin

LJUBITELJ-

KAMERALLA,

joka on konstruoitu mahdollisimman yksinkertaiseksi, mutta jossa silti ovat kaikki uudenaikaisten kameroiden "niksit". Koko 6×6, peiliheijastusetsijä, 2 objektiivia.

Hinta vain

6.495: —

ALOITTELIJAKIN ONNISTUU OTTAESSAAN KUVIA LJUBITELJ-KAMERALLA

Kysykää alan erikoisliikkeistä

Maahantuoja:

Seximo Oy

HELSINKI LASIPALATSI - PUH. 11 701

AGFA filmirullia kaikkia kokoja